

Srajan.

**Katholska protyka
za Hornju Łužicu**

na lěto

1897.

Đšiceth lětnit.

F. R.

W Budyšinje.

Z nakładom towarstwa ss. Cyrilla a Methodija.

W kommissiji M. Smolerja.

Đšičež Smolerjec knižiczišcežeńje w macziczym domje w Budyšinje.

I. Lěto 1897 je wschědne lěto a ma 365 dnow.

II. Róčne protyčne znamjenja.

- 1) Njedželski pišmiš: C.
- 2) Złota liczba: 17.
- 3) Epakty: XXVI.
- 4) Wobwod šónca: 2.

III. Zaćmićo

šónca a měsacžka lěta pola naš žane widžecž njebudže.

IV. Styri lětne počasy.

- 1) Na lěcžo zastupi 20. měrca rano w 9 h. 17 m. Džeń a nóc so runataj.
- 2) Lěcžo zastupi 21. junija rano w 5 h. 30 m. Najdlějši džeń a najkrótscha nóc.
- 3) Nazyma započnje so 22. septembra wjecžor w 8 h. Džeń a nóc so runataj.
- 4) Zyma so započina 21. decembra popołodnju w 2 h. 29 m. Najkrótschi džeń a najdlějšcha nóc.

V. Kwatembyr abo suche dny.

- 1) We posčje: 10., 12. a 13. měrca.
- 2) Wo swjatkach: 9., 11. a 13. junija.
- 3) Razymu: 15., 17. a 18. septembra.
- 4) W advencje: 15., 17. a 18. decembra.

VI. Njebjeske znamjenja zwěrjatnika.

boran,	law,	tjelnik,
był,	tnježna	kozoróžk,
dwójnikaj,	waža,	wódny muž,
rał,	šatorpion,	rybj.

VII. Póstne dny.

1) Połny póst (*): za džeń jedynkróčne dospołne nasyćenjo z wostajenjom mjašnych jědžow.

Połny póst je: popjelnu srjedu, wschitke pjatki 40 dnowskeho posta, srjedu a pjatk suchich dnow, poslednje 3 dny martrownoho tydženja a patoržicu.

2) Wschědny póst (†): same wostajenjo mjašnych jědžow.

Wschědny póst je na wschitkich wschědnych pjatkach cyžoho lěta.

3) Wolóženy póst (*): za džeń jedynkróčne dospołne nasyćenjo z dowolnoščju mjašnych jědžow.

Wolóženy póst je: wschě džělawe dny 40 dnowskeho posta, hdyž połny póst (hl. pod 1) njeje, soboty suchich dnow, wigilije wschěd swjatkami, s. Pětrom a Pawołom, Wschitimi Swjatyimi a 14. augusta*.

3 cyła ma so katolski kšěsežan w nastupanju posta po tym mječ, sčtož kóžde lěto biskop w paštyřskim liščje (njedželu Quinquagesima) postaja.

VIII. Wukład někotrych přikrótšenjow.

1) Pola „šhadženja a khowanja“ měsacžka namakach: khow. dop., to rěka: khowanjo dopołodnja, šhadž. pop., to je: šhadženjo popołodnju, šhadž. dop., to je: šhadženjo dopołodnja, khow. pop. to rěka: khowanjo popołodnju, h. je hodžina, m. minuta.

2) W protyčny swjatyč rěka: bž. bamž, b. biskop, weč. cyrkwinški wučer, m. martrař abo martrařka, fr. kral abo kralowna, w. wuznawař, k. kuježna, wu. wudowa, mě. měschnik, šuž. šužowna, pu. puštnik.

Dinascje přichrótschenja so lohcny zrozemja.

IX. Wukład swjedžeńskeje protyki.

Swjedženje z tołstym kaczonskim pišmom czisčěžane su přichkazane swjate dny.

Swjedženje z tołstym němškim pišmom czisčěžane su małe swjate dny.

Swjedženje ze wschědnym ale šchěrschim pišmom czisčěžane su cyrkwinške swjate dny.

X. Jutrowna tabela.

Lěto.	Popjelna srjeda.	Jutry.	Swjatti.	I. njedžela adventa.
1897	3. měrca	18. hapr.	6. junija	28. nov.
1898	23. febr.	10. hapr.	29. meje	27. nov.
1899	15. febr.	2. hapr.	21. meje	3. dec.
1900	28. febr.	15. hapr.	3. junija	2. dec.
1901	20. febr.	7. hapr.	26. meje	1. dec.
1902	12. febr.	30. měrca	18. meje	30. nov.
1903	25. febr.	12. hapr.	31. meje	29. nov.
1904	17. febr.	3. hapr.	22. meje	27. nov.
1905	8. měrca	23. hapr.	11. junija	3. dec.

1897. Januar,

wulki rōjt,
ma 31 dnow.

Hermanki a skótné wiki
pytaj zady na stronamaj 15. a 16.

I. Cyrkwinska protyka.

1. Pšchitazany swjaty džen z nyschporom
5. Do Božeje mšče poswjećenjo wody, seje a frydy. Zapoczątk swjećenja domow.
6. Pšchitazany swjaty džen Wozjemjenja Jezusotowoho. Do Božeje mšče so woruch a mara swjećzi.
17. Mjena Jezusotowoho, swjedžen towarstwa „Jezusotowoho dženčatstwa“ z doipolnym wotpuiskom a Božej mšče za wotemrěte sobustawy.
19. W Khróscjanstkej wošadže a tež druždže tam a sem 1urbjeny pšstny džen f czešči swj. matrarja Bošczana za zwarnowanjo pšchod morom a strachnej khorozje.
20. Subjny swjaty džen z nyschporom w Khróscjanstkej, Njebjelčjanstkej, Radwojstkej a Kulowstkej wošadže, w klóschtrje Marijnej Swěždže a w Róženje. — W Khróscjicach a Njebjelčjicach wotpuisk bratstwa swj. Bošczana. — W Kulowje titularny swjedžen bratstwa „tšelnikow“ z doipolnym wotpuiskom za sobustawy bratstwa „tšelnikow“ a „škapultra“.
21. Cyrkwinski swjaty džen. W Khróscjicach we 8 h. Boža mšča za bratstwo swj. Bošczana.
25. Cyrkwinski swjaty džen.

Dny.	Porjedžena protyka.	☉		Njebjelčjanjen.	☾	
		šhadž. h. m.	šhom. h. m.		šhadž. h. m.	šhom. h. m.
1 Pjatk †	Wobrez. Jěz.	8 64	2		6 46	1 41
2 Sobota	Matarius, a.	8 64	3		7 50	2 48

Njedžela po nowym lěće. Scj.: Józef so z Jezusom do Macaretha wobrezl. Mat. 2, 19—23.

3 Njedžela	Genowefa, f. ☉	8 64	5		8 37	4 8
4 Póndžela	Rigobert, b.	8 54	6		9 9	5 31
5 Wutora	Telesfor, bž., m.	8 54	7		9 31	6 54
6 Erjeda	3 Kralowje	8 54	8		9 49	8 12
7 Šhtwórtk	Lucian, m.	8 44	9		10 3	9 26
8 Pjatk †	Severin, a.	8 44	11		10 15	10 38
9 Sobota	Julian, m.	8 34	12		10 26	11 47

1. njedžela po j. 3 Kralach. Scj.: Dwanacjelětny Jezus w tempłu. Lut. 2, 42—52.

10 Njedžela	Agatho, m. ☾	8 34	13		10 39	dop.
11 Póndžela	Hygin, bž.	8 24	15		10 52	12 57
12 Wutora	Ernst, a.	8 14	16		11 9	2 8
13 Erjeda	Beronika, f.	8 14	18		11 31	3 19
14 Šhtwórtk	Hilarius, wcz.	8 04	19		12 0	4 29
15 Pjatk †	Pawoł, 1. pušt.	7 59	21		12 41	5 36
16 Sobota	Marcellus, bž.	7 58	22		1 35	6 32

2. njedžela po j. 3 Kralach. Scj.: Jezus na kvažu w Kana. Jan. 2, 1—11.

17 Njedžela	Mjena Jezus.	7 57	24		2 41	7 18
18 Póndžela	St. j. Pět. w K. ☺	7 56	25		3 59	7 54
19 Wutora	Kanut, kral, m.	7 55	27		5 20	8 20
20 Erjeda	Šab. a Boščž.	7 54	29		6 43	8 40
21 Šhtwórtk	Šańža, f.	7 53	31		8 6	8 56
22 Pjatk †	Vincenc, m.	7 52	32		9 28	9 10
23 Sobota	Šlub. j. M.	7 51	34		10 51	9 24

3. njedžela po j. 3 Kralach. Jezus wustrowi hejtmánowoho syna. Scj.: Mat. 8, 1—13.

24 Njedžela	Timothej, b.	7 50	36		dop.	9 39
25 Póndžela	Wobr. j. P. ☾	7 48	37		12 16	9 57
26 Wutora	Polykarp, b.	7 47	39		1 43	10 19
27 Erjeda	Jan Khr., b.	7 46	41		3 9	10 49
28 Šhtwórtk	Raymund P.	7 44	43		4 32	11 33
29 Pjatk †	Otilija, f.	7 43	45		5 40	pop.
30 Sobota	Martina, f.	7 42	46		6 32	1 44

4. njedžela po j. 3 Kralach. Scj.: Wichor na morju. Mat. 8, 23—27.

31 Njedžela	Pět. z M., w.	7 40	48		7 9	3 6

II. Měsačkowe přeměnenja.

- ☉ Młody měšacžk 3 jan. rano 7 h. 3 m.
- ☾ Přeni bėrtk 10. jan. wječor 10 h. 45 m.
- ☽ Pošny měšacžk 18 jan. wječ. 9 h. 16 m.
- ☾ Pošledni bėrtk 25. jan. wječ. 9 h. 8 m.

III. Wjedro po mēsačkowym přem.

Nowe lěto započina z wětrami; wot 10. pať je rjenje, a wostanje to pšchěz cily měšac, hačž do 9 februara

IV. Sponujenja kódué dny.

1. Rome lěto. — 2. Lantag = Wohntag, wupláczenjo a dopláczenjo mzdy. — 3. Wot 2. hačž do 10. zapijowanjo pšow. — 7. Dowolenjo kwasnych wšeselow. — 8. Wot 10. hačž do 31. pšchězi dawť. — 25. Pšaczi kwas.

V. Domjace přispomnjenja.

1897. Februar,

malý rožt,
ma 28 dnov.

Dny.	Porjedená protyka.	☉		☽ nabite namjen.	☾	
		šhadž. h. m.	thow. h. m.		šhadž. h. m.	thow. h. m.
1 Póndžela	Ignac b. ☉	7 39	4 50	☾	7 35	4 28
2 Wutora	Čiřt. f. M.	7 37	4 51	☾	7 54	5 48
3 Erjeda	Vlazi j, b.	7 36	4 53	☾	8 8	7 5
4 Šchwórtk	Handrij K., b.	7 34	4 55	☾	8 21	8 18
5 Pjatk †	Agatha, f.	7 32	4 57	☾	8 32	9 29
6 Sobota	Dorotheja, f.	7 31	4 58	☾	8 54	10 39

5. njedžela po f. 3 Kralach. Scž.: Dobře symjo. Mat. 13, 24—30.

7 Njedžela	Romuald, abt	7 28	5 0	☾	8 58	11 50
8 Póndžela	Jan z Math.	7 27	5 2	☾	9 13	dop.
9 Wutora	Haplona, f. ☽	7 25	5 4	☾	9 33	1 1
10 Erjeda	Šcholařtka, f.	7 24	5 6	☾	9 59	2 12
11 Šchwórtk	Titus, biskop	7 22	5 8	☾	10 34	3 19
12 Pjatk †	Erhard, b.	7 20	5 10	☾	11 21	4 20
13 Sobota	Franc ze Š.	7 18	5 11	☾	pop.	5 11

Njedžela Septuagesima. Scž.: Winicat najimuje džetaczerjom.

Mat. 20, 1—16.

14 Njedžela	† Martr. Japan.	7 16	5 13	☾	1 34	5 51
15 Póndžela	Cyřill A., wcz.	7 14	5 15	☾	2 54	6 21
16 Wutora	Juliana, f.	7 13	5 17	☾	4 17	6 43
17 Erjeda	Anařtasiuř, m. ☺	7 11	5 19	☾	5 41	7 2
18 Šchwórtk	Simeon, b.	7 9	5 20	☾	7 6	7 18
19 Pjatk †	Gabin, m. m.	7 7	5 22	☾	8 33	7 31
20 Sobota	* Eucharieuř, b.	7 5	5 24	☾	10 0	7 46

Njedžela Sexagesima. Scž.: Symjo na wřchelawej roli. Lut. 8, 4—15

21 Njedžela	Magim., b.	7 3	5 26	☾	11 27	8 3
22 Póndžela	Stoř f. P. w A.	7 1	5 27	☾	dop.	8 24
23 Wutora	Pětr D., w.	6 59	5 29	☾	12 56	8 53
24 Erjeda	Matij, jay. ☾	6 57	5 31	☾	2 20	9 31
25 Šchwórtk	Wiktorin, m.	6 55	5 33	☾	3 33	10 24
26 Pjatk †	Neřtor, bisk. m.	6 52	5 34	☾	4 29	11 31
27 Sobota	Leander, bisk.	6 50	5 36	☾	5 10	12 50

Njedžela Quinquagesima. Scž.: Jeřuz wuhoji řlepoho. Lut. 18, 31—43.

28 Njedžela	Roman, abt.	6 48	5 38	☾	5 38	2 11

I. Cyrkwinska protyka.

- Swjaty dženi. — Do Božeje miře řweczenjo řwecžkow a wobřhad.
- Cyrkwinski swjaty dženi. Bo Božeje miři řweczenjo řwecžkow ř cžeřzi řwj. Wlazi j a řohnowanjo řchijow.
- We Radworju mješacžna njedžela bratřtwa Jeřuzowcje řmjerneje řwřřnowcže za wu- prořbenjo zborožneje řmjerceje.
Přich ř p.: Radworřke bratřtowo „Jeřuzowcje řmjerneje řwřřnowcže“ džerži řjawnu řhromadnu cyrkwinřku pobořnowcž:
a) řoždu pjatk rano, b) řoždu přčuju njedželu mješaca popořdnju, c) řoždu njedželu po řuchich dnach popořdnju, d) njedželu po wřchěř dnach a pjatu njedželu pořta, na kotrymajž dnomaj je dořpohnu wotpuřř.
- Swjaty dženi z přėdowanjom.

II. Měřacžkowe přėmėnjenja.

- ☉ Młody mješacžk 1. febr. wječž 9 h. 13 m.
- ☽ Přėni bėřřk 9. febr. wječžor 8 h. 23 m.
- ☺ Potny mješacžk 17. febr. dop. 11 h. 11 m.
- ☾ Poředni bėřřk 24. febr. rano 4 h. 43 m.

III. Wjedro po mješacžkowym přėm.

Duje-li 8. febr. wěřřk wot pořdnja abo wječžora, přchėmėni řo wjedro a mamy řnėř wocžakowacž; jeli pak wot pořnocy, wostanje řjenje hacž do pořnoho mješacžka, kotryž nam wėřřy přchėnjese. — Matij dže — Lodo dži! Njeje řod — Čžini řod.

IV. Spomnjenja řodne dny.

- Přėni termin řkalowřřich dawkow.
- Wuzwolny dženi řoho Swjatořcže bamžy Leona XIII. (1878).

V. Domjace přřspomnjenja.

1897. Měrc,

nalětní,

ma 31 dnov.

Dny.	Porjędžena protyka.	☉		Měsíce znamjen.	☾	
		šhadž. h. m.	šhov. h. m.		šhadž. h. m.	šhov. h. m.
1 Póndžela	Albin, b.	6 46	5 39	☿	5 59	3 29
2 Wutora	Simplic., b.	6 44	5 41	♁	6 15	4 47
3 Srjeda	†* Pop. řj. ☿	6 42	5 43	♁	6 28	6 0
4 Schtwórtf	* Rozimir, fr.	6 40	5 45	♁	6 41	7 12
5 Pjatk †	* Gerafim, p.	6 37	5 47	♁	6 52	8 23
6 Sobota	* Fridolin, a.	6 35	5 48	♁	7 5	9 43

1. njeđžela pošta (Invocavit). Scj.: Djabol Jězusa špytuje. Mat. 4, 1—11.

7 Njeđžela	Domasch z A.	6 33	5 50	♁	7 20	10 44
8 Póndžela	* Jan w. Boh.	6 31	5 52	♁	7 38	11 55
9 Wutora	* Francisf., w.	6 29	5 53	♁	8 1	dop.
10 Srjeda †	* 40 m. w Seb.	6 27	5 55	♁	8 32	1 4
11 Schtwórtf	* Rosina, m.	6 24	5 57	♁	9 13	2 8
12 Pjatk †	* Hrjeboř, b. ☾	6 22	5 58	♁	10 5	3 1
13 Sobota	* Eufrařija, f.	6 20	6 0	♁	11 11	4 45

2. njeđžela pošta (Reminiscere). Scj.: Pšchekrařnenjo na Taborje. Mat. 17, 1—9.

14 Njeđžela	Mathilda	6 18	6 2	♁	pop.	4 19
15 Póndžela	* Longini, šton.	6 16	6 3	♁	1 47	4 44
16 Wutora	* Heribert, bíf.	6 13	6 5	♁	3 10	5 4
17 Srjeda	* Patriciř, b.	6 11	6 7	♁	4 35	5 21
18 Schtwórtf	* Cyrill Jeruz.	6 9	6 8	♁	6 1	5 37
19 Pjatk †	* Józef, z. J. ☺	6 7	6 10	♁	7 31	5 51
20 Sobota	* Rnthbert, bíf.	6 4	6 12	♁	9 1	6 8

3. njeđžela pošta (Oculi). Scj.: Jězus wuhna ztoho ducha. Łuf. 11, 24—29.

21 Njeđžela	Benedikt, abt	6 2	6 13	♁	10 34	6 29
22 Póndžela	* Oktavian, diaf.	6 0	6 15	♁	dop.	6 54
23 Wutora	* Viktorin a tow.	5 57	6 16	♁	12 3	7 30
24 Srjeda	* Gabriel, arcj.	5 55	6 18	♁	1 22	8 19
25 Schtwórtf	* Přizj. s. M. ☾	5 53	6 20	♁	2 25	9 24
26 Pjatk †	* Hařchtal, mr.	5 51	6 21	♁	3 11	10 40
27 Sobota	* Rupert, bíf.	5 48	6 23	♁	3 42	11 59

4. njeđžela pošta (Laetare). Scj.: Nařheženjo 5000 muži. Jan. 6, 1—15.

28 Njeđžela	Guntram, f.	5 46	6 25	♁	4 5	pop.
29 Póndžela	* Viktorin, mart.	5 44	6 26	♁	4 22	2 34
30 Wutora	* Awirinuř	5 42	6 28	♁	4 36	3 47
31 Srjeda	* Balbina, m.	5 39	6 30	♁	4 48	4 59

I. Cyrkwinska protyka.

2. Popořdnju zdali so wřhitta pŕcha z wolta-rjom. Zafazanjo kŕařinŕch wjeřelow.
3. Popjelna řjeba. Cyrkwinski řwjaty džen; do Božeje mřče řwjeczenjo popjela a potruřženjo z nim. Pořny pōřt, t. r. za džen jednykrōčžne dořpōrne nařheženjo z wōřtalenjom mjařinŕch jěđžow. Tajř pōřt je řudy z †* woznamjenjeny. Zapōčžatk řchty řehčž i dnow řkōho pōřta a řutrowneje řpowěđže.
4. Wōřōženy pōřt, t. r. za džen jednykrōčžne dořpōrne nařheženjo z dowōlnōřčžu mjařinŕch jěđžow. Tajř pōřt maja z wuwzāčžom njeđžel wřče dnŕ 40 dnow řkōho pōřta, na řotřchž pořny pōřt njeje, dale řobotŕ we řuchich dnach a wigilije pŕchē řwjatkami, pŕchē řwjedženjami: řwjateju Pětra a Pawōla, řwj. Mārije donjebjeřwzāčža a wřchēř řwjat-nych. Tōnle pōřt je řudy z †* woznamjenjeny.
7. W Dřežđžanach w dnōřřkej cřkwi dopōld. 1/29 hōđž. řerbfte řemřche z řředowanjom.
- 10 a 12. Pōřt řuchich dnōw (kwatember). Pořny pōřt.
19. Cyrkwinski řwjaty džen.
25. Pŕchikazanŕ řwjaty džen.

II. Měsačkowe přeměnenja.

- ☉ Młōdy měřacžk 3. měřca pop. 12 h. 56 m.
- ☾ Pŕěni běřtkf 11. měřca wječž 4 h. 28 m.
- ☺ Pořny měřacžk 18. měřca pop. 10 h. 27 m.
- ☾ Pořledni běřtkf 25. měřca pop. 12 h. 59 m.

III. Wjedro po měřaczkowym přem.

Pōřt počžina za řněhom. Wot 11. pař so wuwjedri a wuhladanŕ mēřny pŕch; řōnc mēřca 25. měřca—10. apŕŕla pař wōčžatŕjumŕ řhne deřchčže.

IV. Spomnjenja hōdne dnŕ.

2. Narodny džen ř. Swj. bamža Leona XIII. (1810).
20. Rano 9 h. 17 m. zapōčžatk nalēčža. Džen a hōc řo řunataj.
31. Pŕěni termin kŕajneje řentŕ.

V. Domjace pŕispomnjenja.

1897. Hapryl,

jutrownik,

ma 30 dnow.

Dny.	Porjedžena protyfa.	☉		Njebešte znamjen.	☾	
		škadž. h. m.	thow. h. m.		škadž. h. m.	thow. h. m.
1 Schtwórtk	* Hugo, b.	5 37	6 31	☾	5 1	6 9
2 Pjatk †	* Franc B., w. ☉	5 35	6 33	☾	5 13	7 20
3 Sobota	* Richard, b.	5 33	6 35	☾	5 27	8 31

5. njeđžela pošta (Judica). Scž.: Židža hceđža Jězusa kamjenjowacz. Jan. 8, 46—59.

4 Njeđžela	Šfidor, b., w.	5 31	6 36	☾	5 44	9 42
5 Póndžela	* Vincenc J., w.	5 28	6 38	☾	6 5	10 51
6 Wutora	* Sigtus, bž.	5 26	6 39	☾	6 33	11 56
7 Srjeda	* Herm. Józ, w.	5 24	6 41	☾	7 10	dop.
8 Schtwórtk	* Amamius, bisk.	5 22	6 43	☾	7 58	12 53
9 Pjatk †	* 7 bol. j. M.	5 19	6 44	☾	8 58	1 40
10 Sobota	* Wecht., f. ☾	5 17	6 46	☾	10 7	2 16

6. njeđžela pošta (Palmarum). Scž.: Jězus cžehnje swjatocžnje do Jeruzalema. Mat. 21, 1—9.

11 Njeđžela	Bołmonczka	5 15	6 48	☾	11 23	2 44
12 Póndžela	* Julius L, bž.	5 13	6 49	☾	pop.	3 6
13 Wutora	* Hermeneg., f.	5 11	6 51	☾	2 5	3 24
14 Srjeda	* Tiburcius, m.	5 9	6 53	☾	3 29	3 40
15 Schtwórtk	†* Zelen. schtw.	5 7	6 54	☾	4 56	3 55
16 Pjatk †	* Wulki pjatk	5 5	6 56	☾	6 26	4 11
17 Sobota	†* Jutr. sob. ☺	5 2	6 57	☾	7 59	4 29

Jutry. Scž.: Jězus wot morych stanje. Mark. 16, 1—7.

18 Njeđžela	Jutrownič.	5 0	6 59	☾	9 33	4 54
19 Póndžela	Jutr. póndž.	4 58	7 1	☾	11 0	5 26
20 Wutora	Jutr. wutora	4 56	7 2	☾	dop.	6 10
21 Srjeda	Anselm, wcz.	4 54	7 4	☾	12 12	7 12
22 Schtwórtk	Coter a R., m.	4 52	7 6	☾	1 6	8 26
23 Pjatk †	Jurij, m. ☾	4 50	7 7	☾	1 44	9 47
24 Sobota	Židelis S., m.	4 48	7 9	☾	2 9	11 8

1. njeđžela po jutrach, bėla njeđžela abo mlode jutry (Quasimodogeniti). Scž.: Jězus so Domasčej zjewi. Jan. 20, 19—31.

25 Njeđžela	Marť, scž.	4 46	7 10	☾	2 29	pop.
26 Póndžela	Klet., Mar., m.	4 44	7 12	☾	2 43	1 39
27 Wutora	Anastafius, bž.	4 42	7 14	☾	2 57	2 50
28 Srjeda	Barok w křch.	4 41	7 15	☾	3 9	4 1
29 Schtwórtk	Pětr, martr.	4 39	7 17	☾	3 21	5 10
30 Pjatk †	Kathyna S., f.	4 37	7 18	☾	3 35	6 20

I. Cyrkwinska protyka.

3. Popođnju so Bože martry a swjećata na woltarjach z fjalfovej plachtu zawěšćeja.
4. Njeđžela cžerpjenja. W Radworju titularny swjećeni bratřtwu „Jězusoweje smertneje střknošće“ a dospolny wotpuř.
9. Cyrkwinski swjaty džen.
11. Do Božeje mřče swjećenjo bolminy a wobřad. Passion swj. Marea.
13. Passion swj. Marta.
14. Passion swj. Lukascha.
15. Cyrkwinski swjaty džen. Jeno jena Boža mřcha. Boža martra na wulkim woltarju z bėlej plachćiczkju zawěšćena. Tam a sem prnje swi. woprawjenje džězi. Po „Gloria“ zwjazanjio zwonow. Po Božich službach wotkrywawjo woltarjow.
16. Boža martra na wulkim woltarju z cžornej plachćiczkju zawěšćena. Ceremonije. Wotkryće a cželeženjo Jězusowoho swi. křizja. Předowanjo. Boža mřcha z wřchdpschžohowanym woporom. Passion swj. Jana. Wobřad z Božim Cžěšom k Božomu rowej. Nřšpor.
17. Do Božeje mřče žohnowanjo wohenja, jutrownje swěch a křčějeřke wody. Přchi „Gloria“ wotwjazanjio zwonow. — Wjećor Bože horjeřćežo.
18. Vidi aquam. Dospolny wotpuř. Procession „křchizerjow“ w křhóćicach, Kulowje, Rabicach, Nřehćicach, Wotrowje, Radworju a Bacžonju.
19. Přchitazany swjaty džen.
20. Swjaty džen. Procession do Róžanta du.
23. Cyrkwinski swjaty džen. — Narodny džen krala Alberta. Te Deum.
25. Cyrkwinski swjaty džen. Přostny wobřad.

II. Měsačkowe přeměnjenja.

- ☉ Mlody měsačk 2. hapr. rano 5 h. 24 m.
- ☽ Přeni bėrtk 10. hapr. rano 9 h. 26 m.
- ☺ Polny měsačk 17. hapr. rano 7 h. 25 m.
- ☾ Posledni bėrtk 23. hapr. wjećor 10 h. 48 m.

III. Wjedro po mēsačkowym přem.

Wot 10. zařtupi haprleřke wjedro, totrež so wot 17. do cyle hrozneho, deřćeža a wěřřta přchewobročži, hake wot 20. mamy so rjaneho cžasa nadžěćež.

IV. Spomnjenja hódno dny.

1. termija dawta za wopaleřřtu pokladnicu.
23. Narodny džen J. Maj krala Alberta (1828).
26. Dowolenjo křařnych wješelow.
30. 1. termija dořhodneho dawta

V. Domjace přispomnjenja.

1897. Meja,

róžovník,

ma 31 dnov.

Dny.	Porjedgeņa protyka.	☉		Měsíce znamjen.	☾	
		šhadž. h. m.	šhow. h. m.		šhadž. h. m.	šhow. h. m.
1 Sobota	Šil. a Jan. ☉	4 35	7 20	☿	3 51	7 31
2. njeđzela po jutrač (Misericordias). Scž.: Dobry paštyń. Jan. 10, 11—16.						
2 Mjeđzela	Althanasij, w.	4 33	7 22	☿	4 11	8 40
3 Póndzela	N. i. kšhiža	4 31	7 23	☿	4 36	9 47
4 Wutora	Monika, w.	4 29	7 25	☿	5 11	10 47
5 Srjeda	Pius V., bž.	4 28	7 26	☿	5 55	11 36
6 Šchwórtk	Jan pšh. k. wr.	4 26	7 28	☿	6 51	dop.
7 Pjatk †	Stanisl., bisk., m.	4 24	7 29	☿	7 57	12 15
8 Sobota	Bjew. i. Mar. ☽	4 23	7 31	☿	9 10	12 46
3. njeđzela po jutrač (Jubilate). Scž.: Jezus ryczi wo swojim woteńdženju Jan. 16, 16—22.						
9 Mjeđzela	Zalit. i. Józ.	4 21	7 32	☿	10 26	1 8
10 Póndzela	Antonius, b.	4 19	7 34	☿	11 44	1 27
11 Wutora	Mamert b.	4 18	7 35	☿	pop.	1 44
12 Srjeda	Pantrac, m.	4 16	7 37	☿	2 25	1 59
13 Šchwórtk	Servac, mart.	4 15	7 38	☿	3 52	2 13
14 Pjatk †	Bonifac, m.	4 13	7 40	☿	5 21	2 30
15 Sobota	Šfidor, rólnik	4 12	7 41	☿	6 55	2 51
4. njeđzela po jutrač (Cantate). Scž.: Jezus lubi Ducha swjatoho. Jan. 16, 5—14.						
16 Mjeđzela	Jan Nep., m. ☺	4 10	7 43	☿	8 27	3 19
17 Póndzela	Pašchal B., w.	4 9	7 44	☿	9 49	3 57
18 Wutora	Benancij, mar.	4 8	7 46	☿	10 54	4 53
19 Srjeda	Pětr Cel., bž.	4 7	7 47	☿	11 39	6 4
20 Šchwórtk	Bernard S.	4 5	7 48	☿	dop.	7 25
21 Pjatk †	Jelig R., w.	4 4	7 50	☿	12 10	8 49
22 Sobota	Julija, k.	4 3	7 51	☿	12 32	10 10
5. njeđzela po jutrač (Rogate). Scž.: Jezus napomina k modlěnju. Jan. 16, 23—30.						
23 Mjeđzela	Defiderij, bž. ☾	4 2	7 52	☿	12 50	11 27
24 Póndzela	S.M. pomoc. kšh.	4 1	7 54	☿	1 3	pop.
25 Wutora	Gryehoř VII., bž.	3 59	7 55	☿	1 16	1 51
26 Srjeda	Šilip Ner., w.	3 58	7 56	☿	1 28	3 1
27 Šchwórtk	Bože stpěco	3 57	7 57	☿	1 42	4 10
28 Pjatk †	Hawichtyn Kant.	3 56	7 59	☿	1 58	5 20
29 Sobota	Theodosija, m	3 55	8 0	☿	2 16	6 31
6. njeđz. po jutrač (Exaudi). Scž.: Duch Swjaty, pokojicžet. Jan. 15, 26—16, 4						
30 Mjeđzela	Ferdin. III., k.	3 55	8 1	☿	2 40	7 38
31 Póndzela	Angela M., ☉	3 54	8 2	☿	3 11	8 40

I. Cyrkwinska protyka.

1. Swjaty džen z předomanjom. Rano w 6 h. wotřad processiona z Křošćic do Šilips-dorfa; w 5 hodž. Woža mšha.
2. W serbskej cyrkwi w Budychinje titularny swjedžen Bobožnje Jednoty k česći swj. Marije, Maczerje dobreje rady a wotpuřt.
3. Swjaty džen.
- 24., 25. a 26. Wobřhady kšhižownoho tydženja.
27. Pšhikazany swjaty džen. Po šćenju ždalenjo horjeřtacza, jutrowneje swěcy a zawěřchenoho kšhiža.
30. W Drježdžanach we dwórsej cyrkwi dopořnja 1/29 hodž. serbske kemsche z předomanjom.

II. Měsačkowe přeměnenjenja.

- ☉ Młody měsačk 1. meje wječ. 9 h. 46 m.
- ☽ Přeni bėrtk 9. meje wječ. 10 h. 43 m.
- ☺ Połny měsačk 16. meje pop. 2 h. 54 m.
- ☾ Poředni bėrtk 23. meje dop. 10 h. 34 m.
- ☉ Młody měsačk 31. meje pop. 1 h. 25 m.

III. Wjedro po měsačkowym přem.

Meja jara rjenje započnje, křiba dyrbjal pođniřki a křitko-wječorniški desčez k trochu škazež. Z 9. pať nastanje krasny počas; srjedž mėřaca so počžina pšheměnjecz a z 23. da so do surowoho desčezowanja.

IV. Spomnjenja hódne dny.

1. Wutora.

V. Domjace přispomnjenja.

1897. Juni,

smajnik,

ma 30 dnov.

Dny.	Porjedbena protyka.	☉		Viečje znamen.	☾	
		šhadž. h. m.	šhov. h. m.		šhadž. h. m.	šhov. h. m.
1	Wutora	Juwenc. Pamf.	3 53 8	3		3 53 9 34
2	Erjeda	Marcellin, m.	3 52 8	4		4 46 10 16
3	Schtwórtk	Paula, m.	3 51 8	5		5 49 10 48
4	Pjatk †	Fr. Karracc., w.	3 51 8	6		7 0 11 13
5	Sobota	Bonifacij, b.,	3 50 8	7		8 16 11 33

Swjatti. Scž.: Shtóž Boža lubuje, joho kaznje dopjelnja. Jan. 14, 23—31.

6	Njedzela	Swjatkown.	3 50 8	8		9 32 11 49
7	Póndzela	Swjat. póndž.	3 49 9	9		10 49 dop.
8	Wutora	Swjatt. w. ☾	3 49 8	9		pop. 12 4
9	Erjeda †	* Prim. a F., m.	3 48 8	10		1 28 12 19
10	Schtwórtk	Marhata, fr.	3 48 8	11		2 53 12 35
11	Pjatk †	* Barnabaš, j.	3 48 8	12		4 22 12 52
12	Sobota	* Jan F. f.	3 48 8	12		5 53 1 16

1. njedzela po swjattach. Scž.: Jězús wupósežeta japoschtolom. Mat 28, 18—20.

13	Njedzela	Najs. Trojica	3 47 8 13		7 20 1 48
14	Póndzela	Basilij, w., b. ☺	3 47 8 13		8 34 2 33
15	Wutora	Witus, m.	3 47 8 14		9 29 3 38
16	Erjeda	Benno, b.	3 47 8 14		10 7 4 56
17	Schtwórtk	Bože Célo	3 47 8 15		10 33 6 22
18	Pjatk †	Mark a M., m.	3 47 8 15		10 53 7 47
19	Sobota	Juliana F., f.	3 47 8 15		11 9 9 8

2. njedzela po swjattach. Scž.: Wulfa wječer. Lut. 14, 16—24.

20	Njedzela	Silverius, bž.	3 47 8 15		11 22 10 25
21	Póndzela	Moišius G., w.	3 47 8 16		11 35 11 38
22	Wutora	10,000 woj. ☹	3 47 8 16		11 49 pop.
23	Erjeda	Ediltruda, f.	3 48 8 16		dop. 1 59
24	Schtwórtk	N. f. Jana f.	3 48 8 16		12 3 3 10
25	Pjatk †	Najs. wut. Jěz.	3 48 8 16		12 21 4 20
26	Sobota	Jan a Paw., m.	3 49 8 16		12 42 5 28

3. njedzela po swjattach. Scž.: Žhubjena worca. Lut. 15, 1—10.

27	Njedzela	Ladišlaw, f.	3 49 8 11		1 11 6 32
28	Póndzela	* Leo II., bž.	3 50 8 16		1 49 7 29
29	Wutora	Pétra Pawol	3 50 8 16		2 39 8 15
30	Erjeda	Wop. f. Pawola	3 51 8 15		3 40 8 51

I. Cyrkwinska protyka.

4. Rano 1/2 6 h. wotšhad procesijona z Wotrowa do Krupki, w 3 hodž. Boža miča.
5. Sobota pičed swjattami. Wigilny (wolóženy) póst. Wobnowjenjo dupy.
7. Pšikazany swjaty džen.
8. Swjaty džen. Procesijona do Róžanta du.
- 9., 11. a 12. Póst suchich dnov (kwatember).
9. a 11. Potny póst (jedyntróčne najuczenjo a zdžerženjo miasnych jedžow).
12. Wolóženy póst.
13. Asperges me. — Pškipotdnju tónc jutrownoho f. wopravjenja.
16. Cyrkwinski swjaty džen f. Benna, patrona diócey a serbišoh kraja.
17. Pšikazany swjaty džen ze swjećenjom pičez 8 dnov. Swjedeniški wobšhad z Božim Čželom f štyrjom wolattam.
24. Swjaty džen. — Tež cyrkwinški swjaty džen. Dohowanjo Božoho Čžela. Popoldnju wobšhad z Božim Čželom.
28. Wigilny póst.
29. Pšikazany swjaty džen. Došpotny wotpušt dla ščheščansteje wučby.

II. Měsačkowe přeměnenja.

- ☾ Přeni bértk 8. jun. pšhip. 8 h. 2 m.
- ☺ Potny měsačk 14. jun. wječ 10 h. 1 m.
- ☾ Posledni bértk 22. jun. noč 12 h. 24 m.
- ☉ Mlody měsačk 30. jun. rano 3 h. 55 m.

III. Wjedro po měsačkowym přem.

Wototo 8. wopšestawa mokry čas, na 14 pščiúdze horcota hač do tónc mějaca. Na swj. Pétra a Pawola mamy tež lěta čježte njewjedra wocžatowadž a zymne deščizki.

IV. Spomnjenja hódne dny.

21. Rano 5 h. 30 m. započatk lěčja. Najblišči džen z najtróškej nocu.
27. Sydom špancow.
30. Druhi termin krajnjeje renty.

V. Domjace přispomunjenja.

1897. Julij,

praznik,
ma 31 dnov.

Dny.	Porjedžena protyka.	☉		Mesecne kvanjen.	☾	
		šhadž. h. m.	šhom. h. m.		šhadž. h. m.	šhom. h. m.
1 Shtwórtk	Theobald, vušt.	3 52	8 15		4 50	9 17
2 Pjatk †	Dom. s. Mar.	3 52	8 15		6 5	9 39
3 Sobota	† Anatolij, b.	3 53	8 14		7 21	9 57

4. njedžela po swjatkach. Scž.: Bohaty popad rybow. Luk. 5, 1—11.

4 Njedžela	Droh. fr. Žez.	3 54	8 14		8 38	10 12
5 Póndžela	Cyrill a Metj.	3 55	8 14		9 56	10 25
6 Wutora	Dominita, f., m.	3 55	8 13		11 15	10 40
7 Srjeda	Pulcheria, f. ☾	3 56	8 13		pop.	10 57
8 Shtwórtk	Rhilian, m.	3 57	8 12		2 2	11 17
9 Pjatk †	Beronika, f.	3 58	8 11		3 29	11 44
10 Sobota	Rufina a 7 br.	3 59	8 10		4 56	dop.

5. njedžela po swjatkach. Scž.: Sprawnošč farizejow. Mat. 5, 20—24.

11 Njedžela	Brikcius, mtr.	4 08	8 10		6 14	12 23
12 Póndžela	Jan Gualb., abt	4 18	8 9		7 17	1 17
13 Wutora	Anaklet, b., m.	4 38	8 8		8 1	2 28
14 Srjeda	Bonavent, wcz. ☺	4 48	7 7		8 33	3 51
15 Shtwórtk	Hendrich II., f.	4 58	6 6		8 56	5 18
16 Pjatk †	S. Mar. Karm.	4 68	5 5		9 14	6 42
17 Sobota	Alexij, w.	4 78	4 4		9 28	8 2

6. njedžela po swjatkach. Scž.: Rasčćenjo 4000 muži. Mart. 8, 1—9.

18 Njedžela	Kamill z L., w.	4 88	3 3		9 41	9 18
19 Póndžela	Vincenc P., w.	4 108	2 2		9 55	10 32
20 Wutora	Marhata, m.	4 118	1 1		10 9	11 44
21 Srjeda	Pragedež, f. ☾	4 127	59 1		10 25	pop.
22 Shtwórtk	Mar. Madl.	4 137	58 1		10 46	2 6
23 Pjatk †	Apollinar, b.	4 157	57 1		11 11	3 15
24 Sobota	Rhryština, f.	4 167	56 1		11 46	4 22

7. njedžela po swjatkach. Scž.: Profetowje we nowčjih draštach.
Mat. 7, 15—21.

25 Njedžela	Jatub, jap.	4 177	54 1		dop.	5 22
26 Póndžela	Hana, m. s. M.	4 197	53 1		12 31	6 12
27 Wutora	Pantaleon, m.	4 207	51 1		1 28	6 51
28 Srjeda	Nazar, m.	4 227	50 1		2 36	7 22
29 Shtwórtk	Martha, f. ☉	4 237	48 1		3 50	7 45
30 Pjatk †	Abdon a Sen., m.	4 257	47 1		5 7	8 3
31 Sobota	Ignac z Loj.	4 267	45 1		6 26	8 19

I. Cyrkwinska protyka.

- Swjaty džen. Processiony do Róžanta du.
- Cyrkwinski swjaty džen.
- Po starej Wišchnjanstej protyky Marhata.
- Swjedžen stapulira.
- Cyrkwinski swjaty džen.
- Swjaty džen. Kermušča w Šchpitalu.
- Swjaty džen.
- Cyrkwinski swjaty džen.
- Rano 1/26 hodž. wotšhad processiona z Budyščina do Rumburka.

II. Měsačkowe přeměnjenja.

- ☾ Přeni bértk 7. julija pop. 2 h. 32 m.
- ☺ Połny měšacžk 14. jul. rano 1 h. 52 m.
- ☾ Posledni bértk 21. jul. pop. 4 h. 8 m.
- ☉ Młody měšacžk 29. jul. rano 4 h. 58 m.

III. Wjedro po měsačkowym přem.

Přenja položca měšaca zda so přeměnjata. Druha položca budže wobstajna rjana hač na poslednje tři dny, hdžez so desčezita naužde.

IV. Spomnjenja hódne dny.

- Popožd. 4 h. 22 m. započatk pšychžich dnov.

V. Domjace přispomnjenja.

1897. August,

žnjeńc,

ma 31 dnow.

Dny.	Porjędzona protyka.	☉		Njebieſſe znamjen.	☾	
		ſkhabz. h. m.	ſhow. h. m.		ſkhabz. h. m.	ſhow. h. m.
8. njeđzela po ſwjatkach. Scđ.: Njeſprawny muſnicar. Łuť. 16, 1—9.						
1 Njeđzela	Pětr w rječ.	4 27	7 44	☿	7 44	8 34
2 Póndzela	Alfonſ z L., wcz.	4 29	7 42	♄	9 3	8 48
3 Wutora	N. ſ. Schzėp.	4 30	7 40	♃	10 25	9 4
4 Srjeda	Dominiť, w.	4 32	7 39	♂	11 49	9 23
5 Schtwórtk	S. Mar. n. ſu. ☾	4 33	7 37	♁	pop.	9 47
6 Pjatk †	Pſchetr. Rhr.	4 35	7 35	♁	2 39	10 20
7 Sobota	Ma tu jch, b.	4 36	7 34	♁	4 0	11 6
9. njeđzela po ſwjatkach. Scđ.: Jėzus pſta na Jeruſalem. Łuť. 19, 41—47.						
8 Njeđzela	Larguſ, m.	4 38	7 32	♁	5 6	dop.
9 Póndzela	Rhėtan, w.	4 39	7 30	♁	5 57	12 9
10 Wutora	Lawrjeńc, m.	4 41	7 28	♁	6 32	1 26
11 Srjeda	Suſanna, f.	4 42	7 26	♁	6 58	2 51
12 Schtwórtk	Klara, f. ☺	4 44	7 24	♁	7 18	4 16
13 Pjatk †	Hippolyt, m.	4 45	7 23	♁	7 34	5 38
14 Sobota	* Euſeb., mėſch.	4 47	7 21	♁	7 48	6 56
10. njeđzela po ſwjatkach. Scđ.: Farizej a ckonit w tempſu. Łuť. 18, 9—14.						
15 Njeđzela	D. n. w. s. M.	4 49	7 19	♁	8 1	8 12
16 Póndzela	Gyacinth, m.	4 50	7 17	♁	8 15	9 25
17 Wutora	Joach., n. ſ. M.	4 52	7 15	♁	8 30	10 37
18 Srjeda	Helena, f.	4 53	7 13	♁	8 49	11 48
19 Schtwórtk	Ludwik, b.	4 55	7 11	♁	9 12	pop.
20 Pjatk †	Bernard, w. ☾	4 56	7 9	♁	9 42	2 8
21 Sobota	J. Franc. w Ch.	4 58	7 7	♁	0 23	3 10
11. njeđzela po ſwjatkach. Scđ.: Jėzus wuhoji hłuchonėmoho. Mark. 7, 31—37.						
22 Njeđzela	Timothej, m.	4 59	7 5	♁	1 15	4 4
23 Póndzela	Fil. Ben., w.	5 1	7 3	♁	dop.	4 48
24 Wutora	Bartron, j.	5 3	7 1	♁	12 18	5 22
25 Srjeda	Ludwik, kral	5 4	6 59	♁	1 30	5 48
26 Schtwórtk	Sebald, w.	5 6	6 56	♁	2 47	6 9
27 Pjatk †	Józef Kal., w.	5 7	6 54	♁	4 6	6 25
28 Sobota	Auguſt., b. w. ☾	5 9	6 52	♁	5 46	6 41
12. njeđzela po ſwjatkach. Scđ.: Witoſeđimy Samaritan. Łuť. 10, 23—37.						
29 Njeđzela	Jandź. pėſton	5 10	6 50	♁	6 46	6 56
30 Póndzela	Roza Um., kn.	5 12	6 48	♁	8 8	7 12
31 Wutora	Kaimund N.	5 14	6 46	♁	9 33	7 30

I. Cyrkwinska protyka.

- W Kłóſchtrje Marijnej Gwėzdy a w Rumburku doſpołny wotpuſt „Porciuntula“.
- Cyrkwinski ſwjaty dzeń.
- Swjaty dzeń.
- Wigilny poſt.
- Wiſkazańy ſwjaty dzeń. Do Wođeje mſche ſwjećenjo zelow.
- W Kłóſchtrje Mar. Gwėzdy doſpołny wotpuſt.
- W Kłodworju doſpołny wotpuſt a fermuſcha.
- W Brunowje doſpołny wotpuſt
- Swjaty dzeń. W Njebiełećcicach doſpołny wotpuſt brańtwa ſ. Woſeđana.
- Cyrkwinski ſwi. dzeń

II. Mėſačkowe přemėnjenja.

- ☾ Přėni bėrtk 5. aug. pop. 7 h. 24 m.
- ☺ Połny mėſačk 1. aug. pop. 3 h. 22 m.
- ☾ Poſledni bėrtk 20. aug. dop. 9 h. 29 m.
- ☾ Włoby mėſačk 28. aug. rano 4 h. 29 m.

III. Wjedro po mėſačkowym přem.

Jeli 4. aug. połnočný abo wječorny wėſit ſłónczne wjedro njeſchwjeđe, budže žně dale kaźneč. Na połny mėſačk ſo wuwjedri; na poſledni bėrtk budže zaſy njeuobſtajne a na młody mėſačk deſheč.

IV. Spomnjenja hódne dny.

- Druhi termin kralowſkich dawow.
- Wječor 11 h 5 m. kónc pihečich dnow.
- Wjeniny J. Mił. biſkopa Ludwika.
- Wuzwolny dzeń Budychiſcho tachanta Ludwika (1890).

V. Domjace přispomnjenja.

1897. Sept., poznienic, ma 30 dnów.

Dny.	Porzędzona protyka.	☉		niebjeje znamjen.	☾	
		śhadż. h. m.	řhow. h. m.		śhadż. h. m.	řhow. h. m.
1 Srjeda	Egidij, a.	5 15	6 43		10 59	7 53
2 Schtwórtk	Szczępan, kral	5 17	6 41		wot.	8 23
3 Pjatk †	Serapija, ł., m.	5 18	6 39		1 48	9 4
4 Sobota	Rozalija P.	5 20	6 37		2 59	10 2

13. njeđzela po swjatkach. Ścż.: 10 wufadni. Lut. 17, 11—19.

5 Njeđzela	Lawrjenc Just.	5 21	6 35		3 54	11 12
6 Póndzela	Albin, b.	5 23	6 33		4 34	dop.
7 Wutora	Regina, knjeż.	5 24	6 30		5 2	12 33
8 Srjeda	Nar. s. Mar.	5 26	6 28		5 23	1 56
9 Schtwórtk	Gorgon, mart.	5 27	6 26		5 39	3 17
10 Pjatk †	Wikt. T., mřch.	5 29	6 24		5 54	4 36
11 Sobota	Prot. a Hyac.	5 31	6 21		6 8	5 52

14. njeđzela po swjatkach. Ścż.: Niřtřo njemođe dwřemaj knjeżomaj řtuzicę.
Mat. 6, 24—33.

12 Njeđzela	Mjen. ř. Mar.	5 32	6 19		6 21	7 6
13 Póndzela	Matern, biskop	5 34	6 17		6 36	8 18
14 Wutora	Pow. ř. řřch	5 35	6 14		6 53	9 30
15 Srjeda †	* Nikomedeř, m.	5 37	6 12		7 15	10 42
16 Schtwórtk	Korn., Cypr.	5 38	6 10		7 43	11 52
17 Pjatk †	* Zacę. bř. ř. řr.	5 40	6 8		8 19	wot.
18 Sobota	* Domasř W.	5 42	6 5		9 6	1 54

15. njeđzela po swjatkach. Ścż.: Wřobřenc w Raimje. Lut. 7, 11—16.

19 Njeđzela	7 bol. ř. W.	5 43	6 3		10 4	2 41
20 Póndzela	Eustachij, martr.	5 45	6 1		11 10	3 18
21 Wutora	Matej, j.	5 46	5 58		dop.	3 48
22 Srjeda	Mauric, m.	5 48	5 56		12 23	4 11
23 Schtwórtk	Thekla, ł.	5 49	5 54		1 40	4 29
24 Pjatk †	S. W. wuf. jat.	5 51	5 52		3 0	4 45
25 Sobota	Wiktory, m.	5 53	5 49		4 21	5 1

16. njeđzela po swjatkach. Ścż.: Jřzus wuřtrowi woduřawořo.
Lut. 14, 1—11.

26 Njeđzela	Justina, m.	5 54	5 47		5 43	5 17
27 Póndzela	Roš. a Dam.,	5 56	5 45		7 8	5 35
28 Wutora	Wjacřaw, m.	5 57	5 43		8 37	5 56
29 Srjeda	Michař, arcj.	5 59	5 40		10 7	6 24
30 Schtwórtk	Sieron, mřřch.	6 1	5 38		11 33	7 2

I. Cyrkwinska protyka.

- Rano w 1/2 6 wotřhad processiona z řlřřchtra Mar. řwřędy do řrupki. W-ř ħodę. Woża mřřha.
- Přikazany swjaty dęei. Processiony do Řř-řanta du.
- Cyrkwinski swj. dęei. — Titularny řwřędęei řerbřteje cyrkwy w Wudychřnje.
- Cyrkwinski swj. dęei.
- a 17. Póřt řuchich dnów (quatember; polny póřt).
- Wolřżeny póřt.
- Cyrkwinski swjaty dęei.
- Swjaty dęei.
- W Drjeđđżanach w dwřřteje cyrkwi dopolnřa 1/2 9 ħodę. řerbřte řemřche z řřđowanřom.
- ř Wudychřina dęe procession do Filipřđwřa. Rano w 5 ħodę. Woża mřřha.
- Swjaty dęei.

II. Měsařkowe přeměnjnja.

- ☾ Přřni břřřřř 4. sept. rano 12 ħ. 13 m.
- ☉ Polny mřřařřř 11. sept. rano 3 ħ. 12 m.
- ☾ Póřđđđni břřřřř 19. sept. rano 3 ħ. 50 m.
- ☉ Mřłody mřřařřř 26. sept. pop. 2 ħ. 46 m.

III. Wjedro po mřřařřkowym přřm.

Přřni břřřřř zastupi z řřanřm wjedrom; polny mřřařřř pak ze řřmřřm desřřřřř, řařřř ħařřř do 26. sept. wřřřanře. Na řřnc mřřřařřa zmřřemř njemobřřanřy pōřřařř.

IV. Spomunjenja řłđne dny.

- Narodny dęei ř. Wřř. břřřřř řudwřřa (1831).
- Wřęęřř w 8 ħ. řapōčřařř nazřmř. Dęei a nōc řo řunatř.
- Druři termin dořřřđđđnořo dawřa. řřęęřř termin řřařřneje řentř.

V. Domjace přřspomunjenja.

1897. Oktober,

winowe,

na 31 dnów.

Dny.	Porządzena protyka.	☉		Kiejsze znamien.	☾	
		skhadz. h. m.	thow. h. m.		skhadz. h. m.	thow. h. m.
1 Piątek †	Remigius, b.	6 45	36	☿	wot.	7 56
2 Sobota	Otho, b.	6 25	34	☿	1 50	9 4

17. niedzela po swiatach. Scz.: Najswietjsza kuznja w zakonju. Mat. 22, 34—46.

3 Niedzela	Kózar, i. M. ☾	6 55	32	☿	2 34	10 22
4 Póndzela	Franc z Alfisi, w.	6 75	29	☿	3 5	11 43
5 Wutora	Placid, m.	6 85	27	☿	3 28	dop.
6 Srjeda	Bruno, w.	6 105	25	☿	3 46	1 4
7 Schwórtk	Mark, bisk.	6 125	23	☿	4 1	2 22
8 Piątek †	Brigitta, wub.	6 135	20	☿	4 15	3 37
9 Sobota	Dionys, b., m.	6 155	18	☿	4 28	4 50

18. niedzela po swiatach. Scz.: Jezus wustrowi wieczniwego. Mat. 9, 1—8.

10 Niedzela	Franc B., w. ☺	6 175	16	☿	4 43	6 3
11 Póndzela	Gereon, m.	6 195	14	☿	5 0	7 15
12 Wutora	Maximilian, b.	6 205	12	☿	5 19	8 26
13 Srjeda	Eduard, fr.	6 225	10	☿	5 45	9 37
14 Schwórtk	Kallist, bż.	6 245	8	☿	6 18	10 44
15 Piątek †	Theresija, knj.	6 255	5	☿	7 1	11 43
16 Sobota	Hawol, a.	6 275	3	☿	7 54	wot.

19. niedzela po swiatach. Scz.: Kralowka kwasna hoszczina. Mat. 22, 1—14.

17 Niedzela	Jadwiga, w.	6 295	1	☿	8 56	1 15
18 Póndzela	Lukasch, scz. ☾	6 304	59	☿	10 5	1 46
19 Wutora	Pétr z A., w.	6 324	57	☿	11 19	2 11
20 Srjeda	Jan z R., w.	6 344	55	☿	dop.	2 32
21 Schwórtk	Wórscha, kn.	6 354	53	☿	12 36	2 49
22 Piątek †	Kordula, f., m.	6 374	51	☿	1 53	3 4
23 Sobota	Severin, b.	6 394	49	☿	3 13	3 20

20. niedzela po swiatach. Scz.: Jezus wustrowi kralowskeho syna. Jan. 4, 46—53.

24 Niedzela	Rafael, arcj.	6 414	47	☿	4 36	3 37
25 Póndzela	Krispin, m.	6 424	45	☿	6 4	3 57
26 Wutora	Gvarist, b. ☉	6 444	43	☿	7 35	4 22
27 Srjeda	Florenc, f.	6 464	41	☿	9 6	4 57
28 Schwórtk	Shm., Jud.	6 474	39	☿	10 30	5 47
29 Piątek †	Eusebija, f.	6 494	38	☿	11 40	6 52
30 Sobota	Theodorit, m.	6 514	36	☿	wot.	8 10

21. niedzela po swiatach. Scz.: Njesmilny wotrocżk. Mat. 18, 23—35.

31 Niedzela	Wolfgang, b.	6 534	34	☿	1 7	9 32

I. Cyrkwinska protyka.

3. Swjedzen Kulowsteje wofady.
4. W Radworju swjedzen poswjeczenja cyrkwoje a fermuscha. — Prěni wotpusk w Kulowje.
10. Druhi wotpusk w Kulowje a fermuscha.
17. We Wotrowje a w kłóschtrje Marijnej Swězdze fermuscha.
21. Cyrkwinski swjaty dzen.
24. W Khróšćicach swjedzen poswjeczenja cyrkwoje a fermuscha.
28. Swjaty dzen.
30. Wigilny (wolózeny) póst.

II. Měsackowe přeměnjenja.

- ☾ Prěni bértik 3. okt. rano 6 h. 31 m.
- ☺ Potny měsacžk 10. okt. wječ. 5 h. 42 m.
- ☾ Posledni bértik 18. okt. w nočy 10 h. 18 m.
- ☉ Młody měsacžk 26. okt. rano 12 h. 28 m.

III. Wjedro po měsackowym přem.

Na swj. Mariju woczafuj motre nazymne wichory. Po 10. okt. so zasy wujasni, a potom traje kwasna nazyma hač do kónca.

IV. Spomnjenja hódne dny.

1. Druhi termin dawka za wopalenistu pokladnicu.
29. Dzen nastupjenja na trón Joho Maještofcje krala Alberta (1873).
31. We Wotrowcach a Kbanecach fermuscha.

V. Domjace přispomnjenja.

1897. Novem.,

nazymnit,

ma 30 dnov.

Dnj.	Porjedžena protyka.	☉		Mjesečne znamen.	☾	
		šhadž. h. m.	šhov. h. m.		šhadž. h. m.	šhov. h. m.
1 Póndžela	Wšitey sw. ☽	6 55	4 32	☾	1 32	10 54
2 Wutora	Wšchë fh. d.	6 56	4 30	☾	1 52	dop.
3 Erjeda	Hubert, bisk.	6 58	4 29	☾	2 8	12 12
4 Šchtwórtk	Karl B., m.	7 04	4 27	☾	2 22	1 27
5 Pjatk †	Zach. a Hilž.	7 24	4 25	☾	2 36	2 41
6 Sobota	Leonhard, a.	7 34	4 24	☾	2 51	3 52

22. njeđžela po swjatkach. Šež.: Danški pjenjež. Mat. 22, 15—21.

7 Njeđžela	Willibrord, b.	7 54	4 22	☾	3 6	5 3
8 Póndžela	4 krón. martr.	7 74	4 20	☾	3 25	6 14
9 Wutora	Theodor, m. ☺	7 94	4 19	☾	3 48	7 24
10 Erjeda	Handrij A., w.	7 104	4 17	☾	4 19	8 33
11 Šchtwórtk	Měrczin, bisk.	7 124	4 16	☾	4 59	9 35
12 Pjatk †	Měrczin, bž.	7 144	4 14	☾	5 48	10 29
13 Sobota	Stan. Koft., w.	7 154	4 13	☾	6 47	11 13

23. njeđžela po swjatkach. Šež.: Jaitrowa džowka. Mat. 9, 18—26.

14 Njeđžela	Gwin, m.	7 174	4 12	☾	7 54	11 47
15 Póndžela	Herta, f.	7 194	4 10	☾	9 5	wot.
16 Wutora	Othmar; Ed.	7 214	4 9	☾	10 18	12 34
17 Erjeda	Hrjehot, džim. ☾	7 224	4 8	☾	11 32	12 52
18 Šchtwórtk	Otto, abt	7 244	4 6	☾	dop.	1 9
19 Pjatk †	Hilžbjeta, w.	7 264	4 5	☾	12 49	1 23
20 Sobota	Felix z B.,	7 274	4 4	☾	2 7	1 39

24. a poslednja njeđžela po swjatkach. Šež.: Bapuščenjo Jeruzalema. Mat. 24, 15—35.

21 Njeđžela	Wopr. f. Mar.	7 294	4 3	☾	3 30	1 57
22 Póndžela	Cecilija, f., m.	7 304	4 2	☾	4 58	2 19
23 Wutora	Klimant, bž.	7 324	4 1	☾	6 28	2 49
24 Erjeda	Jan w. kšch. ☼	7 344	4 0	☾	7 58	3 31
25 Šchtwórtk	Katyrna, f., m.	7 353	59	☾	9 17	4 30
26 Pjatk †	Konrad, b.	7 373	58	☾	10 19	5 45
27 Sobota	Nikastus, b.	7 383	57	☾	11 3	7 11

1. njeđžela adventa. Šež.: Znamjenja přiched sudnym dnom. Lut. 21, 25—33.

28 Njeđžela	Krescenc, m.	7 403	56	☾	11 34	8 36
29 Póndžela	Saturnin, b.	7 413	56	☾	11 56	9 59
30 Wutora	Handrij, jap.	7 433	55	☾	wot.	11 17

I. Cyrkwinska protyka.

1. Přichazaný swjaty dženi.
2. Cyrkwinski swjaty dženi.
7. W Radworju a Kulowje dospólny wotpuřt „po mornych“. — W Njebjelčicach a Bacžonju wopomnjecžo poswjecženja cyrkwoje a fermušča.
12. Swjedeni Njebjelčanske wosady.
14. W Budyšinje w tachantskej cyrkwi wopomnjecžo poswjecženja cyrkwoje a fermušča.
21. W Ralbicach wopomnjecžo swjecženja cyrkwoje a fermušča.
23. W Budyšinje lětne wopomnjecžo za Jana Lejentritta, přerjeho jamostatneho tachanta.
25. Swjaty dženi. Swjedeni Ralbicanske wosady.
28. Škóncženjo krasnych wjeselow. W Drježdžanach w dwórskej cyrkwi dospólnja 1/2 9 hodž. šerbke femsche z přebowanjom.
30. Swjaty dženi.

II. Měsačkowe přeměnjenja.

- ☾ Přeni bérstf 1. nov. pop. 3 h. 37 m.
- ☺ Połny měsacžt 9. nov. dop. 10 h. 50 m.
- ☾ Posledni bérstf 17. nov. pop. 3 h. 2 m.
- ☼ Wrtody měsacžt 24. nov. dop. 10h. 19 m.

III. Wjedro po měsaczkowym přem.

- Nov. čini so ze započatka trochu njewěšty; po 9. deščezuje. 17. lubi stare žonjace lězjo.
24. přichinješe wjele deščezja.

IV. Spomnjenja hódne dny.

7. W Bžeri a někotrych wšach wotolo Budyšina fermušča.
14. W Żuricach fermušča.

V. Domjace přispomnjenja.

1897. Dec.,

hodovnik,

ma 31 dnov.

Dny.	Porjedbena protyka.	☉		Vsebište znamen.	☾	
		šhadž. h. m.	thow. h. m.		šhadž. h. m.	thow. h. m.
1 Erjeda	Eligius, b.	7 44	3 55	☿	12 29	dop.
2 Šhtwórtk	Vibiana, f., m.	7 45	3 54	♄	12 43	12 31
3 Pjatk †	Franc Kav., w.	7 47	3 54	♃	12 58	1 43
4 Sobota	Borhora	7 48	3 53	♂	1 13	2 54

2. njeđzela adventa. Scž.: Jan scžele t Žezusej. Mat. 11, 2—10.

5 Njeđzela	Pětr Rhr., b.	7 49	3 52	♁	1 30	4 4
6 Póndžzela	Mikławsch, b.	7 50	3 52	♁	1 52	5 15
7 Wutora	Ambrosij, b.	7 52	3 52	♁	2 20	6 24
8 Erjeda	Njs. p. s. Mar.	7 53	3 52	♁	2 57	7 28
9 Šhtwórtk	Valerija, f., m.	7 54	3 51	♁	3 44	8 24
10 Pjatk †	Pšch. laur. dom.	7 55	3 51	♁	4 40	9 12
11 Sobota	Damaš, bž.	7 56	3 51	♁	5 45	9 49

3. njeđzela adventa. Scž.: Jan swědžci wo Žezusu. Jan. 1, 19—28.

12 Njeđzela	Epimach, m.	7 57	3 51	♁	6 55	10 17
13 Póndžzela	Lucija, f., m.	7 58	3 51	♁	8 8	10 40
14 Wutora	Spiridion, bisk.	7 59	3 51	♁	9 20	10 57
15 Erjeda	Rhrystina, f.	8 0	3 51	♁	10 33	11 13
16 Šhtwórtk	Eusebij B., b.	8 0	3 52	♁	11 49	11 29
17 Pjatk †	* Lazar, bisk.	8 1	3 52	♁	dop.	11 43
18 Sobota	* Čž. f. M. n. p.	8 2	3 52	♁	1 7	11 56

4. njeđzela adventa. Scž.: Jan předuje pokutu. Luk 3, 1—6.

19 Njeđzela	Nemesij, m.	8 2	3 52	♁	2 29	pop.
20 Póndžzela	Rhrystian, m.	8 3	3 53	♁	3 55	12 44
21 Wutora	Domasch, jap.	8 4	3 53	♁	5 23	1 18
22 Erjeda	Flavian, mart.	8 4	3 54	♁	6 47	2 7
23 Šhtwórtk	Wiktorija, m.	8 4	3 54	♁	7 59	3 14
24 Pjatk †	* Gad. a Ževa	8 5	3 55	♁	8 52	4 36
25 Sobota	Boži dž n. J.	8 5	3 56	♁	9 30	6 4

Njeđzela po hodžoch. Scž.: Simeon a Ğana. Luk 3, 1—6.

26 Njeđzela	Scěpan, m.	8 5	3 57	♁	9 57	7 32
27 Póndžzela	Jan, jap.	8 6	3 57	♁	10 18	8 55
28 Wutora	Njem. džěčž.	8 6	3 58	♁	10 34	10 14
29 Erjeda	Domasch R., b.	8 6	3 59	♁	10 49	11 29
30 Šhtwórtk	Rainer, b.	8 6	4 0	♁	11 3	dop.
31 Pjatk †	Sylvester, bž.	8 6	4 1	♁	11 18	12 41

I. Cyrkwinska protyka.

4. Cyrkwinski swjaty džen.
6. Cyrkwinski swjaty džen.
8. Pšchikazany swjaty džen. — W Kulowje titularny swjedžen swj. Marijnoho towačstwa knježnow z dospólnym wotpuštom za jobustawy. — W Budyschjinje w serbskej cyrkwi dospólny wotpušt.
15. a 17. Póšt suchich dnow (quaterember, poľny póšt).
- 16.—24. W Radworju wšědnje po jutnjach „novena“ t čžešči Maczerje Božeje.
18. Wolóženy póšt.
21. Swjaty džen.
24. Pšchikazany wigilny póšt (patoržica).
- 24.—25. Boža nóč, w polnochy Boža mšcha.
25. Pšchikazany swjaty džen.
26. Pšchikazany swjaty džen. Požohnowanjo žitom.
27. Swjaty džen. Po přėdowanju požohnowanjo a wudželenjo wina swjatoho Jana.
28. Cyrkwinski swjaty džen.
31. Džatna wječžorna pobožnosč dla dołonjanoho lėta w Budyschjinje w tachantskej cyrkwi a w Radworju w 7 hodž. a w Rhróščicah w 6 hodž.

II. Měsačkowe přėmėnjenja.

- ☾ Přėni bėrtk 1. dec. rano 4 h. 14 m.
- ☽ Poľny mėsačk 9. dec. rano 5 h. 54 m.
- ☾ Posledni bėrtk 17. dec. rano 5 h. 22 m.
- ☽ Młody mėsačk 23. dec. wječž 8 h. 55 m.
- ☾ Přėni bėrtk 30. dec. wječž. 8 h. 26 m.

III. Wjedro po mėsačkowym přėm.

Advent pšchiwjedže sněh a wětr. Želi po swj. Domaschu wětsk wot polnochy steji, móže rjana zymicžka byč, herat je pancanjo wěste.

IV. Spomnjenja hódne dny.

21. Pop. 2 h. 29 m. započatk žymy. Najkrótschi džen z najdlěššej nocu.
24. Patoržica.
31. Šhtwórtky termin krajnjeje renty.

V. Domjace přispomnjenja.

Hermanki a stótné wiki.

(Dop. = dopoldnja; pop. = popoldnju; f. = konjace wiki; sw. = swinjace wiki; w. = wolkmowe wiki; l. = lenowe wiki; znamjesho † rěka stótné wiki, znamjesho * pal hermant a stótné wiki; hdžez ničjo pódla nještoji, tam je jenož hermant.)

NB. Dokelž so hermantki druhdy pschepotožuju, su zmylki možne.

Wulki rózšk.

3. Pipst (hacž do 15.).
8. Kuland †.
13. Njeswacžidlo † a l.; Dobrilug sw., Gródk sw.
14. Kamjenc †.
18. Bistopicy †.
25. Drježdžany f.

Mały rózšk.

1. Kinspórk †, Luban †.
3. Njeswacžidlo † a l., Jarow, Grabin f. a †, Luban †.
5. Kuland †.
8. Zhorjele.
9. Zhorjele †.
10. Gródk sw., Polcznica †.
12. Zhorjele hornecz. w.
15. Bistopicy †.
16. Sajeń * f. †.
17. Dobrilug sw., Luboraz *, f. a †.
18. Rhoczebuz f. a †.
22. Kinspórk †.
23. Kulow †, Damna †, Gubin f. a †.
24. Drježdžany (st. m.) smjen, Nowoměsto f. †.
25. Kamjenc †, Mikoraz * †, Stara Darbnja †.
26. Kalawa sw.
27. Budyschin †, Kalawa f. a †, Brody * f.

Měrc.

1. Wóstraw, Kalawa, Pipst (wot 1. hacž do 13.).
2. Bart p. W. †, Wojerecy *, Zahán. * a †.
3. Barcow †, Luban †, Njeswacžidlo † a l., Zahán.
6. Štomacž *, f. a †, Drjowt †, Miščno f. a †.
9. Wolestaw, Barščez * f. a †, Łaz * †, Rósbort * a †.
10. Stólno †, Wolestaw †, Gródk * †, Seidenberg.
11. Seidenberg †, Jarow f. a †.
12. Wětošow sw.
13. Wótrań †, Wětošow f. a †.
15. Bjarnacžicy * a †, Bistopicy †, Nowosalc, Stólno, Drježdžany f., Wětošow.
16. Dobrilug †, Bufow †.
17. Bjerwald * a †, Dobrilug, Róstkow sw.
19. Lubin sw.
20. Žitawa, Kulow f. a †, Lubin f. a †, Šórka †.
21. Wulki Hajn †, f. a best.

Měrc.

22. Galschtrow †, Žitawa * a †, Kulow, Lubin, Slanknow * f. a †.
23. Damna †, Gashn *, f. a †, Rychwald * a †, Kuland †.
24. Wósbort †, Radeburg †, Kuland *.
25. Kamjenc †, Běstow.
26. Běstow, Wikow, Komorow * †.
27. Budyschin †, Trjebule * f. a †, Komorow.
29. Drježdžany, Wrótsław * a †, Łožane w., Rychbach.
30. Rychbach †, Mužafow * f. a †, Dube * a †, Pieni † a *.
31. Grabin f. a †, Rumburg, Wulki Hajn † a best.

Sapřeja.

1. Wulki Hajn, Grabin.
2. Lubnjow sw., St. Darbnja, Kuland †.
3. Lubnjow †.
4. Miščno.
5. Lubij f. a †, Polcznica †, Lubnjow.
6. Gubin f. a †, Róstkow †.
7. Njeswacžidlo †, Róstkow, Luboraz * f. a †, Gródk sw.
8. Kamjenc †.
9. Wojerecy †, Kalawa sw., Nowe Město f. a †.
10. Budyschin, Kalawa f. a †, Wótrań † †.
12. Wótrań, Stólno †.
13. Zhorjele †, Kulow * a †, Barščez †.
14. Stólno †, Dobrilug sw.
20. Ščěradow * †, Džěže * †, Barcow †.
22. St. Darbnja †, Jarowt. †.
24. Budyschin †.
25. Pipst, hacž do 1. meje.
26. Bistopicy †, Rhoczebuz, Kinspórk †, Poczow, Wóspórk †.
27. Rhoczebuz f. a †, Rychbarje. w p. B.
28. Radeberg †, Bjerwald * a †, Radeburg †, Brody * a †.
29. Radeberg.

Meja.

1. Bart p. W. * †, Drjowt * a †.
3. Galschtrow †, Drjowt.
4. Krafow p. R. * a †, Wolestaw, Zahán * a †, Damna †, Bufow.
5. Njeswacžidlo †, Wolestaw.
6. Mikoraz * a †.

Meja.

7. Wětošow sw., Komorow sw.
8. Wětošow f. a †, Komorow * †.
10. Bistopicy †, Wětošow, Radech, Komorow, Seidenbg.
11. Kulow †, Jarow w.
12. Luboraz * a †, Gródk sw.
13. Rhoczebuz w., Dobrilug †.
15. Polcznica †.
17. Bistopicy, Gubin.
18. Wojerecy * a †, Gubin *, f. a †, Kadmercy * a †.
19. Polcznica †, Nowe Město.
20. Běstow.
21. Sebnica, Kalawa sw., Drjowt †.
22. Štomacž pjer. a l., Kalawa, f. †, Kuland †, Trjebule * f.
24. Kamjenc * †, Lubij * f. a †, Štomacž, Kalawa, Kuland.
25. Barščez * f. a †, Pšchibuz.
26. Kulow f. a †, Wětnica * †.
28. Kulow.
29. Budyschin †, Wojerecy w., Wikow, Lubin f. a †, Nowe Město f. a †.
31. Wóspórk †, Kinspórk †, Wikow, Lubin, Slanknow *, f. a †, Komorow w.

Junij.

1. Kinspórk, Gródk * †.
2. Njeswacžidlo †, Radeburg †.
3. Rhoczebuz, Stara Darbnja †.
4. Kuland, Stara Darbnja.
5. Wolbramecy * a †, Delni Chwalin † *, Kulow * †.
9. Wrótsław w., Rhoczebuz w., Dobrilug sw., Lubin w., Stólno †.
10. Kalawa w.
12. Gródk w., Běla Woda * †.
13. Miščno.
14. Zhorjele.
15. Zhorjele †, Gubin f. a †, Damna †, Rychwald * a †, Pieni * a †.
16. Radeberg †, Bjerwald * a †, Damna, Barcow †.
17. Kalawa w., Rhoczebuz f. a †.
18. Šhorjelz h., Lubnjow sw.
19. Lubnjow †.
21. Bistopicy †, Galschtrow †, Guczina * †, Wulki Hajn f. a †, Lubnjow, Luban †.
22. Wulki Hajn, Lubin f. a †, Róstkow †, Rósbort * a †, Mužafow * f. a †.

Juni.

23. Grabin f. a †, Luban †, Róstkow.
24. Kamjenc †, Wrótsław f. a †, Wjeleczin, Kalawa w., Rhoczebuz f. a †, Grabin, Wótrań f. a †, Brody * a †.
25. Wojerecy w., Grabin w., Wótrań, Wětošow sw.
26. Wětošow * †, Šórka †.
28. Drježdžany, Wrótsław kož.
29. Bart p. Wósp. †, Drjowt †, Jarow * f. a †, Rychbach *.
30. Drjowt, Rychbach †, Luboraz f. a †, Komorow sw.

Julij.

1. Rhoczebuz sw., Komorow †.
2. Gusta, Kalawa sw., Dube * a †, Kuland †, Komorow.
3. Kalawa f. a †, Trjebule f. a †.
4. Kalawa sw.
5. Drježdžany f., Kalawa.
6. Džěže * †, Barščez †.
7. Njeswacžidlo †.
8. Běstow †, Rhoczebuz sw.
10. Kulow f. a †.
11. Kulow.
12. Wrótsław f. a †, Gashn † a †.
14. Dobrilug sw., Gródk sw.
15. Kamjenc †.
19. Bistopicy †, Lubij f. a †, Polcznica †.
20. Polcznica.
21. Radeburg †.
24. Krafow p. R. †.
26. Wóspórk †, Seidenberg.
27. Jarow f. a †, Bufow †, Seidenberg †.
28. Pšchibuz †.
30. Wětošow sw.
31. Wětošow f. a †.

August.

3. Kulow * †, Zahán * †, Damna.
4. Wětnica * a †, Njeswacžidlo †.
6. Komorow sw.
7. Budyschin, Komorow.
9. Zhorjele †, Dobrilug †, Gubin f. a †, Kinspórk †.
10. Łaz * †, Bart †, Zhorjele †.
11. Dobrilug.
12. Kamjenc †.
13. Zhorjele hornecz.
14. Lubin f. †.
16. Bistopicy †, Polcznica †, Slanknow f. * a †.

August.

17. Bolestaw, Gajny * f. a †.
18. Radeberg †, Bolestaw †. Grabin f. a †.
19. Bescow †, Grabin.
20. Wętoschow sw.
21. Brody * a †, Wętoschow f. a †, Polcznica †.
22. Kumburg, Wętoschow f.
23. Bart p. W., Galschtrow * †, Kuland †, Gródt * a †.
24. Nowe Męsto f. a †, Bjerwald * a †, Kuland.
25. Stara Darbnja †.
26. Wojerecy †, Lubnjow sw., Trębule f. a †, St. Darbna.
27. Lipsk h. d. 19. sept., Miśchno.
28. Wóspork * a †, Lubnjow, Wótrań, Lubań *.

September.

1. Njejmackidlo †, Lubań †.
2. Kuland †.
3. Kinspórk †, Żitawa, Kulow f. a †, Węta Woda * †.
4. Żitawa * a †, Wulki Gajny f. a † d., Wrótsław * a toż. Khoczebuz, Kulow.
5. Wulki Gajny, Khoczebuz f. † a karp., Kóstkow †, Wschibuz.
6. Wobramecy * a †, Kóstkow, Stolpno †, Damna †.
7. Damna †.
8. Kalawa sw.
9. Kalawa † f.
10. Kalawa.
11. Dżęże * a †, Żarow * f. a †, Komorow w.
12. Radeberg †, Radeburg †, Dobrilug sw., Gródt sw., Barcow †, Żarow.
13. Radeburg.
14. Lubin sw.

September.

18. Miśchno f. a †, Drjowt †, Lubin f. a †, Wótrań f. a †.
19. Biskopicy †, Kamjenc * †, Wóstrawc, Drjowt, Gubin, Butow †, Rychbach*, Lubin, Bart p. W. * a †, Gubin * f. a †, Mużakow *, f. a †, Rychbach †, Butow.
20. Polcznica †.
21. Polcznica, Khoczebuz sw., Witoraz * a †.
22. Budyschin †, Wojerecy w., Trębule * f. † a l.
23. Biskopicy, Galschtrow †, Seidenberg, Nowosalc.
24. Wojerecy * a †, Seidenberg †.
25. Wjeczcin.
26. Krafow p. Kinsp. * a †, Khoczebuz sw., Żarow w.

Oktober.

2. Górka †.
3. Guczyna * †, Scherachow * †, Rakecy.
4. Ryharjecz * a †, Dube * a †, Warszcz * f. a †, Żahan * a †.
5. Njejmackidlo † a l., Dobrilug sw., Węcica * a †, Gródt †.
6. Khoczebuz sw.
7. Komorow sw.
8. Lubin †, Komorow * †.
9. Lubij * f. a †, Kulow * a †, Stankow * f. a †.
10. Delni Cybalin †.
11. Grabin f. †, Nowe Męsto f. a †, Gajny * f. a †, Luboraz * f.
12. Khoczebuz sw., Grabin.

Oktober.

15. Grabin w.
16. Njejmackidlo desti, f. a sm.
17. Biskopicy †, Galschtrow †, Wóspork †, Kinspork †.
18. Kinsbórk, Damna †, Radmericy * †.
19. Wętoschow sw.
20. Wętoschow f. a †.
21. Bjarnaczych * †, Wętoschow, Drjezdżany.
22. W. Gajny f., † a d., Bolestaw, Kóstkow, Pien * †, Rychwald * a †, Stara Darbnja †.
23. Radeberg †, Bolestaw †, Kóstkow, Stara Darbnja.
24. Kamjenc †, Radeberg, Bescow, Wótrań f. a †, Kuland †, Khoczebuz f. a †.
25. Wojerecy †, Wótrań, Bescow.
26. Budyschin †, Drjowt †.

November.

1. Drjezdżany f., Kuland
2. Bart p. W., Bhorjecz †, Gródt * †.
3. Njejmackidlo † a l., Nowe Męsto.
4. Khoczebuz sw.
5. Lubnjow sw., Kuland †.
6. Budyschin, Kulow f. a Lubnjow †, Trębule *, f. † a l.
7. Gubin, Lubnjow, Rychbach * a †.
8. Rychbach *.
9. Gubij *, f. a †, Łaz * †, Kóspork * a †, Rychbach †.
10. Bjerwald * a †, Kóstkow sw., Lubań †.
11. Polcznica †, Khoczebuz sw.,

November.

11. Brody * a †, Polcznica †.
12. Lubin sw., Komorow sw.
13. Lubin f. a †, Komorow * †.
14. Biskopicy †, Żitawa * a †, Głomacz, Lubin, Komorow, Stolpno.
15. Wrótsław f. a †.
16. Wóspork * a †, Wrótsław a toż.
17. Kulow †, Dobrilug.
18. Radeburg †, Grabin f. a †, Dobrilug.
19. Kamjenc †.
20. Kalawa sw.
21. Kalawa f. a †.
22. Damna †, Wschibuz.

December.

1. Njejmackidlo † a l.
2. Witoraz * a †
3. Kuland †.
4. Nowosalc, Drjowt, Seidenberg.
5. Dżęże * a †, Gajny * f. a †, Kumburg, Seidenberg †.
6. Gródt sw.
7. Kamjenc †, Bescow †.
8. Dobrilug sw., St. Darbna.
9. Wojerecy * †, Lubnjow, hod. jenoż za wofoln.
10. Biskopicy †, Kuland, hod. Gródt hod.
11. Warszcz.
12. Luboraz * f. a *, Pien, hod, Kuland *.
13. Mużakow hod.
14. Lubij hod.
15. Drjezdżany, hod., jenoż za domjacych, Trębule * a l.
16. Galschtrow, hod.
17. Kulow * a †.

Wuczaj ze satfskoho zakonja, dołhodny dawł nastupacoho.

klasa:	lětny dołhód:	dawł:	klasa:	lětny dołhód:	dawł:
1a.	pschcz 400—500 mf.	1 mf.	11.	pschcz 2200—2500 mf.	37 mf.
1.	" 500—600 "	2 "	12.	" 2500—2800 "	45 "
2.	" 600—700 "	3 "	13.	" 2800—3100 "	54 "
3.	" 700—800 "	4 "	14.	" 3100—3400 "	63 "
4.	" 800—950 "	6 "	15.	" 3400—3700 "	72 "
5.	" 950—1100 "	8 "	16.	" 3700—4000 "	82 "
6.	" 1100—1250 "	10 "	17.	" 4000—4300 "	96 "
7.	" 1250—1400 "	13 "	18.	" 4300—4800 "	112 "
8.	" 1400—1600 "	16 "	19.	" 4800—5300 "	128 "
9.	" 1600—1900 "	21 "	20.	" 5300—5800 "	144 "
10.	" 1900—2200 "	29 "	21.	" 5800—6300 "	161 "

Zapis duchownych.

A. 3 budyńskie diocesy.

Soho miłoścy, najdosłowniści knież **Ludwik Wahl**, biskop Kuskiski, japojski wifkar w kralestwie saksim, administrator ecclesiasticus w sakskiej Hornjej Łużicy, tachant kapitra swj. Pëtra w Budyńschinje, dr. theol., bamżomski prälat atd. rodź. we Waldsee we Württembergskej 7. sept. 1331, wufwjećeny 9. aug. 1856, na biskopa swjećeny 20. julija 1890; wuzwolony na tachanta 28. augusta 1890.

1. W Budyńschinje: a) w konsistoriu: f. can. cap. senior monsignore Jakub Kuczank; f. can. cap. cantor Herm. Blumentritt, f. can. cap. schol. Surij Łuszczański, b) w serbskiej cyrkwi: f. can. Jakub Skala, farat; Jakub Nowak, kaplan (sobu za Hajnich) — c) w tachantskiej cyrkwi: f. Jakub Schemczik, tachantski prädat; Gustav Vogt, katechet; d) direktor seminara: f. Franc Löbmann; e) direktor tachantskeje mučejnje: f. Jakub Nowak.

2. W Baczonju: f. Surij Libsch, admin.

3. W Brunowje: w tu khowilu ničto njeje.

4. W Grunawje: f. August Rönisch, farat.

5. W Hufcy: f. Engelke, kaplan.

6. W Rhrbščicach: f. can. Jakub Werner, farat; f. Jakub Scholta, 1. kaplan; f. Jan Just, 2. kaplan.

7. W Königshainje: f. can. Pawol Reime, farat; Paul Kretschmer kaplan.

8. W Lubiju: Michal Schewczik, admin.

9. W Marijnej Hwësbje: f. P. Vincenc Wielkind, probst; f. P. Alexander Hietshfel, katechet; f. P. Leo Lehmann kaplan.

10. W Marijnym Dole: f. Wjacław Toischer, propst; f. P. Malachias Stingel, 1. kaplan; f. P. Valentin Teuber, 2. kaplan.

11. W Njebjeleżicach: f. August Kubasch, farat; f. Mikawšch Sawork, kaplan.

12. W Nowym Leutersdorfje: f. Julius Junge, admin.

13. W Radworju: f. Mikawšch Žur, farat; f. Paul Winger, kaplan.

14. W Ralbicach: f. Mikawšch Bjedrich, farat; Mikawšch Andricki, kaplan.

15. W Reichenawje: Michal Wjesela, farat.

16. W Róžencje: f. P. Tadej Natušch, admin.
* P. Józef Leopold, kaplan.

17. W Ramjencu pod Schpitalom: f. Bjarnat Šicka, farat.

18. W Seitendorffe: f. can. Karl Junge, farat; f. Surij Ršchizank, kaplan.

19. W Schërachowje: f. Józef Reil, farat; f. Alfons Fäschke, kaplan.

20. We Worklecach: (w tu khowilu ničto njeje.)

21. We Wotrowje: f. can. Jak. Herrmann, farat.

22. We Wostrowcu: f. can. Anton Müller, farat; f. Paul Raßschmann, kaplan.

23. W Žitawje: f. can. Franc Kral, farat; f. Šfidor Klaus, kaplan.

B. 3 drježdžanske diocesy.

1. W Draždžanach: a) kralowste dwórskie duchownstwo: f. can. Karl Maaz, dwórski kaplan a präses konsistoria; f. Richard Halm, dwórski kaplan a 2. wifariatski radžicel; f. monsignore Eberhard Klein, dwórski kaplan; f. Adolf Brendler, 1. dwórski prädat a 2. konsistorialny radžicel; f. Surij Kummer, 2. dwórski prädat. b) W Starych Drježdžanach: f. Ferdinand Fischer, superior a 1. wifariatski radžicel; kaplanowo: f. Józef Schönberner, direktor progymnazija; f. Pawol Richter, katechet a swjedzeński raišchi prädat f. Karl Kretschmer, katechet; f. Franc Bodenburg, katechet; f. Wilem Rudolph, katechet; f. Pawol Haselberger, katechet; f. Paul Rjeńczka, katechet; f. lic. theol. Pawol Schulz, katechet. c) W Nowych Drježdžanach: f. Anton Buk, farat a 1. konsistorialny radžicel; f. Paul Nureden, kaplan. d) W Friedrichstadtu: f. Józef Plewka, farat. e) W Józefinijnym mustawje: f. Hendrich Insalt, kaplan. f) Pola prynza Surja: f. Filip Rězak, dwórski kaplan. g) Wšchi hłownej schuli: f. Alexander Hartmann, direktor. h) Wojejski farat: f. Jakub Rjeńcz.

2. W Altenburgu: f. Pawol Riedel, admin.

3. W Annabergu: f. Pawol Hensel, farat.

4. We Cwitawje: f. Oskar Manfroni, farat; f. Wendelin Trenkler, kaplan.

5. W Deubenje: f. Surij Kral, farat.

6. W Freibergu: f. Albert Reime, farat.

7. W Gerje: f. Wilem Bange, farat.

8. W Grejzu: f. Max Lange, admin.

9. W Hubertusburgu: f. Jan Hornig, farat.

10. W Rhemnicy: f. Józef Müller, farat; f. Jakub Bart, 1. kaplan; f. Theodor Hottenrott, 2. kaplan.

11. W Lipsku: a) f. Hubert Schmittmann, farat a superior; f. Handrij Duczman, farat; f. Ludwik de LaJalle, 2. kaplan; f. Jakub Stranc, 3. kaplan. b) w Lipsku-Neubnicy: f. Karl Rothe, kaplan.

12. W Mišnje: f. Franc Čjornak, farat.

13. W Olinicy: f. Alois Eilers, admin.

14. W Bërnje: f. Heinrich Salu, farat.

15. W Plawnje: f. Pawol Kaiser, farat; f. Linke, kaplan.

16. W Radebergu: f. August Nowak, farat.

17. W Reichenbachu: t. Franc Hackethal, kaplan.
 18. W Rothschönbergu: w tu chwilu nichto njeje.
 19. W Wechselburgu: Fornelle, kaplan.
 20. We Zebnicu: t. Mikławsch Zarjent, farač.
 Na mumjentu: ff. Sur, Kreczmar, Nowak.

C. 3 wrótslawskie diocesy.

W Kulowje: t. Robert Krause, farač; t. Jan Scholta, kaplan.

D. Zwonka wofady.

W Londonje pola s. Bonifacia: S. Kr. W. prync Max, s. w.; w Brazu t. Anselm Kozinger, prašes serbskoho seminara; w Romje: t. Anton Zentner, kaplan pola s. Mar. de Anima.

Čas sklanostnych Božich službow.

Jutnje su w Budyščinje (njedźelu) a w Khróscjicach rano w 5 hodzinach; w Radworju w $\frac{1}{2}$ 6 hodž.; w Kalbicach, w Kóženčje a w Krupcy w 6 hodž.; w Georgswaldže w $\frac{1}{2}$ 7 a w Skanknowje w 7 hodž., ale jeno wschodne dny. — W serbskej cyrkwi w Budyščinje tež na srijedach a pjatkach w poścje we 8 rano. — W Radworju su na nje-pschizanych swjatych dnach w lécze w 7, a w zymje we 8 hodž. kemiche. — W Kalbicach na pjatkach w poścje we 8 rano. — We Wotrowje na małych swjatych dnach dopoždija we 8. — W Marijnej Hwězdze na sobotach rano 6, 7 a 8. — W Kóženčje sobotu (pschiz cyłe lěto z mowzacjom adventa) we 8. — W Zbějeri su kóždu prěnju njedźelu mjesaca, kemiche; něschpor na wschěch njedźelach a pschizanych swjatych dnach, tež na s. Bojczana — jeno nic jutrowničku, na narod s. Marije a na njedźelomaj po donjebjes-wzacja s. Marije a po s. Michale. Na džělanstkich dnach je z mowzacjom schulskich prózdninow srijedu Boža mšča. Nimo toho su w oktobru a w adwencie kóždu wutoru a schtwórtk, w poścje pač srijedu a pjatk $\frac{1}{2}$ 8 něschporcy. Tež w Radworju je oktoberika pobožnosć na džělanstkich wječorach w $\frac{1}{2}$ 8 hodž. W Hajnicach su kóždu druhu a schtwórtu njedźelu mjesaca Bože služby. — W Georgswaldže je kóždu 1. pjatk w mjesacu, w lécze $\frac{1}{2}$ 8 a w zymje w 6 wječor pobožnosć najl. Wutroby Žězusoweje a w tydženju wschěch křudnych dušchom kóždu wječor w 6 hodž. pobožnosć.

Bože služby w saskich herbskich krajach.

1) Stajne Bože služby maja: Drieždžany (dwórska cyrkej, pryncowy hrob, Nowe Drieždžany, Friedrichstadt, Žozefininy wustaw, 2 schulskej kapali), Altenburg, Annaberg, Cwikawa, Deuben, Freiberg, Gera, Greiz, Hubertusburg, Rhenmice, Lipsk, (mješczanska cyrkej, Vincencowy wustaw.) Miščno, Olsnica, Pěrna,

Blawno, Radeberg, Reichenbach, Rothschönberg, Wechselburg a Zebnica.

2) Missionske Bože služby maja: Auerbach (15 frócz), Biskopicy (12 fr.), Bräunsdorf (8—9 fr.), Grimmitzhau (4 fr.), Döbeln (6 fr.) kupjel Elster (w lécze), Frankenberg (2 fr.), Fraureuth (4 fr.), Gersdorf (4 fr.), Glauchau (4 fr.), Grimma 1. a 3. njedž. (24 fr.), Großhain (6 fr.), Hajnichen (8 fr.), Hartenstein (4 fr.), Hochweischen (2 fr.), Hoheneß (8 fr.), Hohnsdorf (4 fr.), Hohnstein (8 fr.), Kolbica (2 fr.), Königstein (10 fr.), (kóždu 3. mješcznu njedž. a rócžne časny), Leisnig (4 fr.), Lößtawa (12 fr.), Markranstädt (4 fr.), Marktneufkirchen (4 fr.), Mittweida (12 fr.), Marienberg (10 fr.), Neustadt (12 fr.), Rosfen (4 fr.), Delsniz w B. (6 fr.) Oschag (4 fr.), Penig (4 fr.), Pilnicy (cyłe léczo), Riesa (5 fr.), Rochsburg (někotry frócz), Rostwein (3 fr.), Sayda (2 fr.), Schneeberg (2 fr.), Schwarzenberg pola Annaberga (6 fr.), Schwanberg pola Cwikawy (2 fr.), Sonnenstein (něšto frócz), Stollberg (2 fr.), Stolpin (4 fr.), Voigtsberg (12 fr.), Waldheim (12 fr.), Werdau (4 fr.), Wurcyn (12 fr.).

Mejske něšpory

maja	na njedźelach a pschizanych swj. dnach w	na wschědnach dnach
Budyščin (serbski a němski po rjadu)	7	$\frac{1}{2}$ 8
Khróscjicy	$\frac{1}{2}$ 4	6
Njebjelčicy (jeno na sobotach, njedźelach a pschizanych swj. dnach)	$\frac{1}{2}$ 8	8
Radwor	$\frac{1}{2}$ 8	$\frac{1}{2}$ 8
Wotrow	7	$\frac{1}{2}$ 8
Ramjenc pod Schpitalom	$\frac{1}{2}$ 8	8
Marijna Hwězda	7	7
Kóžant	5	7
Bacjoń (jeno wutoru, schtwórtk a sobotu)		6
Worsklec	$\frac{1}{2}$ 8	$\frac{1}{2}$ 8
Zběr (jeno wutoru a schtwórtk)	8	8
Kulow	8	8
Delnje Sulschecy	8	8
Skanknow (póndźelu, srijedu a pjatk)	$\frac{1}{2}$ 8	$\frac{1}{2}$ 8
Krupka	7	7
Georgswalde (póndźelu, srijedu a pjatk)	$\frac{1}{2}$ 8	$\frac{1}{2}$ 8
Filipsdorf	7	7

Čas Božich službow w serbskej Łužicy a susodnych wosadach.

	Čas přichystupa Božich službow		Njedźele; f. dny			Džekawe dny			
	za njedźele a swj. dny.	za džekawe dny.	w žymje.	w lěće.	popok- dnju.	načto.	w lěće.	nažymu.	w žymje.
Budyschin	tachantska	1. apryla, 1. oktobra.	5 a 9		2	5 a 9		6 a 9	
	serbska		$\frac{1}{2}$ 8 a 9		$\frac{1}{2}$ 1				
Khrósćicy	1. njedž. po jutrach, 24. augusta.	1. njedž. po jutrach, po Michal. próždninach.	$\frac{1}{4}$ 7 a 9	$\frac{1}{4}$ 6 a 8	2	$\frac{3}{4}$ 6		$\frac{3}{4}$ 7	7
Njebjelčich	po 1. meje, po 29. septembru.		9	8	$\frac{1}{2}$ 2	$\frac{1}{2}$ 7, 7	6	$\frac{1}{2}$ 7, 7	7
Kadwoń	jutry, fermušča.	fermušča, jutry.	$\frac{1}{2}$ 7 a 9	$\frac{1}{2}$ 6 a 8	2	6		7	
Kalbicy	jutry, 21. septembra.	jutry, 21. septembra.	6 a 9	5 a 8	2	7, $\frac{1}{2}$ 7	6	$\frac{1}{2}$ 7, 7	$\frac{1}{4}$ 8, 8
Wotrow		1. meje, 1. oktobra.	9		2	7	$\frac{1}{2}$ 7	7	$\frac{1}{2}$ 8
Kamjenc pod Šchpitalom		1. njedž. po jutrach, 2. = = Michale.	9		2	$\frac{1}{4}$ 7		$\frac{1}{4}$ 8	
Marijna Hwězda . .			$\frac{1}{2}$ 7 a $\frac{1}{4}$ 10		$\frac{1}{2}$ 2, $\frac{1}{2}$ 3, 3	6 a 7 a $\frac{3}{4}$ 9			
Kóžant	jutry, 14. septembra.	po 1. oktobru, po jutrach.	6 a 9	5 a 9	2	$\frac{1}{4}$ 7		7	
Baczoń	1. njedž. po jutrach, 24. augusta.		9	8	2		$\frac{1}{4}$ 7		$\frac{1}{4}$ 8
Šajnicy	po jutrach, po Michale.		9	8					
Ždjer		taž w Kadworju.	9	8	2	6		7	
Lubij			9		2	6		7	
Worflecy			$\frac{1}{2}$ 8		7, $\frac{1}{2}$ 8			$\frac{1}{2}$ 8	
Kulow		24. febr., jutry, njedž. po 4. sept., 1. njedž. nov.	5 a 8		2	$\frac{1}{2}$ 6 a $\frac{1}{4}$ 8	5 a $\frac{1}{2}$ 6 a $\frac{1}{4}$ 7	6 a $\frac{1}{4}$ 8	
Štanjow			8 a $\frac{1}{4}$ 10 a $\frac{1}{2}$ 8 a 10	$\frac{1}{2}$ 8 a 9 a	$\frac{1}{2}$ 3	$\frac{1}{2}$ 8	7	$\frac{1}{2}$ 8	8
Na swj. Haninej Horje pola Lobendau-a								řóždu wutoru 7	
Krupa			$\frac{1}{2}$ 7 a $\frac{1}{2}$ 10	6 a 9	$\frac{1}{2}$ 3, řočnje čajab. a wigilije 3	6 a 9		$\frac{1}{2}$ 7 a $\frac{1}{2}$ 10	
Georgšwalde			7, $\frac{1}{2}$ 9 a 10		$\frac{1}{2}$ 3	6 a 7		7 a 8	
Žilipsdorf		1. apryla, 1. novembra.	6, 7 a 9		$\frac{1}{2}$ 2 a 4	$\frac{1}{2}$ 6, 6 a 8		$\frac{1}{2}$ 6, 6 a $\frac{1}{2}$ 8	
Kumburf	kóštyrsta		6 a $\frac{1}{2}$ 9		$\frac{1}{2}$ 5	6 a $\frac{1}{2}$ 9			
	farsta		7, $\frac{1}{2}$ 9 a $\frac{1}{2}$ 10		$\frac{1}{2}$ 3			$\frac{1}{4}$ 8	

Ewropske kraje a jich wjerchojo

Němske kraje.

Sakška: 271,83 □ mil abo 14,992,9 qkm.; 3,500,000 wobydlerjow; (pščež 130,000 katolikow, 59,756 Serbow). Kral Albert I. rodž. 23. hapr. 1828, na trón pšchischof 29. okt. 1873, zwěr. 18. jun. 1853 z Karolu z Wasa, rodž. 5. aug. 1833. — Bryncefna Hilžbjeta, rodž. 4. febr. 1830, wudowa wójwody Ferdinanda z Genuy. — Brync Jurij, rodž. 8. aug. 1832, wožen. 11. meje 1859 z Mariju Hanu, sotru portug. krala, rodž. 21. jul. 1843, zwudowjenu 6. febr. 1884; jeju dźečći su: Mathilda, rodž. 19. měrca 1863; Bjedrich August, rodž. 25. meje 1865, wožen. 21. nov. 1891 z Luisu, rafuskej arcuwójwodku; Marija Šózefa, rodž. 31. meje 1867, wudata 2. oktobra 1886 na Rafuskoho wulkowójwodu Otta, rodž. 12. hapr. 1865; Jan Jurij, rodž. 10. julija 1869, zwěr. 5. hapr. 1894 z Mariju Siabellu z Württembergsteje; Max, rodž. 17. novembra 1870, na měšćnisa wušwjećeny 25. julija 1896; Albert, rodž. 25. febr. 1875; Džěsči brynce Bjedricha Augusta: Jurij rodž. 15. jan. 1893; Bjedrich Šhrystian rodž. 31. dec. 1893.

Anhaltška. Wójwoda: Leopold Bjedrich, rodž. 29. hapr. 1831.

Badenska. Wulkowójwoda: Bjedrich Wilhelm Ludwik, rodž. 9. septembra 1826.

Bayerška. Za thorocho krala Otta I., rodž. 27. hapr. 1848, knježi bryncegent Luitpold, rodž. 12. měrca 1821.

Braunschweigška. Wójwodstwo. Brynce-regent: Albrecht, prufki brynce, rodž. 8. meje 1837.

Hessenška. Wulkowójwoda: Ernst Ludwik, rodž. 25. novembra 1868.

Lippe-Detmold. Wjerch: Bjedrich Wolde-mar, rodž. 18. apr. 1824.

Lippe-Schaumburg. Wjerch: Jurij, rodž. 10. oktobra 1846.

Mecklenburg-Schwerin. Wulkowójwoda: Bjedrich Franc III., rodž. 19. měrca 1851.

Mecklenburg-Strelitz. Wulkowójwoda: Bjedrich Wilhelm, rodž. 17. oktobra 1819.

Oldenburgška. Wulkowójwoda: Bjedrich Pětr, rodž. 8. julija 1827.

Pruska. Kral: Wilhelm II. němski kejšor, rodž. 27. januara 1859. Krónbrynce: Bjedrich Wilhelm, rodž. 6. meje 1882.

Reuß-Greiz. Wjerch: Hendrich XXII., rodž. 28. měrca 1846.

Reuß-Schleiz. Wjerch: Hendrich XIV., rodž. 28. meje 1832.

Sakška-Weimar-Eisenach. Wulkowójwoda: Karl Alexander, rodž. 24. junija 1818.

Sakška-Meiningen. Wójwoda: Jurij II., rodž. 2. apr. 1826.

Sakška-Altenburg. Wójwoda: Alfred, rodž. 6. augusta 1844.

Sakška-Roburg-Gotha. Wójwoda: Alfred rodž. 6. augusta 1844.

Schwarzburg-Sondershausen. Wjerch: Karl Günther, rodž. 7. augusta 1830.

Schwarzburg-Rudolstadt. Wjerch: Günther, rodž. 21. augusta 1852.

Waldeck. Wjerch: Bjedrich, rodž. 20. jan. 1865.

Württembergška. Kral: Wilhelm II., rodž. 25. febr. 1848.

Druhe europske kraje.

Belgiska. Kral: Leopold II., rodž. 9. ap. 1835.

Boscharška. Wjerch: brynce Ferdinand Roburgski rodž. 26. febr. 1861.

Čjornohórška. Wjerch: Nikola I., rodž. 25. septembra 1841.

Danška. Kral: Šhrystian IX., rodž. 8. apr. 1818.

Francóžška. Pšchedyda republiki: Felix Faure, rodž. 30. januara 1841.

Grichiska. Kral: Jurij I., rodž. 24. dec. 1845.

Italška. Kral: Šumbert I., rodž. 14. měrca 1844.

Jendželška. Kralowna: Alexandrina Wiktorija I., rodž. 24. meje 1819.

Liechtenstein. Wjerch: Jan II., rodž. 5. okt. 1840.

Luxemburg. Wulkowjerch Adolf, rodž. 24. jul. 1817.

Monako. Wjerch: Albert, rodž. 13. nov. 1848.

Nižozemška (Holland). Kralowna: Wilhelmina, rodž. 31. augusta 1880.

Portugal. Kral: Karl I., rodž. 28. sept. 1863.

Rakuska (Awstrija). Kejšor: Franc Šózef I., rodž. 18. augusta 1830.

Rom (cyrkwinski stat). Bamž: Leo XIII., rodž. Joachim Pecci w Karpineto 2. měrca 1810, wuzwoleny 20. febr. a frónowany 3. měrca 1878.

Rumunška. Kral: Karl I., rodž. 20. apr. 1839.

Ruska. Kejšor: Mikławich II., rodž. 18. meje 1868.

Serbiska. Kral: Alexander I., rodž. 14. aug. 1876.

Španskiška. Kral: Alfons XIII., rodž. 17. meje 1886. Kralowna-regenczina Marija Šhrystina.

Šchwyc. Pšchedyda republiki Š. Fry. Šchwajbska. Kral: Ostar II., rodž. 21. jan. 1829.

Turkowska. Sultan: Abdul-Hamid-Rhan II., rodž. 21. sept. 1842.

Rozhladuj so!

Hdyž dobroho pscheczela za cyle lěto wohladal njejsy, budže cši wjele nowoho powědacž móč, hdyž tebję wopyta. A hlej, luby čžitarjo, twój dobry pscheczěl sym ja, knjez Rozhladowač, kotrohož wot kónšchoho wjacý widžal njejsy. Na wšchě 12 měšacow sym z kšhidlkomaj ducha po krajach a morjach, po horach a dołach pučžował a pschi tym wězo wjele nowoho nazhonil. Chcesy wědžecz, sčto? Tuž do- wol, zo t tebi jo za blido pschischnu; a fedžbliwje poslučaj!

Chcu započecz z najmócnjšim ludom a kralom, z hobrom mjez hobrami swěta, z **Ruskej**. Su drje hiščeže tajcy, kotřiz mjenja, zo Němska w swětowym koncercže na přemich huslacy hraje, tola jich čžrjódka džei a bóle wotebjera a z rozomnišchich tam dawno hižo ničto pschi nich wjacý njeje. Pschetož nad kóncom jasnjšeho spóznaje kóždy, kotryž trochu z wumytym wóčkom do swěta mjerwjeny hlada, zo je Ruska mjeze wšchěmi mócnáštwami najmócnjša a tu klywil jeničška, kotraž jo nišoho njeboji a kotraž ma ze wšchim, sčtož započžnje, zbožo. Pschi swjedžejškej hosčžinje w Žhorjelcu, 5. nov. 1896, praji džę němški kejžor Wilhelm II. sam, zo car Miklawšch II. knježi nad „najmócnjšim wójskom“ swěta; a to wón zawěšče prajiš njeby, njeby-li wo tutej wěrnosčzi dospólnje pschewědženy byl. Najjajnišcho pal wóžeshe swět spóznacž móč a wuznamnosč Ruskej pschi skladosčzi carowoho kónowanja a Moskwy. Ze wšchěch krajow a ludow Europty a Wšije zeidžechu so tam wječchojo, přyncojo a wotpóslancy, zo bychu zbožo pscheli a hołdowali — ruskomu carej. Telko ludow a krajow, telko wječchow a přyncow drje hiščeže ženje žanomu knježiczerjej hołdowalo njeje, telko wupytaneje pschi a blyščežateje krahy, sčtož swět štoji, drje hiščeže ženje wo kóto žanoho smjertnoho so nadobo kopylo njeje, kaž wo kóto Miklawšcha II. w Moskwy. Sčtóż pschihoty ke kónowanju a swjatocžnosčze same fedžbliwje isčeho- wawšhe, tón dyrbjeshe jo praschecz: je Miklawšch II. jenož ruski car? Njeje wón wjele bóle kejžor swěta? — A nječ! Zatož bamž, hdyž pschi swojim kóno- wanju postupi na najwysjši sčhodžent hordoznosčze a mocy tu na šemi, dyrbi sebi wot kardinala, kotryž trócy pschęd joho woczomaj kuluschč džęwa spali, pschi tym prajecz dacž: „Swjaty wóčče, takle žaidže krasnosč swěta!“, tak zahrma tež ruskomu carej pschi joho kónowanšich swjedženjach nimomery štruchly podawč z hróžbnym kłosom do wutrobhy: memento mori! Pschetož pschi podželenju ludu na Chodim- škim polu nastá mjez šta tysacami tajka čžisčęženca; zo bu na 3000 ludži k smjercži zatłocžentych. To bč žalostny kšchil w swjedžejškim julfanju.

W **Čžinskej** roščze džei a bóle ruski wliw na kškodou Žendželskej. Rusjojo twarja tam železnicy,

wotewrjeja tam pjenježne banki, a poněčim budže cyla pokónčna Čžinska wot Ruskej wobknežena, byrnejž tež nic po mjenje. A tomu budže šobu naj- wjacý pschinoschecz šibirska železnica, kotruž Ruska bórzy dotwari a kotraž nic jeno swojeje wulkosčze dla, ale tež swojeje waznosčze dla wšchě druge želez- nicy swěta daloto pschetrjechi. Twory Wšije, kotrež nětko po morju k nam pschimožuja, budža jo potom z wulkoho džęla po tutej železnicy wozycž, z čžimž Ruska tež w swětowym wobkňodže na přenje měštno postupi.

Zuby kšchipjo dyrbi jo tež **Japan** pschęd ruskej mocy klonicž, sčtož bč najšepje po dobyčžerškej wójnje z Kšinu widžecz, hdžej jenož telko wot Čžinskej dosta, telkož jomu Ruska pschizwoli. Japan drje zbudžuje fedžbnosč w swěče, dofelž w pschemysle, rjemješle a wzdželanosčzi bóle, hacž žadny drugi pohaniš kraj europške wulkomocy napodobnjuje. Tola bohuzel je Japanska z wječžornych krajow tež njeweru šobu pschewžala. Čži Japanyjo mjenujuč, kotřiz buchů do nasekich wulkich měštow, kaž do Berlina, Londona, Pariza atd., wotpóslani, zo bychu tam europškeje wzdželanosčze nabyli, widžachu džę na šamsne woczzi, zo štoro wšchitcy čži, kotřiz pola nas na najnahladni- šchich sčhodženkach swěteje mocy a zamóžnosčze štoja, žaneje wery nimaja. Tuž tež woni nětko domach wučža, zo wěra nuzna njeje, a zo pschędewšchim kšchescžanska wěra do jich zemje nima pschistupa do- stacž; „dofelž“, tak woni praja, „šmž džę widželi, zo su kšchescženjo mjez šobu wšchudžom isčęšepjeni a so wzajomnje pschescžehaja a hanja a najmudrišci mjez nimi sami do jich wery ničzo njedžerža. Toho- dla jo mi pschichod Japanskej rózowy byčž nježda. Nječ so tež jeje šlowne měšto Tokio a wjacý druhich měštow w elektriskej swěcy blyščežca, nječ železnicy a telegrafy clyš kraj kaž pamčžina kšchiz na kšchiz žjednocžuja — hdyž tam swětlo kšchescžanskej wery jo štoro jasnje njerozwěčzi, a lubosč k Bohu a k bližšchomu Japanyjow k mócnomu ludej nje- žjednoczi, potom jo bórzy cyla jich kultura do procha rozšpnyje.

W **Peršiskej** bu kšchah Nasr Eddin morjem. Bjeze wšchoho njeměra nastupi joho drugi šyn peršiški trón z mjenom Musaffr Eddin. Tónšamón štoji cyle pod ruskim wliwom.

Podobnje je ruska politika tež w **Turkowškej** swoju móč rozšchěricž wědžala, ma z najmjenscha na šultana nimale cyle swojej rucy — bohuzel, kaž jo zda, k wulkej sčhodže kšchescžanštwu. Pschetož, njeby-li so Ruska po šultanje tak horje brała, by Žendželska z pomocu druhich wječžornych mócnáš- stwow so zawěšče wo to postarala, zo so žadlawe křwěpschecžca w Armeniskej a na šupje Křeta wo- špjetowale njebychu. Pschěz 100000 kšchescžanow šu Turkojo morili — a kšchescžanske mócnáštwu za

to Turku njeпоkhostaja. Njeje to hańba? Zeniczta pomoc zda so zmiezenjo turtowstoho kejzorstwa bjez, sctoz by jebi snadnu prócu zadaló: mócnarstwa trjebale so jenož do Turtowstaje rozdželicz. Ale tu tčzi schpak: kóždy so boji, zo mohł jušod khmańschu skibu dostacz, a tuž radicho dale pschihladuja, kał Turka z kheseczjanami zathadža. Chcemy so nadžecz, zo Ruska swoju móč w Konstantinoplu skoro na kheseczjanow społojace waschnje wužije. Na Balkanje je ju bohuzel znjewužiła. Pschetoz je njecharakternoho bolharstoho wjercha Ferdinanda k tomu pohnuła, zo po dolhim khablanju do pschetschezenja swojoho prěnjoho syna Borisa na rusku wěru žwoli. Wože žohnowanjo Ferdinand z tajkej pscheradu na katholickej wěrje zawěšče na swój trón iszahnł njeje.

Italija je swoju wójnu pscheczjwo habeschstomu kejzorej Menelikej II. dospolnje pschěbrala, sctoz je ju do hšchče wjetichoho dolha storcžilo, tał zo drje budže skoro bankrot. Deo XIII. je wošebitoho póšla k Menelikej II. wotpóšla, zo by wo wuřwobodženjo jatych Włochow prošł. Crispi dyrbjeje njezbožowneje wójny dla wotstupicz; na joho městnje wodzi di Rudini nětko italsku politiku, sctoz jomu zawěšče huřto doscz straschne hłowulamanjo čini.

Tež **Schpanija** je bita. Grozneje suchoty dla nastja we wschelatickich krajinach hlód a drohota. Najwjetiche njezbožo za nju pał je dolhotrajaca wójna na kupje Kuba. Pschěz 130000 je tam w běhu lěta hižo wotpóskala, ale hšchče niečo pscheczjwo tamnym zběžkarjam, kotřiz maja w amerikanskich zjenoczennyh statach wuřpěschnu pomoc, wuczinič nje-móžesche. Skoro so zda, zo so wbohi kraj na telej wójnje wukrwawi.

Zbožownišcha běsche **Francóžka** w swojej kolonialnej politicy. Po wulkich woporach poradži so jej tola, wulku a wážnu kupu Madagařkar wofadžicz a k swojomu knježstwu pschirazyč. — Zo je so francóžke ministerstwo za lěto zaso dwójcy pscheměnilo, tomu so hižo ničtó njedžiwa. We wěcy je tam jene skóncznje tał dobre kaž druhe, bamžej, biskopam a katholickej cyrkwi na wschě móžne waschnjo žiwjenjo hórke činja.

W Belgijej su katholicjojo we wólbach swoju móč w komorje z nowa wobkručžili. Wóh dał ju nětko tež derje trjebali, zo bychu tež tam straschne roščacu socialdemokratiju poddubhli. Přenje wážne dohyczo katholickeje wjetichiny w Belgijej je nowy schulski a koń, kotřiz zaji nabožniřtwa a cyrkej znaje.

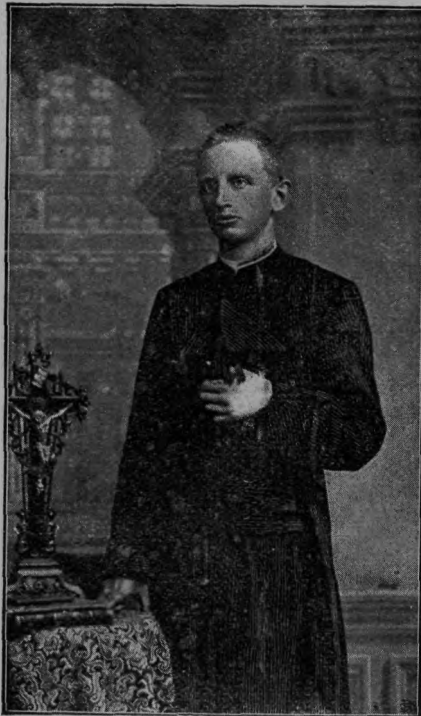
W Rusijej katholicjojo dotal podarmo wo podobny schulski zakon wojuja. Ze pał tola nadžiwa, zo jón skubcznje sebi wudobhdu, dotelž je so loni katholicka strona wutworila, kotraž so swěru prócuje, cyrkwi a ludej rubjene swjate prawa nawróčicz. Ze drje tu khwilu hšchče kaba, ale bjez dwěla budže lěto wot lěta na liczbje sobustawow a na wlinwje pschibjeracz.

Bohudžak so tež mjez Čechami katholicjojo poczinaja energiscu hibacz, kaž móžesche to loni kóždy z bohacze wopytanyh ishadžowanow katholickich muži w Prahu a Wělehradže póżnacž. Wuheřka smjeczesche tyjacletny jubilej swojoho wobstacža z wulkej wustajenču w Běšchče, a dawajche sebi tu, kaž tež pschi wschěch druhich skladnoščach wschu móžnu prócu, zo by psched swětom so bñšchčžila. Tola tajcy, kotřiz wuheřste wobstojnoščje bliže znaja, měnija, zo měli Madžarojo wschu winu, nós trochu niže nosyč. By-li pola nich wopravduje wscho tał žlote bylo, kaž chce-dža to cuzym narěčecz, čžohodla so potom tał zapjeraja k žhromadnym wudawkam (za wójko atd.) rakusko-wuheřstoho kejzorstwa tež poloju pschinoschecz? Tohodla so hižo cyłe lěto we Winje a Běšchče wurecznja a wuradzeja, ani zo bychu móhli pschězjene pschincž. Gač dotal placzji mjenujcy Rakuska dobrej dwaj džělaj žhromadnych wudawkow, Wuheřka pał nic ani cyłe jedyn. Šduž pał chce so tał naduwacz, měnija Rakuschenjo, njech tež za tym placzji. A prawe maja.

Němka smjeczesche jubilej za jubilejom. Ze džě so pjećadwacyčzi lět minyło, zo nowe němste kejzorstwo wobstoji. Najwážniřki jubilejny dar, kotřiz je jebi kejzorstwo z pomocu centra wobradžilo, je nowy křořtanski zakon, kotřiz pał hałle z lětom 1900 placzjwošč dostanje. Gač dotal mamy w Němstkej wschelatore zakonje abo prawa: bajerski, rhynski, pruski, šalski a druhe. Wot lěta 1900 pał budže tajka wschelatoroč wotštronjena. To wosobnje adwofatam witana wěc, zo njebudža wjacj tał wschelatore zakonste pschedwřsma študowacz trjebacz. Ale hač budža tohodla tuńchi, to njewěm. Gač pał budže nowy zakon so ludej lěpje špodobacz hač stary, so do předka prajicz njehodži. Bohuzel je món z civilnym mandželřtвом wonješchwarnjeny. — W Pruskej wojuja katholicjojo njewustawajcy a nic bjez wuřpěcha wo rumoprawoč z druhoměrnyhmi. Žhromadžižna němstkich katholicow w Dortmundže je swětej z nowa pokazala, zo katholicka strona w Němstkej na mocy šterje pschiběra hač woteběra. Wona nima drje po Windthorstowej smjereči jomu podobnoho wjednika, ale to njewadži: jeje wjednik su nje-khablace a so njeměnjace zasady katholickeje wěry. W tutych zajadach ma centrum twjerdy podložk, zo žadyn politiski wichor je njepowali. Mjez tym zo pał so němstkim katholicam nimale derje wjedže, maja Polakojo w Bruskej čzim wjetichu winu, storcžicz. Na wschě móžne waschnje so wřschnošč prócuje, z katholickich Polakow lutherstkich Němcow iszinič. 100 milionow hriwnow je džě hižo přjedy k tomu postajila, zo dyrbja so pólske kubla kupowacz, so bychu so na nich lutherstey Němcy zapsidili. A w pólskich schulach je pólski rěčecz hórje hač hrěch, šamo nabožniřtwa njeřmě so čžasto doscz pólski wučicz.

Najviacy maja pôlschy duchowni pod tajkimi wobstejnoscjami czerpjecz, maja pak tón tróichť, zo jim dobry lud z cžim wjetschej lubosčju pschwisuje. — W Bajerskej pocznaju wo tym muradźowacz, hač njeby lepje bylo, zakon wo nastupniku tróna pschemenicž, tak, zo by duchakhorý princ kralowstu krónu dostać njemohl. Se-li zo by so tele zakoniske pschemenjenjo stalo, by nječizichy duchakhorý kral Otto pschestał kral bycz, a by drje najstarschi syn knjeziczerja Quitpolda, Ludwig, kralowstu krónu dostal.

W našim lubym sakskim kralestwje je so w minjenym léče wólbný zakon pschemenil, bohuzel ke schłodžerčnjohu schtanda. Wo tutym nowym zakonu majš cžim wjetsche prawo, cžim wjacý majš pjeněz. To pak njeje fchescžanska zasada. — 1. aug. swjeczejske Zoho kral. Wyšotosež, princ Max, po tym hač w Eichstácie wot najchohó knjeza biskopa měšchniřku šwjecziznu dostal, w Zbješinskej cyrkwi w Drježdžanach swoju primicu w pschitomuwošči tjiych biskopow, cyleje kralowškeje šwjěbn a mnoho duchownych. Zo móže kralowski šyn swoju bñichczatu uniformu z jednorej cžornej drařtu duchownoho pschemenicž, swět wopšchimnyč njemóže; šchtóž pak je jenož trochu hordoznosč, móč a nadobnosč katholicohó měšchnika zapšchijał, tón so tomu njedžiwa ale wjeseli so nad zmužitoseži mlodohó princy. — 20. junija bu w Drježdžanach jako jamostatny wotdžel pschemysłoweje wustajeńcy serbska wustajeńca, ze serbskej wšy a ze serbskim musejom wotewrjena. Schitaratřwo tutoho wotdželenja bē princesa Mathilda, kotraž tež pilnje serbski wufnje, hnadnje pschijala. 5. julija widžachu Draždžany wulkotny drařtný šwjedženi, pschi kotrymž wšchity Serbjo wobegu Łuzicow přemi raz zjawnje zhromadnje psched swětom wustupichu; bēšche jich na 1200. Schłoda, zo desčezil šwjedženi kšetro pokazý a zo by za serbske wotdželenjo, kotrež bē tola najšlynsche a najrjeńsche, pomernje malo starane. Tež so jomu w němstich nominach toho pschipožnacža njedosta, kotrež bē sebi zařkuziło. Dydženi po tym wotmē so w Drježdžanach wulkotny serbski špěwanjski šwjedženi. Bohuzel bē so k njomu jara malo pschipořkucharjow zeschlo, tak zo bēšche pschez 600 hr. wudawkom wjacý hač dolhodow. Trařch su knjeza zarjadowarjo z tym nazhonili, zo nam w Němcach

Princ Max, měšchniř.

pscheńca njekeže, a zo so Serbja za moralny wušpěch džakujy, maja-li jón tak droho zaplaccizč. 26. septembra wuhotowa so hiřchče družo a tež zašy cyle serbski koncert na wustajeniřchju samym, a hrajesche so tam serbske džiwadło a wotmēchu so wšchelle serbske wobrzady. Nječ so nětko tež to a družo tak poradžilo njeje, kaž by sebi kždy dobry wotěžinc pschał, dha wostanje tola wěrnó, zo je serbska wustajeńca w Drježdžanach za naš Serbow wulki wuznam a wužit mēla, a cži, kotřiz su so wo nju a za nju na kajžekuliz wachnujo prócowali, zařkuzy sebi nutry džak cyłoho serbowstwa. — Čžisty munosch ze serbstohó museja w Drježdžanach je postajeny za serbski dom w Budyřchiny, ke kotromuž ma so na jubilejnym dnju Macžich Serbskeje, jutromnu řjednu t. leta, zařkadny kamjeń položicž. Nječ tola znata serbska woporniwošč tutón tak jara wuzny twar móžny řezini!

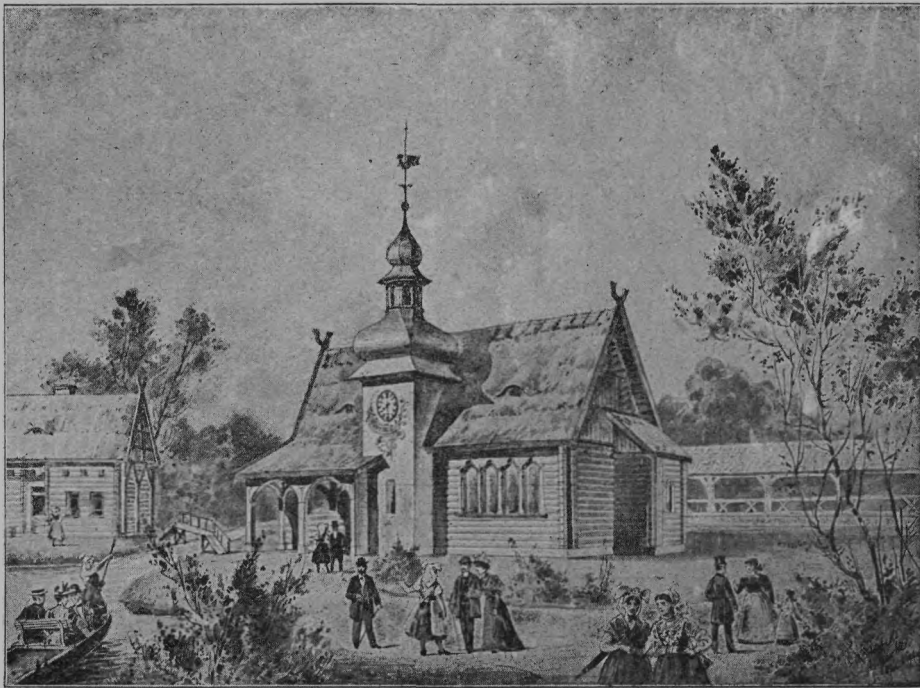
W Radworju je nowa farřka cyrkej dotwarjena a šmē so w swojej wulkotnej krařy a psche z kždej družej mēricž. Zdobom je Radworřka wořada po 12lětnym administrowanju řkonežnje zařy w Mikławšchu Žuru swojohó fararja dostala. Nječ so cyła wořada znjeroztorchnjownej lubosčju k nowej cyrkwi a k nowomu fararjej pschikhili, zo by so wot njeju wjesč dala k wěcznomu žiwjenju.

Tak šyn Bohu džak zařy wo jenu krařnu cyrkej bohatschi. Nječ pak nětko tež tam, hđžež to zawěče niczo schłodžalo njeby, řkerje lepje swoje cyrkwe porjeńšcha a wobnowja. Čuzbnik, kotryž ma řkladnosč, pobožnosč a woporniwosč serbstohó ludu špóžnacž, džywa so, tak móže so tale serbska pobožnosč z blařami z tak řhudyimi, mazanyimi a njeřjanyimi cyrkwjami a woltarjami špokojicž. Tohodla, lubi Serbjo, staraježe so najprjedy za našche cyrkwe, a potom hařle za družo. Šta a řta hrivnow řezeleče kžde lēto do cuzby, zo bychu tam sebi ludžo, kotřiz su huřto bohatschi hač wñ, domy Wože natwaricž a wulkotnje wupšchicž móhli; a we wajschej samotnej cyrkwi, hđžež wam Bóh telko hnadow a dobrotow wudžela, dyrbi wón bydlieč w templach, kotrež su druždy mazariřche, hač wajsche dobre řřtwy, na woltarjach, kotrež su cžasto řchpatniřche, hač tamne drohotne pomniki, kotrež tam a sem na rowy wajschich wotemřeřch řtajecž dacže. Šedyn z was

je w swojim testamencie wotkazal cyrkwi w Krupcy 900 hriwnow. O, kak wjele lepje bychu so tele pienjezy w Serbach naložić móhle. Pšchetož z prěnja je pornjo našchim cyrkwjom Krupczanska zawěšće rjana došč, a z druha je wona sama, kaž to wěšće wěm, bohata došč, zo móže so sama za swoju pychu staracz, bohatscha drje, hacž žana serbska cyrkej. A šhto dha dōstawaju našče cyrkwe z cuzby? Njejsmy sebi Baczoštsu, njejsmy sebi Radwoštsu sami natwaricž dyrbjeli? Abo smy trach my bohatschi, hacž druzhy ludžo? To njebych wědžal. W Sakskej drje je na 900 millionarow, ale Serba njeznaju

serbsko-katholiskeje wučeriskeje konferency z mulkej prócu zestajane, skónčnje docžisčezale. Da-li Bóh, změjemy nětko bórzy we wschitkich našchich cyrkwjach nic jenož jenajke kerlusche, ale tež jenajke hłosy. Mōžno, zo trach nětotre porjedženti a doporjedženti njejsu so cyle radžile, kaž někotři mēnja, ale hdže dha by štychane bylo, zo je hdy žane wosebje wjetšče cžlowisťe dželo cyle dospolne bylo? Njech nětko w našchich serbskich cyrkwjach tele nowe hłosy prawje hordožnje a nutenje so žanowšuju.

Runjěž kaž „Nowy Žakoň“, tak je tež tule wažnu a drohu knihu cyrkwinškich hłosow towarštwu

Serbski muzej w Drježdžanskej wustajenych.

mjez nimi žanoho, nawopat, wěm, zo je mało, jara malto serbskich burow, kotsiž hjez dołha na swojich kublesčkach sedža. Tuž praju a prošcu hiščeje jónu: Lubi Serbjo, staraježe so najprjedy za našče cyrkwe, za našče cyrkwinške, duchowne a narodne naležnosče — pšchetož to wscho so njeda dželicž, ale žwifuje wuzcy hromadže — a potom haće z kšesčezanskej lubošcu tež za cuzych.

Našče pismowštwu je žasny wažnu kroczel do předla šeznulo: we wubjernej serbsčezinje je so „Nowy Žakoň“ dowudal a postičuje so sobustawam towarštwu šš. Cyrilla a Methodija nimale darmo. Njech pať so nětko tež tuta swjata kniha pilnje cžita we wschitkich našchich swójbach. Tež su so hłosy abo melodije ke kerlusčam „Pobožneho wofadnika“, wot

šš. Cyrilla a Methodija cžisčezecž dało, za cžož so serbski lud tutomu towarštwu došč džakowacz nje-mōže. Bohužel pať skoro ničtō wjacny prawje njewě, šhto tute towarštwu je a šhto chce. Tohodla je so w minjenym lěče husčischo a ze wschelakich stron nutrne žadanjo wuprajilo, zo by tamne, tak spo-možnje skutkowace towarštwu šterje lepje wulku žhromadžiznu powolało a na nju wschěch derje-zmyslengch pšcheprošylo. Tajka žhromadžizna wschěch serbskich katholikow by zawěšće wjele dobroho skutkowała. Mjez mnoho druhim mohlo so tam tež wuradžicž, hacž njeby nužne bylo a hacž so hodžalo njeby, zo by našch luby „Katholiski Posał“ kōžbu njeđzelo a nic jenož za mējac dwójcy, do našchich domow a doščžlow pšchithadžal. Serbski lud žada

za dosahacej duchownej cyrobu. Njenamaka-li ju doma, hraba za cuzej. Tomu dyrbi so zadžewacž.

Nazymu bechu w najšcej Łuzicy wulke manevry. Pšchez 70.000 wojakow, sakskich a pruskich, napischeczjo sebi wojowachu. Pšchi tutej skladnosceji pšchewywalše najš lubomany kral Albert štyri dny w Budyščinje, w srjedziznje Serbow, kotrymž džěn je, jako swojim najšwernišchim poddanam, wutrobnje pšchithileny. To je z nowa tež z tym wopofazał, zo jenoho Serba, knjeza direktora Kummera, za swojoho dwórstoho předarja pomjenowa. Wóh zdžerž nam našchoho krala hiščeje prawje dolho!

Mohl drje tebi, luby pšcheczelo, hiščeje wjele powědacž wo lubnych Serbach, pšchetož sym so swěru rozhladował mjez nimi. Sym so w žnjach radował nad žohnowanymi polemi, sym so z nimi wjelelil na kwapach a šchecziznach, z nimi truchlil pšchi wohnjach a marach. Ale, šchto čži to wscho powědacž? Mašch jam wótrej wocži a štrowej wušchi: dži, a rozhladuj so jam po našchich serbskich wšach a domach, a budžejch mi pšchithłosowacž, hdyž čži praju, zo su tam najžbožownišchi, hdyž sebi **starych wótcow dobre prawa waža**.

J. Š.

Serbjo, kupujće serbsku protřtu,

pšchetož njebudže dolho wjacj k tomu pšchiležnosč. Čžohodla? Dofelž je najdlěje tralo, a njebudže z cyła žanych protřtów wjacj čžišchězanych. A čžohodla? Dofelž njebudžemy žanych wjacj trjebacž! — Wěc ma so takle:

W lěće 1891 založi swjaty wótc w Romje we waticanskim hrodže nowu hwězdatńju, Specole Vaticana mjenowanu. Tutej bu jako přeni wjednik sławny hwězdatč, barnabitiski mnich P. Denza, pšchědstajeny, kotryž ze swojimi sprěnyimi a znamjenitymi džělami młodej hwězdatńi bórzy k sławje dopomha. — To njeby hiščeje ničžo wopacžne bylo, pšchetož hwězdatč a protřtáč džeržitej hromadže. — P. Denza pať nětk ma myšle, kaž je něhdy za čžasy bamža Grehora XIII. so stało, pšchez kotrohož bu našcha nětcžišcha protřta zarjadowana, tutu z nowa porjedžicž. — Tež to njeby wólbr bylo, jeno zo nam našche serbske fermušche, wjedro a swjate dny nješlepja. — Ale wón čce, — a to je zlóicž pšcheczjowo wobohomu protřtáčstwu — zo bychu so jutry kóžde lěto w samnym čžasu swjecžili, podobnje kaž hody. Pšchez to bychu potom tež póšt, šuche dny, swjatki, Bože Čžělo a dr. pšchecy na samny datum padali. A čžomu potom protřti, hdyž so swjate dny wjacj nješcheměnjeja? prajchamy so. Ze bychu wyšche byle. Hdy hodomnicžka budže, ničto w protřty njevyta, ale kóždy z hlowny wě, zo je 25. decembra. Snadž wjedra dla? W tym nastupanju tež mjez ludom bohuzel njewěra dale bóle wokoło so pšchima. A samo sławny „Bošol“, kiž

hewak pšchecy tak rozomnje Serbow prawa a waschnja zakituje, so njehanbuje, kóžde lěto wobohu protřčku jeje wjedra dla šchřecž. Wě snano wschě wěcy lonjšchi hubjemy žnjejški čžas šprawne křostanjjo za tajtu šchwuđu?

Hdy bychu protřti na to waschnjo njetrjebawšche byle, njebychu so wězo tež žane wjacj čžišchězale. Tež Krajan nic. Tohodla hiščeje junu z cylej šchiju wołam: **Serbjo, kupujće serbsku protřtu, doniž ju hiščeje mamy; štoro žana wjacj njebudže!**

„Šat, kolo tnych čžahow šo wjetečž“, (Zeileč.) abo Šhróscžicy za što lět.

Nowinarjo so šhwala, zo so jara wjele wot nich žada. Wšchitcy ludžo, tež najwucženišchi, pytaja swoju wědomosč w nowinach. A šchtož žane nowiny nječžita, tón je hlupy kaž šchčženč. Nowinač wě wšchitko, a wšchitko lěpje hačž druzy. Wón mě wšchitko zańdžene, wscho, šchtož je so hdy stało, cyke stawizny, jako by pódla byl: kať su stari Serbjo worali, Němcy so bili, Romjenjo sebi swět podečžiwali. Čchěschli šchto wo žanym bywšchim kralu, bamžu, ludže a kraju wjedžecž, w nowinach namatašch wscho. Nowiny tež wědža wscho, šchtož so nětkole na swěčeje stawa; kať Turka wobohich Armenow kóncuje, kať Ruša wot Moskwy hačž do Pekinga železnicu pječže, kať jebi Štaliska w Africy puki naměricž da, kajke nowe wunamatanjo je Edison w Americy ščžinił. Tež wědža nowiny to, šchtož so haľke stan je; na pšchitkad: hačž w pšchichodneje wójnje Němcy abo Rušowje dobudu, kať, hdy a do koho budže Turkowšta rozdžělena, kajcy ministrowjo budža wotřadženi a kajcy postajeni. Kunje tak wědža nowiny našche najpotajnišche myšle; kať štraščne wotpohladanja Žezuičza maja, zo čchědža Serbja žaňh krala męcž. Tuž wědža nowiny z jenyim słowom wšchitko. W přjedawšchich čžasach bechu nowinarjo z wjetřcha štaženi studencži. To wězo nětkole wjacj móžno njeje, nětk su najwucženišchi a najmudrišchi ludžo. Ženo jeni su hiščeje pšchez nich: to su — protřtarjo. Pšchetož wot tnych žadaja sebi ludžo, zo bychu samo cyke lěto do přědka wědželi, kajke wjedro žadny džerž budže; a mi je džiw, zo so tež hiščeje nježada, zo bychu wschě druhe wažne podawki do čžasa žwěšchžili. Woni pať bychu to doťonjeli, hdy by so žadalo. W pšchichodnym jeno maľa pruha. Dany tu z křotkła wopisanjo, kajke budže w Šhróscžicach za što lět wonhladacž. We wschěch druhich serbskich wšach budže podobnje.

Na samnym měščeje drje budža Šhróscžicy hiščeje wězo stačž, ale značž wjacj njebudža: pšchetož žměja nic jeno póštnu, ale tež železnicu staciju. Pšchez Worflecžanski kufi pońdže železnica z Budyščina do Kamjenca. Pšchez šchibjeńčžanu horu powjedže

wulki tunel, na Sullec polu stoji stacija a Sulc budže: „Bahnhošťrestaurateur“. Tola njeponđže železnica z paru, ale z elektricitu abo milinu, kaž tehdom wščitke; zastawacž budže tuž w kóždej wty. Safaćčanške džečzi njebudža tehdom wjacw přechi do šhule khodžicž, ale pojědu kóžde ranje za 5 up. po železnicy. Wđđla stacije na fararjec polu budže wulka twornja na milinu. Wot tam pónđže cyła šycž telegrafowych a telefonowych grotow do cyloho swěta: a Kalbicžanška fararjec hospoza budže potom mjaso nic wjacw pšhecž wofebitocho pojola, ale z telefonom pola Truca zkazowacž. Kaž cyly swět, tak budže tež Šhrófejčanška wjes cyła z grotom kaž z pawčžinu zapšhedžena. A bur rano po cžmě njebudže hagle trjebacž stawacž a so woblecacž a wotrocžka wołacž, ale pšchi ložu změje na ščěnje rynt bělych kneslow, a hdyž za jedyn ztkóčzi, zazwoni pola wotrocžka a njeפשestanje haru hnacž, tak dolho hacž tutón nje-stanje a budžeť njeפשestajai, hdyž za drugi ztkóčzi, zazwoni džowfu, hdyž mały cžorny knesl wobwjertnje a potkóčzi, zaswěcža so z dobom elektriska lampa w hróžzi, w konjencu, w bróžni, w kuchni, we jstwi a wulka „hogenlampa“ na dworje. Kaž cžajnik na wěži cžepje, tak budža z dobom tež wšchě cžajniki po cyłej wty bicž, dokelž budža wšchě z elektriskimi grotami ze sobu zwjazane. Tež mlóčezicž, šchróto-wacž, šytanje a dr. rězacž, njebudže so wjacw z rufu, tež nic z kónimi abo paru, ale pšchepoloži so elektrifit grót, a toła so wjercža, hdyžchě chcesch mēcž. Wulke „dynamomajšiny“ pšchi železniškej itaciji pocžěrja wščitko. Tež w cyřtwi njebudža so wjacw wóškowe swěcy swěcžicž, ale elektriske lampy, a ducy na jutnje po Worflecžanškich a Lejnjanškich ščezčtach tohorunja. Na fermuščje a tak dale budža našchi potomnicy nic wjacw z wozami jězdžicž, ale z kolejami, nic pať z tajkimi k teptanju, ale kotřez same wot so z elektritu cžěrjene pojědu; za mužškich budža po dwěmaj, za žónške po tšjých kolešach. Za dwaj džeiatkaj hodžiny budžeščj potom w Budyschjinje.

Praju „za džeiatkaj hodžiny“, pšchetož cžas budže so tež kaž wšcho druge po decimalach woblecžecž. Džeń změje město 24 10 hodžinom; tute pak budža trochu dlějšče. Zapocžecž licžicž budža so wot poč-nocy. Šchtóž my prajimy 2 hodž. 24 m. w nocy, budže rěfacž w 1 hodž.; wołoko 4 hodž. 48 m. budže w drugej; pšchypołdnju w 12, budže 5 hodž. Wu-razy a kłowa: wo dnjo, w nocy, rano wječor, pšchi-połdnju, dopołdnja, popołdnju budža potom wyjche. Kóžda hodžina budže so zaly na 10 dželow dželicž, na džeiatki hodžiny. Cyly džeń změje potajkim 100 tajkich džeiatkow. Kóždy džeiatk budže zaly dželony na 10 mjějščinow, a kóžda mjějščina na 10 sekundow abo wofonikow. Šchtóž nětkle prajimy „popołdnju 4 hodž. 3 m. 20 sek.“ budže za što lět rěfacž: „hodž. 6,826“ t. j. w 6 hodž. 8 džeiatk hodž.

2 min. 6 sek. So jamo zuaje, zo budža wščitke našche cžajniki zacžajnjene a hinaščje z druhim t. j. decimalnym rozdželenjom cžaja zawjedžene. Tež mjećacy budža hinaščje: lěto změje 13 mjećacy a kóždy mjećac jeno 28 dnow, t. j. hromadže 364 dnow. Wějacw njezměja wjacw nětcžisčje mjena, ale budža rěfacž přem, drugi, třeczi, dwanaty mjećac atd. Wěto zapocžnje so z najkrótšich dnjom a najdlějšchej nocu t. j. z nětcžisčim 21 decembrom. Tola tutón njebudže jo sobu licžicž, runjež kaž w pšchewanym lěče posledni džeń lěta nic. Džeń pšched patoržicu budže landtag a hodownička budže šchtwórty džeń přerjeho mjećaca, tšoch Kralow 17. džeń 1. mjeć. atd. Suty budža pšhecw 1. džeń 4. mjeć. atd. Kóždy mjećac změje tak 4 tydženje, kóždy tydžeń 7 dnow, přem džeń w tydženju budže pónđžela, posledni njeđžela. Wěta, mjećacy a tydženje budža pšhecw z pónđželu zapocžinacž a z njeđželu pšchewanacž. Wšchitke datumy a swjate dny pšchipadaja pšhecw na jasnje dny w tydženju. 1. 8. 15. 22. kóždoho mjećaca je pónđžela, 2. 9. 16. 23. wutora, 7. 14. 21. 28. njeđžela atd. Hodownička pšchindže pšhecw na šchtwórtek.* Suty a swjatk pšchindu kóžde lěto na pónđželu atd. Na to wafchnjo budže jeno lěto kaž druge, a wšchě lěta změja jasny protyky. Protyka budže kaž cžitanka, šchtóž sej ju lěpje na fedžbu bjerje, tomu budže dlěje křučž. Njebudže trjeba kóžde lěto nowu protyku kupowacž a nětotry krajny křochik šthowaišč pšhecž to w kapu. Tule najnowišcha porjedžena protyka budže wězo, nic jeno w Serbach abo w Němčach placžicž, ale po cylym šwěcže, tež w Ruskej, hdyž maja nětkle hiščče wot našcheje rozdžělnu protyku; runjež kaž nětk tež decimalne wahi a mery wšchudžom zawjeduja.

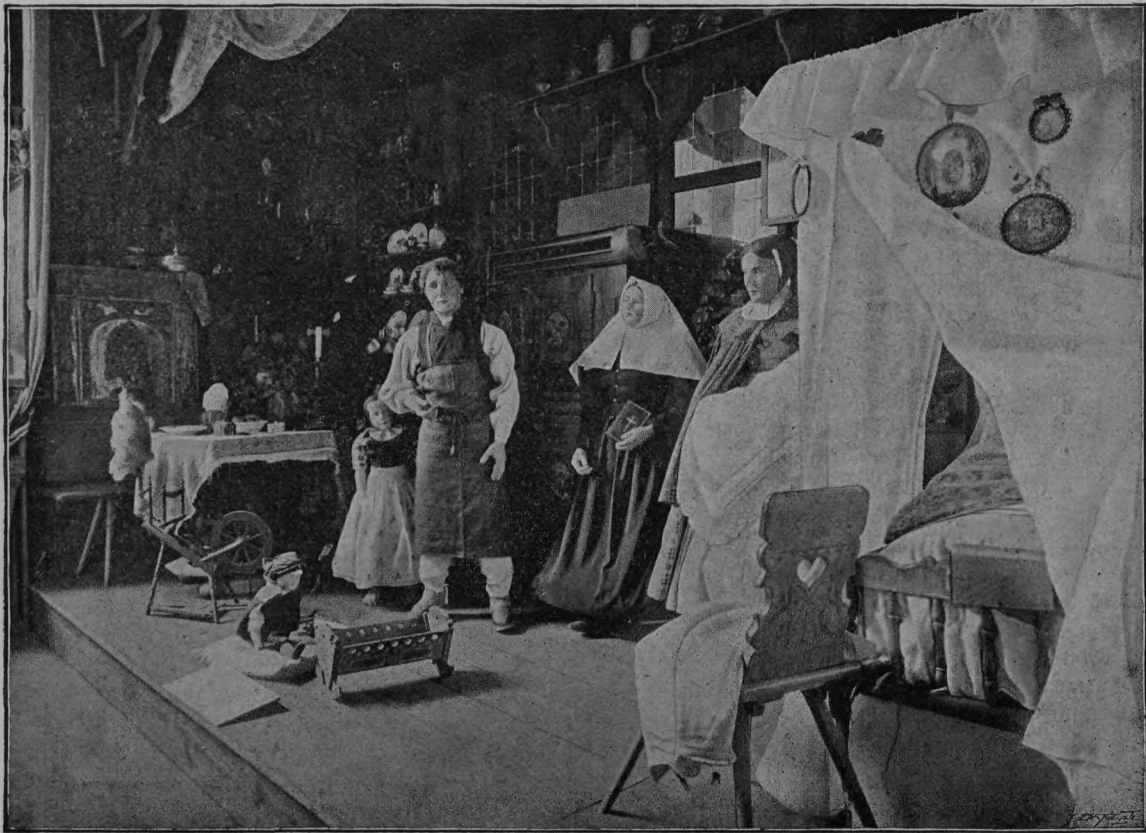
Samsny cžas kaž pola nas, změja tež wšchudže druhdže. Wšcho dyrbi byč wšchudžom jenajke. Zo by Europa tšoji cžas měla tak nětkle, mjenujcy wulchodny, — zafhodny — a řjedžwo-europski, to wjacw njebudže; ale po cylym šwěcže budže jeno tšoji cžas: Europski w Europje a Africy, Ameriski w Americy, Afiski w Afiji a Awstraliji. Hacz budže potom na šwěcže řjenšcho, njeměm. W štarých cžasach, hdyž mějewe kóžda wjes hinašči cžas, běšče tež řjenje. Sdyž Kalbicžanski řnjež farať tam swoju primicu řwječewešče, chcychče jomu Worflecžanski hrodowniški farlan affištirowacž. W 9 hodž. mėjewešče jo swjatocž-wosčž zapocžecž, a $\frac{3}{4}9$ wón z Worflec woteđžde. Talo do Kóžanta dońđže, běšče tam tež hagle $\frac{3}{4}9$, a dnyž do Kalbic pšchindže, běšče pšhecw hiščče $\frac{3}{4}9$ hodž. To běšče tola wěcže řjenje! Tajke něščto

* Tat budže jo tež kóždy cžas rozdžělnu zaly wšchudžow, na kotrym dnju w tydženju je jo to a tamo štało, tak rucže hacž so datum mjenuje. Sdyž ichtó ri řaje 2. džeń 5. mjećacy šym w Wječžžanach byl, budže drugi hnydom wječžecž, zo je to wuturu bylo.

je hižo w našich srjedzno-europskich czasach czešto, w pschichnym lětstotku do cyla njemóžne.

To samo budže z pjenjezami, z čímž tež nětł hižo pilnje pokracczujaja: mark, króna, lira, frank, rubl, wschitko budže jenaf wjele płaczič, a změje 100 p., helerjom, centejimom, krajcarjom, kotrež budža tež jenaf wjele. Tak njebudža ludžo potom na mjezjach wjacj sebi stajnje pjenjezy wumjenjowacj trjebacz. Tež wschelaft kurs budže zbehnjeny. Seno něczoho so boju: hacj tehdy kšesčizjenjo z cyla hiščezje pjenjezy k wumjenjenju změja? Zeli budža židža dale

fore su drašty jeno w našim lubowanym satšim kraju byle; pschetož najwjacy z tutych pschichnych draštow njejsu wjacj waščujo. Hacj runje so wone wschitke, wot kurjacocho a zakurjenocho wuhlikarja abo wolikarja, hacj do pschneje serbskeje njewješty abo družki, wschém lubjachu, so wone tola bohuzel dale bóle wotkłada, a na jich město stupa tak mjenowana „Allerweltmode“. Wschudžom wscho jenajke! Šdy by luby žónski splah hiščezje trochu na pschu, wobleczenjo a pódla tež serbske waščujo njedžeržal, dha na čłowjeku z cyla ničzo wjacj widžecz njeby bylo, hacj šchórnje, šuknja,

Wjedźelnicza z přerich kemschi domoj.

taf pjenjezy do swojich rukow hromadžic wjedžecz, kaž w poslednich lětach, dha změja za někotre lětđzelatki wschitich kšesčzenjo same próždne zaki a budža luczi fabrikicy dželaczarjo; kšiba zo mjez tym socialistjo wonym junu krej puščezja, a jim tuž, kiž nětke mjelczjo hromadža, na jene dobo wotečerja.

Raž budža čas, pjenjezy, waha, mēra, prothka, Wóh dal tež wēra zash, wudžom samšne a jenajke, taf zda so tež z draštu pschincž. Draštiny czah na wustajenych w Drježđzanach pokazowasche, taf wschela-

klobuk a mjezwoczjo. Šdy by po mužškich schlo, drje by jena drašta za wjele wosobow dosahala, kaž mēšeschtaj tamnaj šlawnaj serbskaj bratraj hromadže jeno jedyn por schórnji a jeno jenu šuknju, taf zo, hdyž jedyn kemschi džěšče, druhi doma wosta. Tola tež žónski splah w tym nastupanju šlabnje. Widžišč hižo (drje nic serbske) žony w mužachych šuknjach, šhornarjach, grawatach, klobukach. Šorni „šchos“ by potajšim hižo pola wschitkich jenajki byl, druhi drje w dwacytym lětstotku tež hiščezje pschindže. Tuž budže potom rozđžel mjez mužškej a žónskej draštu zbožownje psche-

traty. Tež dolhe wlohy sej žónske pócžnu tšihacž a brodu sej mužojo dawno hižo truhaja. Tak by tež tón rozbdžěl wodbhyty byl. Zasy frocžel dale w tutym postupje je farar Šneipp swět domjedł. „Ludžo, khodžče wbohy!“ wón radži a předuje. A wulcy a mali, duchowni a swětni, mužcy a žónske, stari a mlodži, wbohaczi a khudži khodža wbohy. A we Wörrishofnje hižo je wbohykhodzenjo, kaž šlyšcy, tak doma, zo zwobuwanoho cžłowjeka tak woddžiwuja a za nim so spodžiwajo bęža, jako za bęlej wrónu. Šduž sam najwosebnijchi milionar Rotshild tam wbohy khodžesche a je za to hiščeže pjecža nahladny pjenjez za khudych zawostajil, njemožemy so khudym a džęcžom džiwacž, zo radži wbohy bęhaja a Šneippowu modu podpjeruja. Tuž njehodži so dwělowacž, zo so tuta bórzy dale bóle rozščeri a w pschichodnym lěstotku wbohy minišča zasy k cžesčzi pschińdu a budže cyly swět wbohy bęhacž. Tohodla serbscy šchewcy, dajče sebi radžicž, cžitajče Šrajana a kupče sebi kórc pola a kruwu, zo byščeže, jeli šchemstwo so zhubi, zežiwjenjo měli!

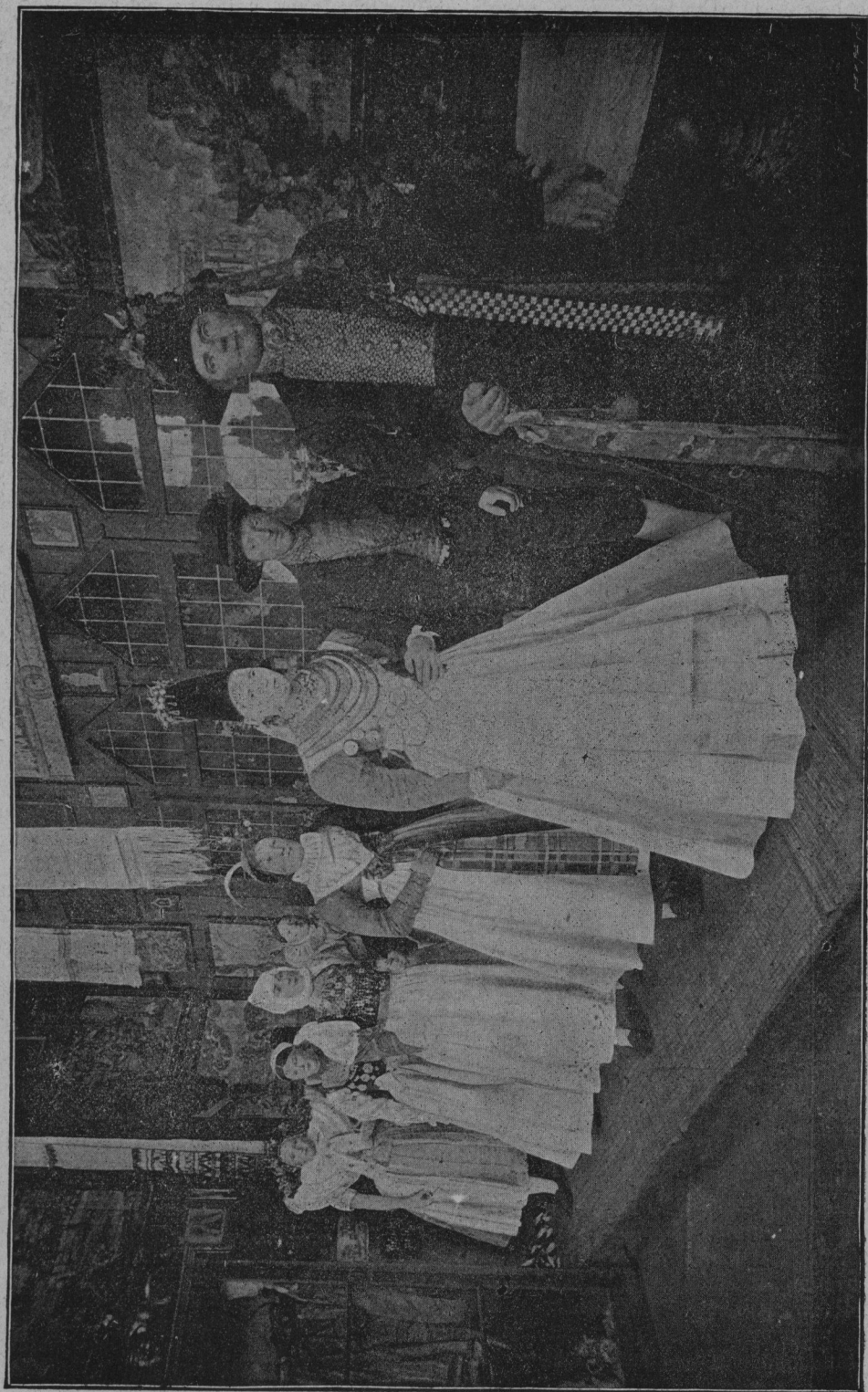
Tola zo słowa njezabudu: wščo budže jenaf zdraščene abo wjele bóle: jenaf bjez drašty, bješ wobucža, je to štrowiche, tuńšche, rjenišche a pschedewščerim štajnišche. Wóh tón Šnjez je hižo swojoho cžłowjeka znał: zo chcedža wšchityc jenajcy byčž, tuž je wščem jenajke nohi dał. Šduž hatle ludžo prawje do toho pschińdu, zo su poprawom wšchitke nohi jenajke, pónđe to zuwanjo hiščeže wjele lěpye, a tak budža zbožownje zasy w něčim wšchitcy pschežjene. — Zo pak by w krótkim cžaju nowy wučer njepostanyl a wołał: „Ludžo khodžče z nahej šłowu, to je štrowe! Prjecž z klobukami a cžapkami“ njewuwoštanje. Zo tež tutón nowy japoščtol swój publikum nadeńdže, njehodži so z cyła dwělowacž, pschetož žadny bžazyn njeje dotal hiščeže sam woštal, ale je z najmjeršča džesacž druhich mudry sobu nanorił; tak tež tutón sam njewoštanje. Wš to přeni byl. Z tym změja tež klobukarjo cžajnje dofonjane, a ludžo budža po cylej šłowje wšchitcy jenajcy.

Ščtó by dale njewobkedžbowal, zo ludžo so z cyła šlěkaja tak wjele hacž móžno. Nufawy dale krótsche, dale bóle wuhornjene, kholowy jeno hacž do toleń, tamne je wotrěznjene, kabaty dale krótsche a wuńšche; a platty tak cžeńke hacž so hodži. Wokolo šchije rubiščko je hižo dawno jeno hiščeže po mjenje znate. Wokolo šchije nahi, hacž na wutrobu, tak daloko hacž so hodži, to je štrowe. A ščtó ze žónskich khodži hiščeže w šchtyrjoch, pjecžich šufnjach kaž w zastarjku? Šduž sebi dawnych rycerjow, wojakow, žónske wobhladujemy, ščto su cži drašty na sebi nosyli, to by so nam spody njeje žiwym štyřalo. Wušlěkany, tak jara hacž je móžno, to je heřto našchoho cžaja.

Se wopradowže ščoro tak daloko doščlo, kaž je

tamna knježnicžka swojomu nanej rjekla, hduž joho profschesche, zo by šměla na bal hicž: „Nan wotmołwi: „Toiletta (drařta) jara wjele pjenjez płaczi, dyrbitny lutowacž, tuž njemožesč hicž.“ Tu džowcžicžka znapschecžimi: „Wšchaf ščoro žana toilette wjacý trěbna njeje.“ Nó haj, najruńšchi pucž by to byl, hduž dyrbi wšchitto jenajke zwoblefane khodžicž a wšča wosebita narodna drařta wotpoložena byčž, hdu bychu wšchitcy w Šdamowym kostumje khodžili! Ale ja myřlu, mamy hiščeže wjele cžestnych rjemješnikow, krawcow, šchewcow, šchwalcze atd., a cži so za to poitaraja, zo bychu jich rjemješka kónc njewzale, a Afrikanřta a Šndijska móda so pola nas njezajhdlika, tež w dwacym lěstotku nic.

Ale něščto druge je, ščtož mamy wočafowacž: Se mjenucy lěto wot lěta wjacý wojakow trěbne, a bórzy njebudža mlodžencwojo wjacý dořahacž. Šacž je ščtó cžily abo brařčnywy, na to njebudže so wjacý džiwacž móć, a so hižo nětkle mało džiwa. Ščtóž njemóže w liniji šlužicž, šluži w magacinach a na komorje: wojak hodži so k wšchomu, a ščtóž tež na komorje šlužicž njemóže, wotřluži swój cžas w lazarecže, kaž wóndano tamny reřerwista, pola grenadirow, kž dyrčbješche na dwě njedželi k wojakam. Wón pschińdže, ale nazajtra bē w lazarecže, a wořta tam dwě polnej njedželi, a hduž bēšche cžas nimo, džesche štrowy zasy domoj, a wojerřte zwučžowanjo bēšche wotřlužene. Na to waschnjo dofonjeja wšchitcy šlužicž, w uniformje khodžicž, móže kóždy. Tak tež budže za što lět. Tola njebudža wot dwacýtoho lěta šlužicž, ale hižo wot řydomnatoho. Ša tež njepóznaju, cžohodla nic. Tež njebudže wojerřta šlužba wjacý do 32. lěta tracž, ale hacž do 50. Cžohodla tež nic. Wšchaf tohodla ničtó njetrjeba cyłe žiwjenjo w liniji štačž, ale hduž je swoje tři lěta wotřlužil, móže zasy domoj, a cžini kóžde lěto jeno manevr šobu, fotrež budža we wulkosčzi a we wšchim wopradowžitym wójnám podobne. Tola tež reřerwistojo njebudža doma hinał hacž w uniformje khodžicž. Wšchaf tež nětk hižo wjacý płaczi, zo je ščtó reřerveofficier, hacž zo je pschepucp abo adwokat. Na tym nic doščž, tež šchulřte džęcži budža hižo wojerřcy wuwučžowane a we wojerřškej uniformje khodžicž, kaž je za njeboh Napoleona w Francóžskej bylo. Džęcži, praja k. wučerjo, su bjez toho džęń a worafawšche. Se řpomozně, zo změje z wótrym tesařom wobronjenty korporal jako wučer, wjele wjacý reřpekta mjez mlodžiznu, abo džiwiznu? hacž z kijeřštom wuhotowany civilřta. Šduž budža džęcži, chcemy-li tak prajicž, pschi šchuli wuwučžene, budže jim pozdžišche wojerřtwo zalutowane, z wuwzacžom hižo řpomnje-noho kóždolětnoho zwučžowanja. Do wójný cžahnyčž budže bjez toho kóžde džęcžo móć, tak lohke budže wojowanjo. Bęhacž džęń wojacy njebudža trjebacž, wšchaf do kóždeje wšy elektrřka železnica pónđe.

Stawiany ciał w serbskim mieście w Drjeżdżanach.

Ťělby su kóžde lěto ložšče, tehdom budža jeno hiščeže revolwry. Čzežke wołojane kulki njebudža wjacj trěbne, tež ťělbnj próch nic, ale wěšta mucžta, kotraž wutřelena njeprařta so nječuri a njeřali, ale trjehemjch pohłuschi, donž njejsu jeczi wzaczi a wotwjedženi, hđžež potom zasy k sebi pšchinđu.

Tola tež to njebudže hiščeže došč wojerřtwa: tež žónřte budža wojacy a pšchi řchuli wunucžene kaž hólcy. Ž cyla změje žona tehdom wulke řlowo, mužowje su je dolho došč měli. Hđžo nětfole čžinja w řendželřkej damy runje tak politiku jako mužcy. W Americy hižo su profesorři, doktorři, zapóřlancžki; a tež našče hižo mužam brodu truhaja. Tež na Barlinřkej univerřice žo lětja hižo přenja řtudentka imatrikulowana. Ma wucžerři řmy w Drježdžanach, w Budyřehinjje a w řamym Klóřřtrje dawno hižo zwicženi. To wřcho je tola dopořaza došč, žo budža za řto lět cyle žony cyle „emancipowane“, to na řerbřti, mi řo žda, řeka: budža cygary kuricž a palene picž, řchtož přenřiřche jendželřke, póřke a rafuřke damy, tak wjele hacž je mi wědomo, něřko hižo čžinja. Ženo to bych rad wěđžal, kařku budža sebi wone uniformu wubracž? Wěřte je jeno, žo budža w řholowach a tořlach řhodžicž. Hđhž budža pař nan a macž w uniformje řhodžicž, řchto dha budža džěčži druhe čžinicž. — Něřk pař nastawa dalřche prařchenjo: řchto dha pař potom ž mužemi budže? — To je jara jednora wěc: Hđhž budža žony w řejnje řndacž, w řchuli wucžicž, brodu truhacž, po handlu řhodžicž, rycžnikla čžinicž, řekaricž, kommandirowacž, řyc a řycž, woracž a wóřčicž, tak budža mužowje řchicž a platačž, płowacž a waričž, řtotej dawacž a džěčži pěttonicž. Dofelž te džěla dyrbja tež džělane byčž, a hđhž je žona wjacj nječžini, budže muž dyrbjeć.

Raž budža řerbjo w drařče a we wřchitřich tych druhich přjedy mjenowanjch wěcach wřchem druhim ludam a narodam podobni, tak tež w rycži. Řchto? potajřim řerbřta rycž wjacj njebudže? A našchi potomnicy dyrbjeli Němcy byčž? Tak je: řerbřta rycž budže zabřta. Ř čžomu potajřim twarimy nowy Macžicžny dom? Moja rada je: Natwařim jón jeno prawje rucže. Řchto ž nim potom budže, hižo řo pořaže, ž najmjenřřcha widža potomnicy, žo řu řerbjo něhdy byli. Budžemy potom pšcheněmčženi? To na žane wařhnjo? Wotemřěčži? Tež nic. „Volapük“ budže po cřlym řwěčče. Nic němřsa, nic řrancóžřta, nic jendželřřta, nic ruřka rycž dobudže, ale volapük. Řchto je to? pomyslil řnadž sebi něřotryřřkuli krajan. To je cyle nowa rycž, kotraž řo njeje sama wutworiła, ale kotruž je jedyn wucžemy řarař wunamařal, kotraž řo hodži jara lořcy, hižo za něřotre dnj, nawuřmčž. W njeř řeka nan — papa, macž — mama, jěřč — řam, poř — řaw, řóčřka — mjaw a podobnje dale. Wnozy řran-

cóžowje, řendželčženjo, Němcy a družnj wuknu hižo pilnje tutu rycž, a pjećza tež Čžinjenjo, řapanowje, řottentottowje a řulufarowje. A za něřchto dnjow budža wřchitcy čži sebi mjěz řobu rozemicž móc. To je tola wěčče prařtitřta wěc. Hđžo w něřčžijřchim čžaju mohł přchěkupc, řpowědnik, řudnik w mēřeče, kaž Drježdžany řu, hdy by chcył řo ž kóždym dospołnje zryčžecž móc, 8—10 wřchelacich rycži móc. To je wjele žadane. Hđhž pař přchecy nowe želeřnicy twarja a ludžo přchecy dale wokolo pšchinđu, budže to dale hórje. Tohodla ma volapük přchichod, a byrnje w řhřóřčicach bylo. Tu bych řerbřkim wucžerřam, dořlabowarřam, duchownym a přchědřtojerřam řchulow, kotřřž řu za pořup, radžil, žo bychju wucžbu w řerbřřej řchuli nic ž němřřej řiblu a ž němřřim řerřuřchom započřeli, ale ž volapük.

Budže pař tehdom tež řwěř potny ludži; přchetož njebudže žanych řmjerimjch řhorowčžow wjacj. Wřchitřke budža řchěčžpjene kaž jěřta. řuchocžina, mór, řholera, řiferitiz, řak a wřchě druhe dotal njeřabojomne, budža cyle njeřchłódbne. Tak njewumřě ničto wjacj, řhřiba na řlabořčž řtaroby. A dofelž budža řo ludžo wot mařořčče jara kručži wucžicž, budža jara řtari. řto lět budže řtoro kóždy, něřotřřž tež docpěja řtarobu řadamowu a řetřuřalemowu. Mđžno tež, žo do cyla ničto wjacj njewumřě, abo žo budža mowjch zasy žbudžowacž. Řchto wě, řchto wřcho hiščeže wunamarařa!

Me hđže potom ž tym wjele ludom? — Do řabřikow a do řajarřow! Čyla wjeř njebudže ničžo hacž tuto. řabřikři řnjež je řid, kóždy řchěřčžan jeno džělacžer. řurřke řtatofil hižo wjacj njejsu. Čyla wjeř je jene jeničřke wulke rycžerřkublo, wřchitřón druři lud budža robocženjo, kotřřž dyrbja po wojerřřkim kommandže robocžicž.

Tež cyle ratarřřtowo budže wjele jednorřiřche. Tak wřchelaci řtót, kaž nětfole, njebudža sebi džeržecž. Wjež řoni džěn do cyla póřidže, nimo toho móže je wóřřik cyle derje zařtupicž. řwinje budža tohorunja wřřche, wřřhař řid žane řwinjace mjařo njeje. řer-muřche a wulke řolbařř hodža řo tež ze cewelat-řolbařřami hotowacž, kotřčž tež kóždy rad jě, a hižo nětfole na žanej hořčžinjje brachowacž njeřměđža, tute pař džěłaja řo, kaž kóždy wě, ž wóřřicžoho mjařa. — řamu řruwu a řozu móže wóřřik zařtupicž, dofelž tež deji. Ž teje winy budže kóždy wulki řublet jeno řtabla wóřřolow džeržecž. To je přchichod, řotromuž napschecžžo džemy: řmět budže potny wóřřikow, a řlařřitař njeřejřnje wjacj: Ludžo wy řče ž čželatami, ale ludžo wy řče ž wóřřikami!

Hđže je džěčžo tole nawuklo.

řohatej řtarřchej w ř. mēřěřchtaj džowčicžku, řeklařchtej jej řanka. řobaj řu řorco řubowarařtaj

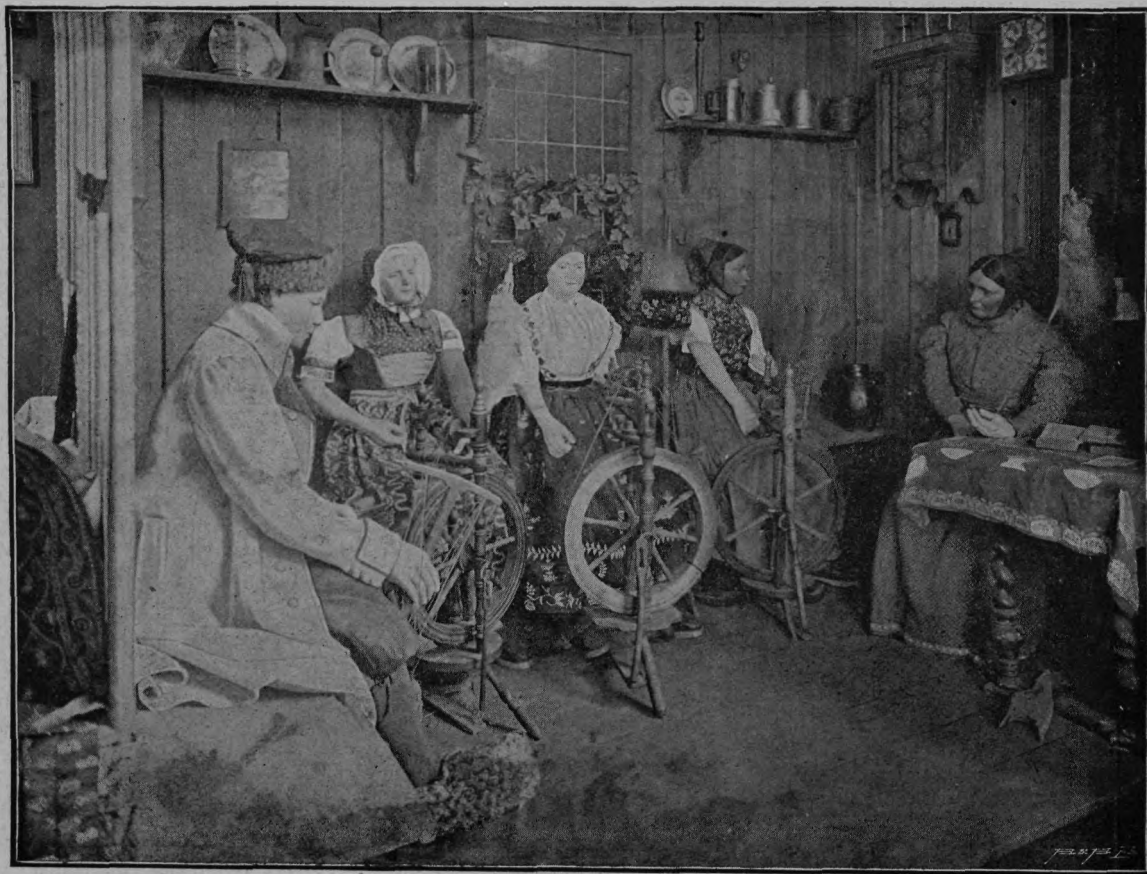
a chęshtaj z njej to najlepše. Zunu po wobjedze bęše macz kłofej a color na blido pschihotowala; Hanka jedzese za blidom a sebi wjelele z popku hrajkasche; color wuhladowjschi chęjsche kuff męcz; ale macz kazasche, zo by doczatala, hacz budze wschitto na blidze, a so zash wotsali. Hanka pak bęše njedoczakliwa a pocza blidomy rub czahacz, zo jebi jama color wzala, sebi myhlo: wozmu sebi jeno kufcziczek, to macz njepytnje. Sdhyž pak so macz wróczę, wuhlada, zo je za rub torhanc; „Hanka, sy

sy wernosež rjeka, tohodla spuschežu eži dženja prut, ale budžesch mi slubiež, zo so to wjac nještanjje!”

„Ně, luba maczerka, ja to ženje wjac nje- sczinju,” Hanka jebi zas hrajkasche a pschi tym popcy powędasche, zo dżęczo ženje njesme kżecz, hewaf je Bóh luby Knjez zrubny.

Tu zastupi słužomna a wozjewi, zo susodžina z dżowku na wopyt dže.

„Te wostudle flekate žony”, Hancyna macz mjerzaca wupraji.

Ze „serbskoho muzeja“: Pšchaza.

ty kłofchcziła? Hanka”, praji dale macz, „ty tola wěsch, zo Bóh luby Knjez wschitto widži. Wón ma dobre dżęczy rad, a je k sebi do njebjes woznje, zle pak, kiž ža, pschindu do hele. Chęsch ty wernosež rjec?”

Dżęczo popku w rukomaj wjerczesche a zdasche so trochu rozmyslene, nadobo puscheži popku na zemju, shtny ruczen, prajo: „haj, maczi, sym kłofchcziła.”

„To so mi lubi, moje dżęczo”, rjekny macz, „zo

„Wostudle flekate žony”, rjekny tež dżęczo po maczeri.

Sdhyž pak bę susodžina zastupila, bęšesche jej macz wjesola napscheczwo. „Ach, kaf mje to wjeseli, zo kuff k nam dżctej; posydńtej so; džen wěstaj, kaf rady z wamaj popowędam!”

Hanka je popku na bot položila a z wulkimaj wócztomaj na macz hlada, kiž nadobo „te wostudle flekaty žony” tak wjesola a rada pschijima, a wita. Powędasche so wo tym a wo tamym, wo

malej Hancy, kak rjenje roščje, wo tym fusodže, wo tamym fusodže atd. Skóncnje so macž z wulkej lubošću z dobrymaj čzetomaj rozžohnowa a jimaj bórzny zash pschincž kazasche, hdyž pak bēšchtej na drózy, rjekny: „Džakowano Bohu, jo stej prjecž!“

Nětk Hanka zash k macžeri pschistupi so praschejo: „macži, masch te kšfate žony rady? Budžesch zmérom“, praji macž, „hewak cže do komorki zavrěju!“

Za něšto čzaja so junu nan z džěla wróčzi. Hdyž za blidom jedžo kšofej pijesche, zastupi zash šušomna ze zlicžbowanjom a praji: krawc wonka na pjenjehy čzaka. „Njemóžu džensa placžicž, stóržesche nan a macž praji šušomnej: „Dži a praj krawcej, zo mój muž doma njeje, my jomu pjenjehy póščelemy!“ Šušomna džěsche a Hanka widžesche, kak so pschi tym posmėwajsche. „Nano“, wona džesche, „njejsh ty doma?“ Tu wza macž holčšku a ju do komorki donjese, tam móžesche na wotmolwu čzakač.

Nazajtra bē hornc mjedu w kuchini rozbity. Šchto tež to druhi je jón rozbił, hačž nascha kšlósčěžywa holca? hudačasche macž a tuž so Hanti prasha: „Šy ty to byla?“ ale Hanka — počza kžecž a přecž.

Lěta bēchu so minyle; tu pschindže junu bohatty nawóženja do domu a jo za Hanku praschesche: „Chesch mi ty mandželska byčž?“ Wona, drje so postróžiwšchi, na njoho, kiž bē jej znaty, pohlada a — žwoli.

Wón pak ju kěžbnu čžinjesche: „Rozmyšli sebi derje, šchto prajišch a čžinišch; ja tebi šwěrnú wutrobu dam, a tež wot tebe wěrnosčžiwu wutrobu žadam. Mój šmój tu psched woczomaj wšchohowědomnoho Boha. Praju tebi z wěrnosčžju, zo cže lubuju, móžesch ty to samo rjec? A wona na to z ertom: „Šaj!“

*

Lěta so zash minychu; tu pschindže junu Haniny mandželski k jeje staršchimaj prajo: „Najwjetšcha zrudoba mje k wamaj wjedže; wšcho je zhubjene. Waju džowka je moje zamoženjo pschecžimila, mje do nježboža pschinjesla, mje wo wšcho zjebała. Šižo jeje přenje mi date słowo bēsche kža; mje ženje lubowala njeje, jeno pjenjeh dla je sebi mje brała.“

„Njehańbujecže so?“ wotmolwi rozhorjena macž, „kak móžecže tajke na moju džowku rječecž? Mój šmój ju nanajtrucžiwšcho wotčahnyłoj, jačo dobru šwědomitu kšesčžanku a šmój ju wosebje k lubošči wěrnosčžje nawjedowaloj. Wot džěčžacych dnow je wona wukla, zo Bóh luby Šnjež kžu cžezch kšosta. Wona je mi tež dawno hižo po wěrnosčžji powjedala, šchto je wina na waju nježbožu w mandželstwjje. Wy sami šče na wšchitkim wina ze swojej šuposčžju, njelepofěžu“

*

Zash je so něšto lět minyło. Bola nascheju, nětk hižo wobstarneju staršcheju leži na kšorolóžu blěda, kšora a kšeslowata žónšta; bē to jeja pěfna wěrnosčžywa džowka. Psched šnjercžu so wona zrudnymaj staršchimaj wuzna, zo je sebi swojoho muža jenož pjenjeh dla wzała. Wobaj so zastrožiwšchtaj, widžo tutón zrudny wobraz žnicženoho žiwjenja. „Kak šy so tola takle pschecžiwu wěrnosčžji pschecžiwšchicž mohla?“ zdychny macž, „hdyže šy to nawukla?“

„Bola waju, mojej staršchej.“

„Bola naju? bohazabycžiwu džěcžo, njejmój tebe wot maloščje wučžiloj, zo Bóh tón Šnjež kždu kžu kšosta?“

„Sa pak šym waju pschiklad widžala, šym kžody džěš jebi wothladowala kak čžinitaj, a to je so mi mócnišcho zaschčěpilo, hačž waju kšowa; mje štaj drje wučžiloj, wěrnosčž lubowacž, ale šamoj štaj džěš wote dnja mi kže pokazowaloj. Bóh wodaj mi a wamaj!“

Luby čžitarjo! Kajke pschiklady ty swojim džěcžom wšchědnje dawasch, kajke je tvoje žiwjenjo?

J. S.

Drobnosti.

Pěfny šchulski nastawł.

Z nastawłow šchulskoho džěčža wupisa wučžet tutón kšěchowacy, kotryž mějesche napišmo: „W šchuli“. Nastawł rěta takle:

„Šchulsta jstwa wobstoji z wulkeje tafle, kšawłow, z tintowych šchleńcžow, z kšesčka a wučžerja. Najwjacny wěcom w naschej šchuli su jara stare, jeno kšesčč je nowy. Šchtož hišchěže pozdžiwšcho hačž wučžet do šchule pschindže, je najwjetšchi lenoch a doštanje wot njoho kšostanjo. Na wulkej karcže su rěki a města namolowane, zo dyrbimy je z hlowy wuknyčž. Wučžet je z kšjom džěru do šlubjenoho kraja widrěł. Z globušon: čžini wón začžmicžo kšonečta. W špěwanškej hodžinje hušluje wón z hudžencom, tež bije nam takt, tak dołho, hačž njeindže. Špěwamy wot „do“ hačž do „la“; něfotre móža hišchěže wšche; wučžet doštonja najšlubje, ale njemóže horje. W šchuli wisa tež thermometer; z tutym čžini so w lěcže čžopło, doniž šchula njewupadnje; wučžet hlada tak dołho na njón, hačž je 20 stupnjow. W šwobodnej bērtk hodžiny jěmy pol hodžiny dołho swoje pomazki. Šchulski dohladowač kšwali nas pschecy, ale wučžet je tola wjesolny, hdyž je wón zash prjecž. Pschi turnowanju štakamy pschecž kozol; wučžet škocži přeni, zo wrjesnje, potom štakamy my a tež pošhlujamy jebi itawy. Wučžet wotčěhnje nas k pschitajnym čžłowjekam, pschetož šchtož njeđžěla, njech njeje. Šchtož kšiwšchy kradnje, doštanje jenu za wušchi, šchtož pak je wučžerjej kradnje, doštanje dvě za wušchi. Hdyž wučžet na pscheczele pišta,

teptamy jomu bolj a spěwamy dwejhłósnje k tomu; hdyž jomu bolj pšcheteptamy, kwicža pšcheczele. Něktle je wučer tchory a njedzerži šhulu; njewěmy, hacž so zasj polěpschi, ale nadžijamy so najlěpsche."

Druzy wo nami.

Kaž so my cuzym wašcnjam smějemy, tak smėja so wězo tež cuzi nam. Zajimame na pšhiklad je štyšchecž, tak Čzinjenjo abo Čhinesowje Europczanow wopisujaja.

Wónđano wuńdže tam knižka z mjenom: „Dženik zapóšlanca w nawjecžornych krajach“, wot marquisa Tjena. W tym so powěda, zo nawjecžorne ludy wšhitke na kupach bydla (wězo je Ewropa porijo Afiji jeno kupa), maja wšhelate, ptacze, njezrozemliwe ryče, ale džěči wženjaja wšchudzom swojich starščich „papa a mama“, runje jako pola nich.

Wo Francózach so praji: „Woni lubuja wšhitko swěczate. Synowje a džowki bohatych swójbow na pšhiklad pšchez wutrobu pšchenjesu, 5 abo 6 lan (20—24 hr.) za por židžaných nobajcow wudacž. Kupuja wšhitko w sławných bazarach a płacža dwóhcy a trójcy wjacy, dylži je wěc winojta, bjež toho, zo by jim pjenjež šchłoda bylo. Wobhydlerjo hłownoho francóžskoho města, lubuja towarštwowe zabawy a pšchhadžowanja. Mnozy ludžo z druhich krajow pšchhadžēja do Pariza, zo bychu so tam zabawjeli, a njeje niščo, komuž by so tamnišče žiwjenjo nje-lubilo. Zabawjeja so w tutym mječje tak derje, zo zabudu domoj hič.“ Z tym su Francózwje wot-bycži. Ščěhujaja Zěndželczenjo:

„Zěndželczenjo žłotaja, kaž wjelk žerje abo wal-ryba póžerj. Často pšchepija rozom, wuznamjenjeja so tež z pšchecžinjenjom; jich žony a džěči mjetaja pjenjež z horščezemi z woknom won. Žonjaca juknja na pšhiklad płacži 100 lau (400 hriwnow); pobudu dwóhcy w nje, a potom płacži za wot-noščenu, a kupi so nowa.“ Wo Němcach tam rěka: „Němcy lubuja ceremonije a čzežuju jara swojich znatych. Hdyž so zetaja, zejmuja kóždy raz kłobuk, čžohoždla Zěndželczenjo praja, zo kłobuk Němca ani pječž mjenšchinow dołho změrom na hłowje sedžo wostacž njemóže. Jara wažne je jim, swoje wišitki z mnogimi mjenami a titlemi a swoje šuknje z mnogimi rjadami naměšchecž móc. Majaja najwšhelajšče regule za jich zadžerženjo, kotrež dyrbja so w towarštwach wobkědžbowacž. Wo rozmolwje z wošobnymi, dyrbi so kóždy raz jich zaštojnštwow abo doštojnštwow pomjenowacž, a hdyž so ze žonami zaštojnštwow powěda, dyrbja so wone jako mandželške tutych pomjenowacž, na pšhiklad knjež mječžanosta, knjeni wučerka. Powšhitkownje rjeknje jo mužškim pola Němcow: „man-in-čhaner!“ (mein Herr!), žónškim:

„madajmu“ („madama“), a holcam „ma-da-maj-fi“ („mademoiselle“).

W nawjecžornych krajach so mužcy a žónške njež sobu šhadžuju, a nimaja to na žane wašcnjo za nješchistojne. Młode holcy ryčža z mnogimi nadobo. Hdyž so młodžencej holca lubi, dha so špěchnje naprašuje, hacž je hižo wudata abo nic. W posled-nišchim padže hlada, zo by so z nje bliže zeznał. Wšcheprosčēja joho do domu, čžinja z nim jara rjenje, pšchi čžimž so hólca a holca čžasto samoj njež sobu widžitaj abo hromadže so pšchethodžujetaj. Staršchi to swojim džowkam njezakazuja. W nawjecžornych krajach je tež wašcnjo rejmawčž: hólca a holca ščupitaj so napšchecžo sebi. Hólca wobjima z prawicu, holca z ľewicu ramjo a ščhibjet druhoho, a tamnej rucy ze sobu štyknywšchi wjerčžitaj so hromadže po jštwi wotolo.

Zo ma pohaniški Čzinjan bohuzel w mnogich wěcach prawje, hdyž wšhelate wašcnja nawjecžorných šchescžanskich ludow zasjudži, njemóžemy přecž. Hdyž pohani pola šchescžanow mnohe tajke hłuposčže widža, kotrež dyrbja hižo ze swojim naturškim swědomjom jako směščne a ujeprawe, abo njebowolene zacžijnecž, njemóžemy so džiwacž, zo wjele ľóšhta nimaja, šchescžanstwo pšchijecž.

Boloscziwa Maczeť w Múnsternu.

We wyškim domje w Múnsternu, hnydom napšchecžo hłownym wrotam, šteji wulka sławna statua Boloscziweje Maczerje wot Achtermana z běłoho marmora wurubana, kotruz mějach na swojim łetuškim pučžowanju pšchiležnosčž wohladačž. Wo tutej powěda so, kaž w jenyh novinach čžitach, tuto: Theodor Wilem Achtermann běšče w Romje swoje mišchtrške džělo doškonjał. Krasne a woprandože rjane běšče tute z jenoho jenicžkoho kłoca Kararistoho marmora wurubane šwecžo, kotrež macž Božu pšchědštaja, tak wona swojoho Šyna z šchžija wzatoho na swojim klinje džerži. Běšče za Múnšteršku katedralu postajene. W surowym drjewjanym kašchczu derje zapakowane, bu šwecžo do Livornštoho pšchitawa pšchi šredžnym morju dowjezene, zo by po morju do Rotterdama w Holandškej a wotam do Múnštera we Westfalškej so pšchewježło. Šolandška łódž tu čžakasche a mějesche našchu knjeni pšchijecž. Wulki kran zběšasche ze šylnymi rječžazami čžěčki kašchecž, a pušchczesche jón zwaha na łódž dele. Na dobo pšchetorže jo jedyn z rječžazow pod surowej čžezju, kotraž z wulkim wotmachom na murju pšchitawnišchczža wrefny. Wumjele, kiž běšče pódla, zašchitny z cylej šchiju a zwjeze so pšchi famym a mowto na zemju. Tu pak zašlinčža z erta pšchitomnych džělacžerjow jako z jeneje huby próštwa z lorentanske litanije: Sancta Maria, ora pro nobis! Šwjata Marija, prošch

za nas! Stufnywſchi rucy, pozbėhnywſchi jej ł nje-
bjeſam, ſpėwacze rėzbał placzicy jobu. A dźiw!
Hdyž czeſki kołoſ ze ſwojej delnej kromu do murje
prawy, bėſche runje mėſtaczko trjeczil, hdyž nėkotre
kamjenje brachowachu, tak zo na njej wiſajo woſta,
hewał drje budźiſche łbđž rozrazyl. Mjez tym zo ſo
dale ſpėwacze, bu kloce zaſo pſchijwazany, pomału
fran zaſy zbėhacze a popuſzczowacze. A hdyž bė
litaniya runje doſpėwana, ležeſche najwjetſchi kaſchėz
cziły a njezranjeny w delnim wotbđže łbđže. Za
nėſchto dnaw łbđž wotjė.

Hdyž ſo czaſ pſchibliżowacze, zo mėjeſche wona
do Rotterdama pſchijėcz, poda ſo tam wumjele, zo by
tu pſchithad woczafal. Schtó pał wupraji joho ſtrōžele,
hdyž žhoni, zo je poſledniſche njebđze ſurowy
wichor na ſrjedźnym morju hawril! Wo powjeſczach,
kotrež bėchu dōſchle, buſchtej z tjiłch łbđži, kotrež ju
z Ziwerna wujėli, dwė rozraženej, a wo tſeczej nichtó
ničzo njewė. Poſledniſcha bė ta, kotrež bėſche miſchtr
ſwoje dźėlo dowėril. Bėſche jo teſz ta pomurka, a
bėſche joho ſtatua nėł pod mōrſkimi žołtami po-
hrjebana? — Dale ſtarofcziwſchi pſchithadžeſche wumjele
džen wote dnja na pſchitaw ſo napraſchowacž, hačž
hiſcheže žana powjeſcz dōſchla njeje; ſłōncznye žhoni,
zo je łbđž drje zbožownje, tola pał jara wobſchfodžena
wichorej tlobchla. Tudyžen pozdźiſchjo ſo teſz wopravdže
połaza. Hdyž kapitān, z radoſcju juſtacocho miſchtra
wuhlada, pſchiwola jomu, joho wobjimujō: „Waſchomu
ſwječecžju jenicžny mamy ſo dźakowacž, zo buchmy
wukhorani. Mjez tym zo žmohi a wichor ſebi
z łbđžu hrjajachu, dźeržeſche ju wone ze ſwojej nje-
ſmėrnej czežu pſchecy w prawej wazh. Madonna
bė naſcha zaſtafka. A ſchto žym jej ja w czaſu
najwjeſchcho ſmjertnoho ſtracha ſlubil, to chcū
nėtko dopjelnicž: chce ke katoliſkej wėrje pſcheſtupicž.

Spodźiwny nōs.

Čzeladnik pſchińdže ł wjeſnomu pſcheditejerjej a
rjetny: „Čzahnu za Drježdžany, zo bych nėmſki na-
wuknył. Anjez pſchedſtejer dyrbjal mi ſlužbnū knižku
napiſacž.“ Pſchedſtejer pał njebėſche doma a mėjeſche
doročjenocho ſyna, kiž njebėſche cziſcze wōlbyr. Čzeladnik
joho proſchėſche, zo by jomu z miży wupomhal a za
nana napiſal; radžeſche, zo by to nėhdže wotpiſal.
To ſo ſta. — Pſchedſtejerjowy ſyn cziujeſche ſo
czeſczeny dla wulkeje dowėry, kiž Reblkec kruwar
ł njomu mėjeſche, wza knižku a piſacze: „Powolanjo:
kruwar, — mjezwoczō: cžorne, — woczī: kulojte, —
nōs: 155 centimetrow, — huba: bruna, — wloſy:
wuzhibnite, — wofebite wuznamjenjenjo: ſchėre kſo-
lowy, we iſtwi pſchecy w cžapcy.“ — Pſcheditejerjowy
Mėrečim ſwojoho nana podpisa a gmejniſe žnamjo
horje dyri a kraſnje woznamjenjeny kruwar czebnjeſche
za Drježdžany bjez toho, zo by ſchtó do knižkow po-

hladał. Halle gmejniſki pſchedſyda w Hornich Boyri-
cach pocža kruwarjej mjez woczī hladač.

Wbōhi brodutruhar.

W Nėhdžecach, wjetſchej wſy pſchi drozy, ſtejeſche
hoſczenc ſrjedž wſy; hdyž kōždy, kiž zaſtupi, widžeſche,
zo tudy z mało pjenjezami njemōžeſch dolho pſcheby-
wacž. Tu zaſtupi dženſ pſched letom pučzowar, kiž
njepſchijėdže z brunatom, njemėjeſche francōziſki cſludar
na hlowje, ani njemėjeſche pučzowanſkoho zwjeſchnifa,
ani pſchedeſchcznifa, ale jenož kijeſch, kaž to nėł
wjacy waſchnjo njeje. Kroſchki, kiž bėchu w zaſu,
pał njebėchu požečene, ani franjene, dokež požečil
jomu nichtó ničzo njeby a kradnycž njeſmėdžeſche;
z kōtka: cuzbnik bėſche Žortnik a chcemy joho w powje-
dancžku teſz žortnika mjenowacž, dokež dyrbjjeſche ſo
z leſcju a czeſcju po ſwėcže bieč. — Žortnik poſhdny
ſo za ſrjedźne blido a pōſka hnydom po brodutruharja,
zo by jomu brodu wottruhał, kiž bė jomu w leče
wofudla a w Nėhdžecach ł ſmėcham, pſchetož tehdom
Serbja w Nėhdžecach njebėchu hiſcheže koſmacžki wokoło
huby, ſhiba jenož brodutruhar. — Tomu bjez dźiwa!
— Brodutruharja mjenowachu Schkrabata, bėſche jara
powėdaty, teſz dobry hoſpodał.

Žortnik a Schkrabak jo hnydom do dźėla daſchtaj,
teſz na rozmołwje mjez nimaj njepobrachowacze.
Hnydom namataſchtaj zapocžatł: Wot teižora hačž do
proſcherja ſahaſche wulkotna zabawa. Na dobo ſo
Žortnik Schkrabata wopraſcha: „Schtó dha z wot-
ſchkrabanyimi koſmami cžinicže, kiž wſchelatim ludžom
truhacže?“ Schkrabak ſo ſmėjeſche a rjetny: „Ze
prječž mjetam.“ — „Prječž mjetacže?“ praji Žortnik,
„tajfele wėcy lėpje njewobkėdžbuječže? Njewėcže, zo
za 10 gramow 30 hriwnow plačža? A zo ſu runje
nėtko brodace koſmy wubjerny wifowanſki artyłk?“
— Nėł halke ſo ſpodźiwa. Nahrabnomu Schkrabatej
ruka tſchepotaſche, zo bė ſtrach, zo Žortnikej teſz kožu
jobu wotdrapa; zo by prawje wjele puntow było.
Z blyſkotatymaj woczōmaj ſo Žortnika wopraſcha,
hačž žanoho tajkoho kupca na wloſy njewė.

„Ja ſam wifuju z nimi“, wotmołwi Žortnik. —
„Ja wam za kōžde 10 gramow 30 hriwnow plačžu.“
Schkrabak wjelejeſche jo z cyleje wutrobny a z joho
zadźerženja bė widžecž mył: njemōhl ja hižo dawno
na tajke nėſchto myſlicž, kał wjele pjenjez bych nėł
wjacy mēł. Žortnik wulubi nėtko Schkrabatej, zo joho
rinje za lėto wopyta a nahromadžene brody jobu
wozmje. W cžym pſchekymapnjenju pał ſebi Schkrabak
njeda truhanjo zaplačcicž. Hnydom Žortnik wot-
pučzowa.

W tutym lėcže dźėlaſche Schkrabak ze železneje
wolū a wutrajnoſcju a wabjeſche kōždoho cuzbnika, kiž
do wſy pſchińdže, zo chce jomu radu, je-li njezaplačcži,
darmo brodu wottruhač. Nėhdže we wſy njebė wjacny

widžec, zo je Schkrabaf mydlizny na pucž wotčizny. Tomu so w Něhdžecach jara dživachu. Měščt na měščt brodowych schkrabankow so hromadžesche, dofelž Schkrabaf běšče jenički brodutruhať tudy a mějesche dweju pomocnikow, kotrajž tež swěrnje hromadžeschtaj, so nadžicy, zo kupa tež jimaj něščto tykne.

Lětko bě so minyło; pucžowať Žortnik tež pschindže. Schkrabaf nětk jara ledžbowasche, žadyn wóz njeprichewusčeži hjez toho, zo by njehladať, hač knjež Žortnik w nim njesedži. W Něhdžecach mjenuicy kóžda stara žona za to dzeržesche, zo Žortnik wjacj njeprichindže. Schkrabaf wuhlada junu we wožu wo-prandže knjeza Žortnika, kiwasche, wolasche, a stónčnje bježesche sam z měščkom schkrabankow za nim. Soho pomocnikaj tež kóždy z měchom. Wežipne žony, džěczi, kiž runje do schule džěchu, bježachu nimo schule, njeđzi-wajo, zo knjez wučer na nje kiwa a jim hrozj. Sam nócny stražnik bě wubudženy pschez host, kiž bě so zebrať. Wščo bježesche do korcžmy. Žortnik z woza wulěze a hdyž cych wobrađu wuhlada, kiwny hnydom Schkrabaka a joho pomocnikow do hoščzenca. Tež lud so za nimi nuts wali. Wěc dyrbjesche na zjawne! Decimalna waha so hnydom psched křěžu staji a měščt za měščkom so waži. „Njedžiwajcy — tejkole brodowych schkrabankow! — hdy by cych swět tak hromadžil, njebychu zawěsče tak drohe byke a njebych trjebať tak cžezcy wofolo pucžowacž“, tak a hiščez mudrišcho zdychowasche Žortnik. Schkrabakej so woczi rozjasnišchtej, kaž dobromu zahrodnikej, kiž nima žaneho pyra w njej. Tež Žortnik bě pschi waženju kóždoho měcha wjeselschi, kaž by mēnil, zo je tunj kup sežinil. Zbožowny brodacy zahrodnik myslesche, zo budža nětk storo pjenjezy placžene. Žortnik pruhowasche kupjene twory, rozwjaza měch a praji: „Wy tola kosny pschewubjerati njejsče!“ Schkrabaf zblěday a zdychny: „Wu — wu — wu — hje — racž?“ — „Daj, mój luby pscheczelo“, praji Žortnik, „dyrbicže žolte, čorne, brune, ščere a čermjene wofebje mēcž; změščane ja njemóžu trje-bacž!“ Schkrabakej wšče stawy hrjajachu. Žortnik bo hněwasche, zo zasy žane twory nima a je njetrie-bawšchi do Něhdžec jezđžil. Zběžany lud so smějesche, zo so korcžmar bojesche, zo korcžmicžka so do hro-mady hynje. Schkrabaf so storo čorny hněwasche, tola so trochu změrowa, hdyž jomu Žortnik slubi, zo za lěto zasy pschindže a potom pschewubjerane schkra-banki za samšny pjenjez wotkupi, jenož psche-wubjerane dyrbjja hječ. Hač pak je so Schkrabaf ze Žortnikom cžisče pěknje rozeschol, to njeje wěšte, dofelž so šyschecž da, zo je tola ščkoda, zo so Žortnik džens zasy truhacž njeda. A lětu bu-džemy sebi zasy prajicž, hač je Schkrabaf wlošy wubjerat a hač je Žortnik zasy do Něhdžec po schkrabanki pschijč.

I. H.

Wbohi žid w nuzy.

W małym městacžku sta so, zo dyrbjesche křudy bur židej do rukow, dofelž 80 hriwnow nuznje trje-basche. Darniwny židžik běšče, kaž so rezyni, hnydom k pomocy; pschinjese tež hnydom papjerku sobu, zo by so bur potpisal, ale — ščto to, tu wuhlada 100 hriwnow dolha napisaných. — Ščto pomha, pjenjezy dyrbisch mēcž. — So podpisam. Džěsche iducy domoj do korcžmy. Tam swojomu znatomu nuzu storkžesche, a ščto je zworal, to žhoni tež bóržy blachowa čapka a pschindže k burej, zo by so za wěcu naprašchował, potom wščo wozejmi swojomu pschedstajenomiu a bóržy stejesche bur psched mješča-nostu, zo by so wuznal svojich hřechow. Na to so bur dowjedže do pódłanskeje jstwy a lichownik bu pschedwjedženy a bu praščany: „Šče wy wčžera tomu 100 hriwnow požčil?“ „Ně“, wotmolwi žid. — „Njejsče wčžera inadž druge pjenjezy wupožčil?“ prašča so mješčanosta. — Žid wotmolwi: „Sa wčžera njejšym žanomiu cžłowjetej z nuzy pomhať.“ Nětk pschijwedžechu bura z pódłanskeje jstwy. — Lichownik bu praščany: „Znajecže tutoho muža?“ — „Sa joho njeznaju“, běšče židowe wotmolwjenjo. — „Njeje wam tutón ničo dožny?“ so žida z nowa praščaja. — Žid z nowa wobtrucži: „Sa joho njeznaju, mi njeje ničo dožny.“ Mješčanosta běšče mjez tym papjeru napisať a lichownikej k podpisanju psched-położil, na kotrejž stejesche: „Sa podpisany z tutym wuznaju, zo bura Pšupata njeznaju a zo mi tež ničo dožny njeje.“ Izraelit so tola stónčnje roz-sudži a podpisa. Pschichodnje džěšče bura Pšupata wophtacž a joho projšesche, zo cych tola k naj-mjeńšchomu za podpisan 100 hriwnow 80 hriwnow wuplacžicž! Bur pak z nowa wobtrucžesche: „Sa cže njeznaju a tebi ničo dožny njejšym!“ I. H.

Železnica.

Krajan lětja wozejmja
Džiwnu powěsč do swěta.
Tuž pošlichaj, o cžitarjo!
Ščto so nowe podalo.

Naschu lubu Ružicu
Stwori Wóh Knjez njecumu.
Bóržy pak bu pscheryta
Wot Rašec hač do Měšta.

Železnicu twarjachu,
Wščitcy na nju swarjachu.
Nětk pak kóždom' lubi so
Tunje spěščne woženjo.

Z Rašec rano wotjědže;
W Šcheshowje cži zastanje.
Zela, riby, jahodki
Datwaja tam na wifki.

W Njeswacžidle pšchede wśu
Tam maśch pėtnu forczmıcžku.
Pšiwoma sej zapışta,
Z tym cži hoſeži powita.

Botom hač do Rhaſowa
Parnik w ſtoku doſchwata.
Sčto pať tam ſu zaſtali? —
Tsecži wóz ſu zhubili.

Dale nimo Radworja!
(Skoro pola Godlerja) —
Tuž bėž a ſhwataj do blaťa,
Zeleznica nječžafa.

(Čžah zahwižda ě wotjėdženju.)

Sy-li pať tam ſtomdžil ſej,
Žanej' nuzy hiſčęže njej'.
Po mjezy tħęť za njej bėž;
Pšched Kelnom ju doſčęhnjeſč.

Bėrzy po tym w Wjelkowi
Pozafšanu ě ſwacžini,
Njezabudž tam Rħobanju,
Tón ma dobru koľbaju.

Tſi loħęže dale Zajdowa
W ſnězy druhdy wjazuja.
Botom niťom' derje njej',
Sčtóbž je na nju zaľęž ſej.

Na Židowje wodnyħnje,
Zo do Ratarjec doběħnje.
Wjeczor ſkónčņnje w Wėſčęze ſu
Na tym wulkim dwórniſčęžu.

Tobaťa ſej natupja,
Sčħleſicu pódla wupija.
Z přėnim cžahom po ranju
Domoj hižo pſchijėdu.

Hermanť rjany dawaja,
Tuž pėťne žony witaja.
(Kom' nječaťo ſo lubić to,
Zo ſłódku koľej pije ſo?) —

Senajenož zwonjeſche,
Ze ſčęčępťu Pėtra honjeſche.
Hněw ſwój na njoh' lijeſche,
Z koľčęžom kabat ſchijeſche.

Druhe wſchė ſo rad'wachu,
Zaſy jėčž jim kažachu. —
Wſchať w žymje wjele njeſtomdžaj,
A woboznoſčž tam wuſťudžaj. —

Šaj, zeleznica wopravdžę
Wunamťanjaj kraſne je.
Woseľbe ta Wjelkowsťa
Nima w ſwėčęze runječžaj.

Smėſchki.

Sčto móže wón wſchitko wopſchifaħacz?
Sčig: „Rnjež ſudniko! jaħ ſym Sčmuli hornyť
požčęžil, a doľeľž je mi jón rozbiť, žadam ſebi, zo mi
ſčťodu zaruna.“

Sčmula: „Rnjež ſudniko! wſchitko njeje ničžo
wėrno! z přėnja mi Sčig z cyla žadny hornyť požčęžil
njeje; z druha bėſche hornyť hižo rozlamany, hdyž je
mi jón požčęžil; z tſečžaj je byť hornyť cyla, hdyž
ſym jón jomu wróčžo dať. To wſchitko móžu wo-
pſchifaħacz.“

„Čžejj ſy, hólčžto?“

„Nanowy.“

„Kať twój nan rėťa?“

„Kaž ja.“

„Kať dħa cže ě jėdži wolajaj?“

„To haťle mje prawje njewolajaj, to ja ſam
wot ſo pſchitħadžam.“

W ſchuli. Wucžet: „Kať wuznamjenjeja ſo
jutry pſched druhimi ſwjatymy dnami?“

Sčuleť: „Z tym, zo teħdom wſchitke ĩury
piřane-jeťka njeřu.“

Pilny. A: „Sčto cžini aktuar w kenclj?“

B: „Wón cžafa hač budže w 6 hodžinach.“

Łaczny. Pincžnik: „Wjele dobroho wot
hoľčęencarjaj ě zlotomu lawej, hačž tam wy dženſ
wjeczor hiſčęče pſchitħdžecęže?“

Student: „Čžohodla ĩce wón to wjedžecę?“

Pincžnik: „Doľeľž hewať hódno njeje, dženſa
hiſčęče junu natħnyčž.“

Rjane wuhłady. Pincžna (widžo, zo cuzy
kotrohóž je do joho iſťnoy domjedla, najpředy pod
ložo ſwėčži.): „Pod ložom njeřu ale we ložu!“

Pſčęhnate. Lieutenant w forczmje: „Pincžniko,
ſħſčęče, te wino runje tať ſłódky, jaťo by jėž pſčęž
mój ĩť parademariſč cžimil.“

Žhudane myſle. Rnjež: „Sčto to na moju
ſutņnju pjerjeſč jaťy džiwi? — Ža žno wėm, ty ſebi
pſchedſťajjeſč, zo ſym ja we njej.“

Ze ſchule. Wucžet: „Z wotkel pſchitħdžejaj
awſtry?“

Wucžomc: „Z Awſtrije.“

Wopitcowa mudroſčž. „Tu mamy! runje
cžitam w nowinach, zo buchju pſchi poſłednim wħorje
na morju tſi łódkę rozbite, a ſu ſo pſčęž 900 ludži
we wodze tepili. — Płej, njeřym ja pſčęch rjeľ,
zo woda njeje žanoho cžłowjeka pſčęčęžel! Sčtób
dħa je hdy ſħſchaj, zo ſu ſo 900 ludži w palencu
tepile?“